1887 HUSZONEGYEDIK ÉVFOLYAM. 328. SZÁM BUDAPEST, KEDD, NOVEMBER 29.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva,
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . . 5 frt
Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyol-országokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a posta-egyezményhez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben kr., 6 vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6 SZ
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN *főügynökségünkről:*
John, F. Jones & Cie, 31 bis, Faub. Montmare
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf, seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Tarsa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse 13.
Stern Móritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

Helfy javaslata.

Tisza fináncziális reformterveinek elseje, a dohányjövedékről szóló törvényjavaslat került ma a képviselőház tanácskozása alá. Tisza pénzügyminiszter az állam zilált fináncziának javitását várja a dohányjövedék reformjától s a kérdésnek fináncziális oldala anyyira dominálóvá vált, hogy mind azokat a szép nemzetgazdasági argumentumokat, a melyeket theoretikusok és praktikusok a dohánymonopolium ellen felhoztak, azzal az egy érvvel teszik hatástalanná, hogy az állam pénzügyi helyzete nem engedi meg koczkára tevését a dohánymonopoliumból most befolyó évi 20 millió forintnyi tiszta bevételnek. S a mennyivel jobban tette szükségessé az állam pénzügyeinek rosszabbulása a dohányjövedék jobb kihasználását s ennek következtében a mennyivel növekedett a dohányjövedék tiszta haszna, annál nagyobb sulyuvá vált ez az argumentum. Ily módon a dohánymonopolium megszüntetése után való sovárgás mindinkább az elérhetlen utópiák légvárába került s a magyar gazda nem remélhette a dohánytermelésnek szabaddá tételét.

Pedig mennyire szüksége volna mezőgazdaságunknak egy uj, jövedelmező, jól kihasználható szabad termelési ágra! Gabonatermelésünket sujtja a külállamok védvámos politikája s az idegen verseny, szőlőnket eszi a fillokszera, állattenyésztésünk nem tud nagyobb lendületet venni. Mezőgazdaságunk ilyen válságos állapotában, a midőn mentő eszmét kér, mentő kezet keres a magyar mezőgazdaság, mily áldásos, mily üdvhozó lenne egy oly termelési ág nagyobb felkarolhatása, a melynek nem árt sem a fillokszera, sem az amerikai verseny, sem Bismarck agrárpolitikája.

Olyan kiválóan földmüvelő országnak, mint a milyen Magyarország, a hol a jó vagy rossz terméstől függ az is, hogy menynyire fog megtelni az állam kasszája, a hol az egyenes adók legjelentékenyebbjét a földadó képezi, nem képez-e nagy nemzetgazdasági abszurdumot a szabad versenynek állami monopolium által oly fontos földmivelési ágnál szabni korlátokat, mint a minő a dohánytermelés?

Magyarországot a természet jó földdel áldotta meg a dohánytermelésre, s a viszonyok a külállamokban nagy piaczot nyujtanak a magyar dohánykereskedésnek. Szabaddá kell tehát tenni a dohánytermelést s részesiteni kell ezt a fontos mezőgazdasági termelési ágat a szabad versenytől várható áldásokban s jótéteményekben s meg kell teremteni e földmüvelési ág fejlődésének s belterjesebbé tételének ama feltételeit, a melyeket csakis a szabad verseny nyujt.

Ámde a szabad dohánytermelés kilátásainak rózsás szinü égboltozatát egy fekete felhő sötéti el. E fekete felhő: az állam pénzügyeinek a ziláltsága. Válságos mezőgazdaságunk érdekeit mikép lehet összeegyeztetni az állam szintén válságos pénzügyi érdekeivel?

Helfy és társainak a függetlenségi negyvennyolczaspárt nevében ma benyujtott határozati javaslata nagyon szerencsésen oldja meg a nehéznek látszó kérdést. Helfy inditványozza a dohánytermelés s a nyers dohánynyal való kereskedés szabaddá tételét, de fentartja az állami monopoliumot a dohánygyártásra és dohánygyártmányokkal való kereskedésre s a dohánymonopolium fönebbi korlátozásából eredő fináncziális kárt uj dohányadókkal kivánja pótolni. A dohánytermelés szabaddá nyilvánitása esetére adóval kivánja sujtani a dohánytermelőt s a dohányfogyasztót.

Hogy a dohánytermelő az elmaradó engedély illetéke helyett szivesen fogja fizetni a dohánytermelési adót, az kétségtelen s hogy a dohányzó is szivesebben fogja fizetni a dohányzási adót, ha nem lesz a rossz trafikdohányra utalva s ha nem következnek be ama zaklató rendszabályok, a melyek ha életbelépnének, ugy fog kelleni rejteni a finánczot elől a dohányvágókést, mint kellett egykor a zsandár elől a Kossuth-bankót.

Helfy számadatokkal kimutatta az általa javasolt adónemeknek fináncziális eredményeit, az ő adójavaslatától több s biztosabb bevételt várhat az állampénztár, mint a Tisza törvényjavaslatától. Helfy ezzel teljesen megdöntötte az állam pénzügyi helyzetéből szedett azt az argumentumot, a melyet a dohánytermelési monopolium fenntartásának barátai használni szoktak.

Bármi legyen is a Helfy inditványának a sorsa, kétségtelen, hogy ez az inditvány összhangzásba tudja hozni a földmivelő Magyarország érdekeit a deficzites Magyarország érdekeivel. A dohánykérdésnek nemzetgazdasági s pénzügyi szempontból nálunk egyelőre nem lehet más megoldása, mint a dohánytermelés szabadsága a dohánygyártás monopoliumának fenntartásával s jobb kihasználásával.

Budapest, nov. 28.

A pápa, mint az *Österr. Corr.* irja, örömét nyilvánitotta Schlauch püspöknek a magyar és Hauswirth prelátusnak az osztrák delegációban a pápaság világi hatalmának és szuverenitásának érdekében tett fellépésök felett. A pápa e főpapoknak tudtokra fogja adatni elismerését és köszönetét.

A képviselőház szerdai ülésében *Fenyvessy* Ferencz interpellálni fogja a belügyminisztert az intendans-kérdésben. Tekintettel arra, hogy a szinházi szaktanácskozmány, mint a képviselőház pénzügyi bizottsága félreérthetetlenül Keglevich intendánssága ellen nyilatkozott, kérdezni fogja, mik azok az okok, a melyek alapján a belügyminiszter őt mégis állásában tartja.

Az Ausztria és Magyarország közt megujitandó posta- és táviró-egyezmény ügyében az osztrák és a magyar kormányok megbizottjai közt Budapesten tiz nap óta folytatott tárgyalásokat ma befejezték. E tárgyalások eredményéül a B. C. azt adja elő, hogy a két kormány jóváhagyásának fenntartásával az 1868-diki egyezmény alapján egy uj terjedelmes *konvenczió köttetett*, mely tekintetbe veszi a posta- és távirdaügy az idő óta bekövetkezett fejlődését és több oly részlet rendezésére is kiterjed, melyet az eddigi egyezmény nem ölelt fel. Az uj egyezmény 1888. évi január 1-től kezdve tiz évre köttetett meg. — Az osztrák kormányképviselők ma visszautaztak Bécsbe.

Grévy a váluton.

A franczia elnökválság lassan vajudik és elhuzódni készül. Azt is állitják, hogy Grévy még nem jutott végleges elhatározásra és az intranzigens lapok, melyek a legcsunyább hajszát inditották az érdemesült republikánus jellemére, sietnek is a halogatást undoritó támadásaikra felhasználni. Az agg Grévynek, ki annyi érdemmel és becsülettel futotta meg pályáját, ki már magas korban megismerte a bátor kitartásnak és nemes következetességnek dicső jutalmát, most legkésőbb napjaira kellett a tapasztalást megszereznie, hogy az aljasság és hálátlanság soha sem szünnek meg azok az emberi tulajdonságok lenni, melyek ellen senki megvédelmezve nem lehet. De ha igaz, hogy a halogatás oka Grévynek habozásában van, ez mindenesetre nagy hiba. Mihelyest egyszer általánosan elfogadott dologgá vált, hogy az elnökségben változásnak kell történnie, mihelyest a közvélemény ezt a föltevést, mint a helyzetnek visszavonhatlan konzekvencziáját számba vette, a halogatásnak minden napja csak sulyosbithatja a válság veszedelmét és elvághatja a szerencsés kibontakozásnak minden még megmaradt lehetőségét. Ez egyszer áll a Clemenceau által idézett történelmi mondat: Óvakodjatok az időt nyeréstől, mert a szerencsétlenség nem vár.

Mint a törvényesség iránt hajszálfinom érzékkel megáldott, tökéletesen korrekt embereknél nem ritkán történik, Grévynek is nagy gyengeségévé vált a végletekig vitt skrupulózitás, a folytonos aggodalmaskodás, szemben a kényszeritő tényekkel. Mondhatni, ez a tulajdonsága okozta nagy részben az örökös kormányzati válságot, mely az utóbbi években a köztársaság életerejét rongálta, ez idézte elő ama végzetesen siralmas helyzetet, melybe az ő személye belekerült és ez lehet most könnyen valamely katasztrófának közvetlen forrása. Az egész világ régen tisztában volt vele, hogy a jelen kamarával Franczia-országnak a kormányképtelenség örvényében kell elmerülnie. De Grévy nem nyugodhatott abba bele, hogy az alkotmányban adott jogával éljen és a kamarát a szenátus közreműködésével feloszlassa. Ez a tulhajtott kényesség most megboszulta magát. Mert Franczia-ország kormányzati rendjének helyreállitására nem tudott egy rendkivüli eszközzel élni, melyet az alkotmány megengedett; a monarchikus és radikális összeesküvés megnőve és nekibátorodva, megtámadta végül elnöki állásában az alkotmánynak lényeges biztositékát. Hiába vitatja, hogy a parlamenti esélyek folytonos ingadozásával szemben neki kell képviselnie a legfőbb vezetés állandóságát, ez a nagyon soká megtürt parlamenti hányódás, miután elölte a közbizalmat, alámosta állásának alkotmányos szilárdságát is. Késő most állásában megmaradva az alkotmányt védenie. Minden órával, melylyel a küzdelem ideje megnövekedik, a szenvedélyek féktelenebbekké válnak és a nagy ostrom, mely személye ellen irányul, mind erősebben a köztársaság alapjait érintheti. Egyéb szolgálatot már nem tehet, mint hogy Curtiusként személyének feláldozásával temesse be az erényt, mely a köztársaság alatt tátongva felnyilt.

Ha a különböző árnyalatu republikánusokban még megmaradt a legkisebb érdek az iránt, hogy a republikánus kormányformát Franczia-országnak megtartsák, most nem lehetne egyéb gondolatuk, mint hogy lehető teljes egyetértésben, minden időveszteség nélkül válaszszák meg az uj elnököt, kinek multja és gondolkozása a közvéleményt uj bizalomra följogosithatják. Miután a szenatusnak és képviselőkamarának együttes gyülésében, mely az elnökválasztó-kongresszust képezi, a republikánusok még mindig óriás többséget képeznek, a köztársasági pártok közös megállapodása imponáló tanuságot tenne a köztársaság belső életerejéről, melylyel a legerősebb válságokat győzelmesen le tudja küzdeni. Mint Párisból jelentik, tesznek is kisérletet egy közös értekezlet egybehivására, de az eddigi előzményekből, melyek a republikánus frakcziók viszálykodásának teljes elvadulását mutatták, bajos valami reményt meriteni arra, hogy a közös értekezlet czélhoz is vezethet. Inkább arra kell elkészülve lennünk, hogy az elnökválasztás folyamát hirtelen meglepetések fogják megzavarni.

Van azonban egy tünet a jelen válság folyamában, mely, ha a fenyegető jelenségek szerencsésen elmulhatnak, erős bizalmat is kelthet a köztársaság jövő fejlődése iránt. Ez ama bámulatosan nyugodt magatartás, melyet Páris népe és egész Franczia-ország folyton tanusitanak. Valóban ugy látszhatik, mintha a köztársaság szabad levegője sokban megváltoztatta volna a franczia nép politikai jellemét és benne a törvénytisztelet élénk érzését fejlesztette volna ki. Mig a régi monarchikus kormányzatok fennállásuk második évtizedében rendszerint a legheve-sebb népviharokkal voltak kénytelenek megküzdeni és ha belső szerkezetük még oly erősnek látszott is, a közrend fentartására képtelenekké váltak, ma Párisban a kormányzat alapjainak megrendülése után és a kedélyek lázas izgalma között a rendőrségnek semmi egyéb dolga, mint a mit minden időben egyformán kell végeznie. És ugyanabban az időben négy megyének pótválasztása, hol részben a monarchisták tulnyomó erővel birtak, a köztársaság javára ütött ki. Ez nagyon is azt bizonyitaná, hogy a franczia nép változatlanul a köztársaságban keresi a rendnek és haladásnak biztositékait és hogy az állam egész betegsége csak abban a nyomoruságos kamarában van, melynek összeesküvő és garázda szellemét Grévy gyengesége nevelte nagygyá. Ez az ő tragikai büne, melynek bünhődést kellett szülnie.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése nov. 28-án.

I.

A képviselőház ma hozzá fogott az ötéves országgyülés első törvényjavaslatának tárgyalásához. A dohányjövedékről szóló törvényjavaslat ez. Már dél volt, a mikor a pénzügyi bizottság előadója elfoglalta helyét, mert a napirendet megelőzőleg elnöki s bizottsági jelentések foglalkoztatták a házat. A bizottsági jelentések között ott volt a *kaposvári* választás igazolásáról szóló is. *Vargics* Imre biráló bizottsági elnök bemutatván az itéletet, felállt *Ugron* Ákos s kérte a biráló-bizottság itéletének s indokainak felolvasását, hogy lássa a megbotránkozott ország, hogy valóban a nyilvánosságra jutott indokok alapján történt a *Széchenyi* Pál gróf választásának igazolása. Az egész ellenzék helyesléssel, «Halljuk! Halljuk!» kiáltásokkal támogatta Ugron Akos kérelmét, mire az elnök felolvastatá ugy az itéletet, mint a különvéleményt. Az Ugron Akos felszólalásán kivül a választás igazolásán való megbotránkozás azonban semmiféle más nyilatkozatban nem nyerhetett kifejezést, mert a jegyző halk olvasásából egy hangot se értett meg senki. Ha szándékosan történt az, hogy a leggyengébb hangu jegyzővel olvastatták fel a kaposvári választási itéletet, akkor ez a fogás sikerültnek mondható, mert a nem hallott itéletre s különvéleményre nem lehetett megjegyzést tenni, nem lehetett közbeszólni. Vita tárgyává pedig a biráló bizottsági itélet nem tehető.

EGY HALOTT TÖRTÉNETE.

— REGÉNY. —

3

Irta: MARIA CORELLI.

ELSŐ RÉSZ.

Mindennap hallottunk efféle rémtörténeteket, de a melyek nem voltak reánk hatással. Stella eleven bubáj volt a vész ellen; ártatlan gagyogása és játszadozása mulattatott és foglalkoztatott és olyan légkörrel vett körül bennünket, a mely testre és lélekre egyiránt egészséges volt.

Egy reggel — forró hónap egyik legégetőbbjén — a szokottnál korábban ébredtem föl. Fölkeltem, hogy talán a kertben hüvösebb lesz a levegő. Nőm mélyen aludt. Nesztelenül öltöztem fel, s már ki akartam menni a szobából, midőn valami ösztön sugallatára visszafordultam, hogy még egyszer rátekintsek.

Milyen szép volt! Mosolygott álmában. Szivem dobogott, a mint néztem — három év óta volt már az enyém . . . csakis az enyém! . . . és szenvedélyes szerelmem csak egyre nagyobb lett. Fölemeltem szétomlott arany-fürteit, melyek napsugárként fénylettek a vánkos fehérségén, s gyöngéden megcsókolám.

Azután, nem sejtve sorsomat, elhagytam.

Gyönge szellő köszöntött, a mint a kertbe léptem, csöndes légáram, mely alig birta meglebbenteni a fák leveleit, de sós-izü és üditő volt az elmult éjszaka délövi hősége után. Épen Plátó tanulmányozásába voltam merülve, s a mint járkáltam, elmém sok nagy és mély kérdéssel foglalkozott, melyeket a népek ama nagy tanitója vetett föl. — Mély, de kellemes gondolatokba elmerülve, tovább ballagtam, semmint szándékomban volt, s végre egy mellék-ösvényen találtam magamat, melyet házunk népe régóta nem használt már — tekervényes gyalogut volt ez, mely a kikötőhöz vezetett le.

Árnyas és hüvös volt, s én csaknem öntudatlanul mentem rajta tovább, midőn egyszerre csak árboczokat és fehér vitorlákat pillantottam meg a fák lombjain keresztül. Már épen vissza akartam fordulni, midőn hirtelen kinos nyögés, jajgatás hatott fülembe.

A hang irányába menve, a fűben, arczczal lefelé, egy tizenegy-tizenkét éves, gyümölcs-árus fiut láttam feküdni. A kosara mellette volt, tele csábitó baraczkkal, szőlővel, gránát-almával — megannyi kellemes, de kolera idején, veszedelmes eledel. Megérintém a fiu vállát.

— Mi lelt? kérdém.

Az görcsösen rándult össze s felém forditotta szép, de a kintől fakóra vált arczát.

— A pestis, signor! nyögött a fiu. — A pestis! Távozzék tőlem az isten szerelméért! Meghalok . . .

Haboztam. Nem mintha magamért féltem volna, de nőmért, gyermekemért vigyázatosnak kellett lennem. Segitség nélkül azonban még sem hagyhattam ezt a fiut. Lemegyek, gondolám, a kikötőbe, orvosi segélyért. Vidáman szóltam hát a fiuhoz;

— Ne félj, fiam. Ne hagyd el magadat. Nem minden betegség pestis ám! Maradj itt, a mig vissza nem jövök. Orvost hozok.

A kis legény bámuló szemmel nézett rám és mosolyogni iparkodott. A torkára mutatott s erőfeszitést tett, hogy szóljon, de nem birt. Azután ismét nyöszörögni és fetrengeni kezdett a fűben, mint a halálra sebzett vad. Tovasiettem, s a kikötőbe érve, hol iszonyu hőség volt, néhány ijedt képü, czéltalanul ögyelgő embert találtam, a kiknek elmondtam az esetet, segitségöket kérve, mind elhuzódtak, egyik sem akart velem jönni még pénzért sem, melyet felajánlottam.

Gyávaságukat szidva siettem orvost keresni s találtam is végre egy franciát, ki azonban szintén nem akart velem jönni, nehogy ő is megkapja a kolerát, s becsapta orrom előtt az ajtót.

El voltam keseredve, s bár a hőségtől és a napsütötte utczák büzétől majdnem rosszul éreztem magamat, megfeledkeztem minden veszélyről, amint a dögvészes város közepett álltam, azon tünődve, hogy merre kaphatnék segedelmet.

Egyszerre egy nyájas hang ütődött fülembe:

— Segitséget keres, fiam?

Föltekintém. Magas termetü szerzetes állott előttem, kinek éles metszésü vonásait részben elfödte a csuklya — egyike azoknak a hősöknek, kik a Krisztus nevében félelmetlenül szálltak szembe a pestissel ott, hol a vallástalanság lármás hetvenkedői gyáván futottak el a veszedelem szimatjától. Alázattal köszöntém s elmondám neki, hogy mi járatban vagyok.

— Röglön megyek, mondá a részvét hangján. — De a legrosszabbtól tartok . . . Van nálam orvosság is — lehet, hogy még nem késő.

— Elkisérem, atyám, mondám. — Hiszen a kutyát sem lehetne segedelem nélkül hagyni . . . annál kevésbbé ezt a fiut, kinek, ugy látszik, senkije sincs.

A szerzetes figyelmesen nézett rám, a mint együtt haladtunk.

— Nem Nápolyban lakik? kérdé.

Megmondám neki nevemet, melyet hirből ismert, s leirtam lakásunkat.

— Ottfenn jó egészségnek örvendünk, tevém hozzá. — Nem tudom érteni a városban uralkodó rémületet. Ez a gyávaság csak öregbiti a veszedelmet.

— Igaz, felelé nyugodtan. — De lám, ez az élveket hajhászsza, s mikor megjelenik köztük a halál, megriadnak, mint sötét árnytól a gyermek. Még a vallás sem erősiti őket, tevé hozzá sohajtva.

— De ön atyám . . . kezdém, s hirtelen elnémultam, metsző nyilamlást érezve fejemben.

— Én, felelé komolyan, — a Krisztus szolgája vagyok, s engem a pestis nem rémithet . . .

Csodálattal néztem reá s szólni akartam, midőn valami különös szédülés fogott el s a karjába kellett fogóznom, hogy el ne essem. Az utcza ugy himbálózott velem, mint valami hajó a tengeren, az égbolt pedig sebesen forgott. Ez az érzés lassankint elmult s azután a szerzetes hangját hallottam, mintha a távolból szólna hozzám, azt kérdezve, hogy mi bajom.

Mosolygni erőlködtem.

— Ugy hiszem, a nagy hőség, mondám gyönge hangon, mint valami vén ember. — Szédülök . . . Hagyjon csak engem itt, s lásson a fiu után . . . Oh, istenem!

Ez utóbbi fölkiáltást a fájdalom eröltette ajkamra. Tagjaim nem birtak s leroskadtam a kövezetre. A szálas, izmos szerzetes habozás nélkül segitett föl s félig vitt, félig vezetett egy közeli alsóbbrendü fogadóba. Itt lefektetett a falóczák egyikére s előszólitotta a fogadóst.

Én, bár nagy fájdalmakat szenvedtem, eszméletemen voltam s mindent láthattam és hallhattam.

— Jól gondját viseld, Petro. . . . A gazdag Fabio Romani gróf ez. Nem lesz hiába a fáradságod. Egy óra mulva visszajövök.

— Romani gróf! . . . Santissima Madonna! Ő is megkapta a kolerát?

— Bolond! kiáltott föl mérgesen a szerzetes. — Hogy mondhatod ezt? A napszurás nem kolera még, te gyáva! Gondját viseld, mert Szent-Péterre és kulcsaira mondom, be nem jutsz a menynyekbe!

A reszkető fogadós megrémült ettől a fenyegetéstől, s alázatosan hozott elő vánkosokat s a fejem alá tette. A szerzetes ezalatt poharat tartott ajkamhoz, melyben valami szer volt, a melyet én gépiesen ittam meg.

— Maradjon itt csak, fiam, szólt hozzám csillapitó hangon. — Jó emberek ezek. Én elsietek ahhoz a fiuhoz, s nem telik bele egy óra, mire ismét itt leszek.

Tartóztatóan tevém kezemet a karjára.

— Maradjon, mormolám gyöngén. — Hadd tudjam meg a legrosszabbat. A kolera van rajtam?

— Reményem, hogy nem, felelt részvéttel. — De ha az lenne is, ön elég erős és fiatal ahhoz, hogy félelem nélkül küzdjön meg vele.

— Nem félek, atyám. . . . De igérjen meg egyet. . . . Ne üzenjen a nőmnek. Esküdjék meg reá. . . . Ha eszméletlen leszek . . . ha meghalok . . . esküdjék meg, hogy nem vitet haza. . . . Esküdjék meg. . . . Nem nyugodhatom addig, a mig meg nem esküszik.

— Esküszöm, fiam, viszonzá ünnepélyesen. — Mindenre, a mi szent, fogadom, hogy tiszteletben tartom akaratát.

Kimondhatatlanul megkönnyebbültem . . . szeretteim meg voltak óva. . . . Néma mozdulattal fejeztem ki köszönetemet a szerzetesnek. . . . Szólni már nem engedett gyöngeségem.

A szerzetes eltávozott és agyamban a képzeletek zürzavara támadt. . . . Tisztán láttam a helyiséget, a melyben feküdtem. . . . Amott a félénk fogadós — a poharait és palaczkjait törülgeti, olykor egy-egy aggódó pillantást vetve reám. Az ajtón be-betekint egy csoport ember, s engem megpillantva, elsiet.

Mindezt jól látom . . . tudom is, hogy hol vagyok . . . hanem egyuttal ugy tetszik, mintha valami alpesi meredeken kusznám fölfelé . . . lábam alatt a hideg hó, s száz meg száz hegyi zuhatag zajg a fülembe. . . . Egy fehér csucs fölött piros felhő kóvályog, mely lassankint szétválik, s közéből egy arcz mosolyog felém. . . . «Nina! Szerelmem, hitvesem, lelkem!» kiáltok föl hangosan. . . . Kitárom karomat . . . magamhoz ölelelem. . . . Ah, a fogadós szurtos ölelése fog körül. . . . Vadul, lihegve küzködöm vele.

— Bolond! rivallom a fülébe. — Bocsáss hozzá . . . az ajka csókra hiv . . . bocsáss!

Másik ember jön oda és fog meg. . . . Ketten a vendéglőssel leszoritanak a vánkosokra, s a kimerültség végkép tehetetlenné tesz. . . . Már nem küzködöm. . . . Pietro meg a társa komolyan néznek rám.

— Meghalt! sugja az egyik a másiknak.

Hallom a szavakat és mosolygok. Meghaltam? Dehogy! A pörzsölő napfény beözönlik a nyitott ajtón . . . a szomjas legyek hangosan zugnak szakadatlanul . . . néhány hang a *Fata di Amalfi*-t énekli. . . . Világosan hallok minden szót, a végszakát: «Ragyogóbb vagy, mint a csillag.»

Ez ám az igaz dal, *Nina mia!* «Ragyogóbb vagy, mint a csillag!» . . . Hogy is mondta csak Guido? «Tisztább a kristály-gyémántnál — megközelithetetlen, mint a legtávolabbi csillag!» . . . Az a bolond Pietro egyre tisztogatja a boros palaczkjait. Jól látom . . . sunyi kerek képe zsiros a hőségtől és a portól . . . De hogyan került ő ide? mert hiszen én egy délövi folyamnak a partján vagyok, hol vadul nőnek a szálas pálmák és álmos alligátorok sütkéreznek a napon. Nagy szájok tátva, apró szemök zöldesen fénylik . . . A néma vizek fölött könnyü naszád siklik tova. Egy indus sugár alakja áll benne. A vonásai sajátságosan hasonlitanak a Guido vonásaihoz. Hosszu, keskeny, fényes aczélpengét ránt elő, a mint közeledik . . . Bátor legény! egymaga száll szembe a gonosz állatokkal, melyek a parton lesik . . . Kiszáll . . . én megigézve követem a szememmel . . . Elhalad az alligátorok mellett, mintha észre sem venné őket, s egyenesen felém tart . . . *engem* keres, az *én* szivembe döfi a hideg aczélt, s aztán vértől csurogva huzza ki! . . . Egyszer, kétszer, háromszor döfi belém, és én még sem tudok meghalni . . . Kinosan vergődöm, nyögök . . . Azután valami feketeség takarja el előlem a vakitó napfényt, valami hüvös, árnyas, a mely elé kétségbeesetten vetem magamat . . . Két sötét szem néz merően rám s egy hang megszólal:

— Csillapodjál, fiam, légy csöndesen. Ajánld lelkedet a Krisztus kegyelmébe.

Barátom ez, a szerzetes. Örömmel ismerek rá. Visszatért könyörületes járatából. Alig tudok bár szólni, hallom, a mint ajkam a fiu felől kérdezősködik. A szent férfiu jámborul vet magára keresztet.

— Nyugodjék békével ifju lelke. Halva találtam.

Elcsodálkozom magamban. Meghalt . . . ilyen hamar. Nem birom érteni, és ismét zürzavaros képzeletekbe tévedek . . .

Hogy ezután mi történt, arra most már nem emlékszem világosan. Csak azt tudom, hogy iszonyu kint szenvedtem, s hogy érzékeim zsibbadtságában is valami tompa, bus hangot hallottam, mely énekhez vagy imádsághoz volt hasonló. Mintha gyönge harangszót is hallottam volna, de agyam minden pillanatban kábultabb lett, s csak arra emlékszem, hogy szörnyü hosszas kinok után végre elkiáltottam magamat:

«Ne haza a villába, ne oda, ne oda! . . . Ne vigyenek haza! . . . Megátkozom, a ki nem engedelmeskedik.

Ezután valami rettentő érzésem volt, mintha örvénybe rántottak volna le, a melyből könyörögve néztem föl a szerzetesre, a ki fölöttem állott . . . alámerültömben még megpillantottam egy ezüstfeszületet, még egyet kiáltottam, s azután sülyedtem lefelé, lefelé, a mélységbe, sötétbe, semmibe!

(Folytatása következik.)

A KASTÉLY REJTELME

3

— Ugy látszik, mintha rosszul érezné magát a sennora, — mondja az asszony aggódva, midőn észrevette a szép énekesnő arczának rendkivüli halványságát.

Leoni szomoruan mosolygott.

— Egészen jól érzem magamat, jó Mariettám, — mondá szokott szelidséggel, — csak fáradt vagyok.

Marietta fejcsóválva követte urnőjét a lépcsőkön le.

— Azt hiszem, ez több, mint csak fáradtság, sennora, — mormogá magában. — Ah, Santa José, ismét a régi történet. A sennorának mindene van, a mit csak szive kiván, ékszerei, pénze, — a szent szüz áldja meg! — a férfiak rajonganak érte, de az esztelen gyermek mégis szomoru, bánatos, boldogtalan, mert egy idegen uri ember nem volt a szinházban — egy vig, jókedvü sennor, kibe a szegény gyermek azt hiszi, hogy szerelmes. Ah, ha a sennora az én tapasztalataimmal birna, nem soványkodnék meg egy férfi miatt és ha valamennyit elégetnék itt Madridban, sem könyeznék értök; nem én! De ime itt van Péter ur. Santa Maria, milyen arcza van ennek is! Megfagyasztja az ember csontjaiban a velőt, ha ránéz. Ah, Sennor Péter, — folytatá alázatosan hajlongva Ranzeau előtt, a mint ez Leonihez közelitett az előcsarnokban, — ha nem csalódom, a te lelkiismereted is jobban meg van terhelve, mint a mennyiről én felelni szeretnék.

Miután besegitette urnőjét a csukott kocsiba, Marietta saját otthonja felé irányozta lépteit, séta közben pedig több jámbor kifejezést mormogott magában, mert Marietta büszke volt különös vallásos voltára s habár nem állt a legerkölcsösebb hirben, a jámbor arczkifejezés, melyet rendesen öltött s a melylyel számtalanszor keresztet vetett, ha észrevette, hogy figyelemmel kisérik a szinházban, hol évek óta az öltöztetőnői hivatalt viselte, a szent Marietta nevet szerezte neki és csak e jámbor tettetésnek köszönhette, hogy Leoni az öltöztetésre és kiszolgálásra épen öt szemelte ki.

E közben a primadonna gyámjával együtt haza ért; a város külső részében egy csinos kis villában

A dohányjövedéki vitát *Hegedüs* Sándor előadó kezdte meg, több számadattal világitva meg a törvényjavaslatot. *Helfy* Ignácz megtámadta a törvényjavaslatot, ugy lényegében, mint egyes kirivó intézkedéseiben. Erősen kikelt a javaslatnak amaz erkölcstelen intézkedése ellen, a melylyel a legkiterjedtebb kémkedési rendszert kivánja meghonositani. Beható, alapos indokolás után beterjeszté a függetlenségi negyvennyolczaspárt határozati javaslatát, a mely a törvényjavaslat elvetését s egy uj törvényjavaslatban a dohánymonopoliumnak csak is a gyártásra s a gyártmányokra való szoritását kivánja s a dohánytermelés s a nyers dohánynyal való kereskedés szabadságért dohánytermelési, dohányfogyasztási s dohánytőzsadóval kivánja az államkincstárt kárpótolni. — *Helfynek* figyelemmel hallgatott, gyakori tetszéssel kisért beszéde után a kormánypártról *Neppel* Ferencz kifogásolta a törvényjavaslat több intézkedését s czáfolta a bizottsági jelentés több számitását s mindezek alapján e házban s e pártról már nem szokatlan logikával a törvényjavaslat elfogadása mellett nyilatkozott. *Gullner* Gyula a mérsékelt ellenzék nevében mutatta ki a törvényjavaslat intézkedéseinek czélszerütlenségét s rosszaságát s a törvényjavaslat részletes birálása után annak a pénzügyi bizottsághoz való visszautasitását javasolta. Az ülés végén *Tisza* Kálmán állott fel, hogy röviden kijelentse, minő módositásokat tett a javaslaton tegnap a szabadelvü körben. A vitát holnap folytatják. Szólásra fel vannak irva: *Orbán* Balázs, *Szadovszky* József, *Petrich* Ferencz, mind a javaslat ellen, mellette senki.

II.

Elnök Péchy Tamás; *jegyzők*: Tibád Antal, Josipovich Géza, Balogh Géza.

Az elnök jelenti a háznak, hogy Meltzl Oszkár képviselő az általa viselt állami hivatalokról lemondott. Tudomásul vétetik. Bemutatja a szentendrei királyi járásbiróság felterjesztését, melyben magánlak megsértésével és becsületsértés vétségével vádolt *Szabó* Lajos országgyülési képviselő mentelmi jogát felfüggesztetni kéri. Kiadatik a mentelmi bizottságnak. Bemutatja továbbá Csik- és Vasvármegyék és Győr szabad királyi város felterjesztését, melyek az országos lelenczalap és lelenczházak létesitését kérik. A *kaposvári választókerület* 48-as függetlenségi pártjának Szalay Imre képviselő által beadott kérvényét *Tallián Béla Somogyvármegye főispánjának felelősségre vonása iránt.* Kiadatnak a ház kérvényi bizottságának tárgyalás és jelentéstétel végett. Rapos József budapesti lakosnak kérvényét, a bélyegtörvény módositásáról szóló törvényjavaslat alkalmából a névmagyarositási dij tárgyában. Az aradi gazdasági egyletnek a dohányjövedéki törvények és törvényesitett szabályok némely intézkedéseinek módositásáról szóló törvényjavaslat tárgyában. Bemutatja Horalek Ferencz, Kohn testvérek, Adler és Gold kassai liqueurgyárosoknak a bor-, hus-, czukor- és sörfogyasztás megadóztatásáról szóló törvényjavaslat pótlása iránt. E kérvények tárgyára nézve az illető bizottsági jelentések már beadatván, e kérvények bizottsághoz nem utasithatók, hanem a ház irodájában helyeztetnek el, hogy a képviselők megtekinthessék. Bemutatja végül a képviselőház pénztárának 1887. évi junius hó 1-étől szeptember hó 30-áig terjedő bevételei és kiadásairól szóló számadási főkönyvét. Kiadatott a képviselőház számvizsgáló bizottságának.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Van szerencsém az 1885. évi *ujoncz- és póttartaléki jutalék* megajánlásáról szóló törvényjavaslatot előterjeszteni. Egyuttal jelenti, hogy az 1886. évi május 31-én tartott ülésben hozott határozat alapján előterjeszti ama sorozó járásokról szóló kimutatást, melyekben az 1887. évi sorozás alkalmával a 4-ik korosztály kivételesen beidéztetett. Előterjeszti továbbá az 1882. XXV. és 1883. évi XXXIV. törvényczikk értelmében a Ludovika-akadémia állapotáról, valamint a 120 magyar állami alapitványi helynek a közös hadsereg növeldéiben való betöltéséről és a növendékek haladásáról szóló jelentését.

Elnök: Az 1888. évben kiállitandó ujoncz és póttartaléki jutalék megajánlása tárgyában beterjesztett törvényjavaslat és annak indokolása ki fog nyomatni, a ház tagjai között szétosztatni és előzetes tárgyalás végett a véderő bizottsághoz utasittatik. A honvédelmi miniszter által beterjesztett jelentés a Ludovika-akadémia állapotáról, valamint a 120 magyar alapitványi helynek a közös hadsereg növeldéiben való betöltéséről és a növendékek haladásáról szintén ki fog nyomatni, a ház tagjai között szétosztatni és előzetes tárgyalás végett a véderő- és pénzügyi bizottsághoz utasittatik azzal, hogy e jelentések oly időben terjesztessenek elő a t. háznak, hogy azok a honvédelmi tárcza költségvetésével együtt legyenek tárgyalhatók. Végre a honvédelmi miniszter által bemutatott kimutatás azon sorozó járásokról, melyekben az 1887-iki sorozás alkalmával a negyedik korosztály kivételesen beidéztetett, szintén ki fog nyomatni és a ház tagjai közt szétosztatni.

Hegedüs Sándor a pénzügyi bizottság előadója: Van szerencsém benyujtani a pénzügyi bizottság jelentését a Magyarország és Horvát-Szlavonország közt az 1885. LIV. t.-cz. értelmében létrejött pénzügyi egyezmény hatályának meghosszabbitása tárgyában, továbbá ugyancsak a pénzügyi bizottság jelentését az 1888-ik év első negyedében viselendő közterhekről az állami kiadásokról.

Elnök: Az utóbbi jelentés a csütörtöki ülés napirendjére tüzetik ki. A horvát pénzügyi egyezményről szóló jelentés annak idején fog napirendre tüzetni. (Helyeslés.)

Vargich Imre a III. biráló bizottság elnöke: (Halljuk! Halljuk!) Van szerencsém, mint a harmadik biráló bizottság elnökének az 1887. évi junius 18-án Somogymegye *kaposvári* kerületében megejtett választás alkalmával megválasztott képviselőnek kijelentett gróf Széchenyi Pál megválasztása ellen beadott kérvény ügyében hozott és megokolt itéletet a hozzátartozó okmányokkal, iratokkal, névszerint különvéleményekkel együtt a t. háznak beterjeszteni.

Ez itélet szerint a szóban forgó választás érvényben tartása mellett (Felkiáltások balfelől: Elég rossz!) Széchenyi Pál gróf végleg igazolt képviselőnek jelentetett ki.)

Ugron Ákos: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Minthogy a hirlapokban közölt indokolás ugy a jogászkörökben, mint az egész országban e képviselőválasztás igazolására vonatkozólag nagy megbotránkoztatást keltett, (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon, ellenmondás jobbfelől.) kérnem kell a t. háztól, hogy az ország meggyőződhessék arról, vajjon ez indokok alapján igazoltatott-e a minisztérium egyik tagja, hogy a t. elnök ur ugy az itéletet indokolásával együtt, mint a különvéleményt felolvastatni méltóztassék. (Helyeslés bal és szélső balfelől.)

Az elnök: Nem szükséges e kérést indokolni és ha a t. ház kivánni méltóztatik, az itélet indokolásával és a különvélemény is fel fog olvastatni.

Josipovich Géza jegyző olvassa az itéletet, indokolását és a különvéleményt.

Az elnök: A felolvasott itélet alapján Széchenyi Pál gróf végleg igazolt képviselőnek jelentetik ki. (Zaj.)

Ullmann Sándor: Az állandó igazoló bizottság e hó 26-án tartott ülésében *Tulok* Benő és *Udvary* Ferencz képviselő urak megbizó leveleit vizsgálat alá vevén, azokat a törvény rendeleteinek megfelelőknek találta és minthogy ellenük kérvény be nem adatott, a nevezett képviselő urakat végleg igazolta. Vizsgálat alá vette továbbá *Polónyi* Géza, *Beniczky* Ferencz, *Szentkirályi* Albert, *Kemény* Géza báró, *Szilágyi* Dezső és *Bartha* Miklós képviselő urak megbizó leveleit és azokat rendben találta ugyan, de minthogy a harmincz nap még le nem telt, ennélfogva csak feltételesen igazolta a nevezett képviselő urakat. Polónyi Géza képviselő urra vanatkozólag megjegyzem, hogy a harmincz nap a bizottság ülésének napján nem telt ugyan le, de az azt követő napon letelt.

Az elnök: Az állandó igazoló-bizottság jelentésének alapján Tulok Benö és Udvary Ferencz végleg igazoltak. hasonlókepen végleg igazolt képviselőnek jelentetik ki Polónyi Géza képviselő is, a mennyiben a mai nappal a harmincz nap már lejárt és kérvény ellene be nem adatott.

Beniczky Ferencz, Szentkirályi Albert, Kemény Géza báró, Szilágyi Dezsőés Bartha Miklós képviselő urak feltételesen, t. i. a szabályszerü 30 nap fentartásával igazoltatnak.

Ezen képviselő urak most már osztályokba lesznek sorozandók.

Az ötödik osztályba Szentkirályi Albert, a hatodikba Kemény Géza br., a hetedikbe Bartha Miklós, a nyolczadikba Udvary Ferencz képviselő ur soroztatik be. Ezután az első osztályba Tulok Benö, a másodikba Szilágyi Dezső, a harmadikban Beniczky Ferencz, a negyedikbe Polónyi Géza képviselő ur soroztatik.

Csávossy Béla bemutatja a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház november havi költségelőirányzatára vonatkozólag.

Az előterjesztés elfogadtatik s a 83468 forint kiutalványozásával az elnökség megbizatik.

Következik a napirend: A pénzügyi bizottság jelentése **a dohányjövedéki törvények** és törvényesitett szabályok némely intézkedéseinek módositásáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Hegedüs Sándor a pénzügyi bizottság előadója: T. ház! A dohányjövedéknek pénzügyi eredménye évről évre fejlődést mutat. Azonban ha azt más országoknak e téren elért eredményeivel összehasonlitjuk, ugy találtuk, hogy bármely arányt veszünk is fel kriteriumul, e fejlődés nem felel meg azon várakozásnak, melyeket a jövedelmek ezen ágához füzhetünk.

A dohányjövedék tiszta jövedelme Olaszországnak a mi pénzünk szerint körülbelül 75 millió forintot, Spanyolországnak 70, Francziaországnak 153, s Ausztriának 48 millió forintot ad tisztán az állami szükségletek fedezésére, mig náluuk e jövedelmi ágnak tiszta eredménye a 22 milliót meg nem haladja. Ha tehát a lakosságnak fej szerinti arányát tekintjük, ugy fogjuk találni, hogy ez államjövedelem tiszta eredménye Franciaországban fejenként 4 frt 15 krt, O'aszországban 3 frt, Ausztriában 3 frt 20 krt és Magyarországon 2 frt 13 krt tesz. A mi pedig az elfogyasztott mennyiségnek fej szerinti arányát illeti, Ausztriában 1432 gramm, Francziaországban 961, nálunk pedig 920 grammra megy a fejenkénti fogyasztás. Pedig azok az árak, melyeken a közönség e fegyasztási czikkhez jut, némely fajokban, különösen azokban, a melyek a nagyközönségre vannak számitva, igen kedvezők nálunk; mert a legközönségesebb dohánynemet tekintve, melyet a nagy közönség fogyaszt, Francziaországban egy kilogrammra 6 frt 15 kr, Angliában 6 frt 65 kr, nálunk pedig 1 frt 10 — 1 frt 40 kr jut.

Ezek az adatok csak annyit akarnak bizonyitani, hogy a dohányjövedék, illetőleg a dohány pénzügyi eredménye tekintetében — akármilyen arányt veszünk föl — roppant különbségek vannak az egyes országok között. Eme differencziák okait és magyarázatát természetesen sokféle forrásból kell meritenünk. Nálunk — és ez köztudomásu dolog — a csempészet igen nagy mértékben el van terjedve. Bizonyos vidékeken egész con amore beszélnek arról, hogy a piaczra kocsival viszik a szüz dohányt. (Ugy van! Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hogy egyesek bizonyos meg nem engedett üzletet, közvetitést folytatnak a dohánynyal, az is tagadhatatlan. Pénzügyi szempontból szükséges a csempészet megszüntetésére vagy lehetőleg szigorubb korlátok közé szoritására törekedni. Kétségtelen, hogy nem csupán a szokások, az erkölcsök vannak befolyással arra, hogy nálunk a csempészet létezik, és pedig nagy mértékben létezik, hanem a dohányügy kezelésének, a dohány termelésének módja is. Mert igaz az a régi közmondás, hogy az alkalom szüli a tolvajt. Mert ha a külországokra térünk vissza — és ezt megint tisztán, minden következtetés nélkül kivánom itt felemliteni — azt tapasztaljuk, hogy amaz országokban legjövedelmezőbb a dohányjövedék, a melyek maguk nem termelnek és azon arányban jövedelmezőbb, melyben nem termelnek. (Ugy van! a jobboldalon.)

Igy természetes dolog, hogy legjelentékenyebb a dohányjövedék, illetőleg a dohányvám eredménye Angliában és — miután igen csekély a termelés — Ausztriában és Olaszországban; mig nálunk és Francziaországban aránylag nagy a termelés, de Francziaországban a termelési terület csak egy negyedrészét teszi a nálunk engedélyezett termelési területnek, tehát az alkalom ott is sokkal kevesebb a csempészetre, mint nálunk.

Nyári hónapokban a dohányjövedék pénzügyi eredménye tetemesen és aránytalanul kedvezőbb, mint a téli hónapokbon, mikor a termett dohány a termelőnél van. Egy másik, megemlitendő körülmény az, hogy az egyes pénzügyigazgatósági területeken a különböző évek szerint a mint jó termés van, vagy nincs és a mint az illető pénzügyi igazgatósági területeken van dohánytermelési engedély, vagy nincs, a szerint különböző a dohányjövedéknek pénzügyi eredménye. A harmadik körülmény — és ezt már a statisztika közvetlenül szolgáltatja, — az, hogy az egyes szivar- és dohányfajoknak értékesitése tekintetében a pénzügyi eredmény a különböző években a szerint különböző és a szerint kedvező vagy kedvezőtlen, a mint a csempészetre az alkalom kedvezőbb és a hely a csempészeti forráshoz közelebb van. P. o. igen érdekes dolog, hogy csak a legutóbbi évek adatait soroljam fel — t. i. az 1884. és 1885. évét — hogy mig általában véve a közönséges dohány pénzügyi eredménye 3.2%-al fokozódott, ezalatt a szivarok pénzügyi eredménye nálunk 11½% emelkedést mutat. Söt a szivarok különböző nemeit véve tekintetbe, a finomabb fajok pénzügyi eredménye sokkal nagyobb fokozódást mutat, mint a közönségesebb fajoké. Például a regalitás értékesitése 21% növekedést mutat. Ezen adatokból ha többet nem, de annyit mindenesetre le lehet vonni, hogy a szerint, a mint a termesztett dohányt lehet meg nem engedett uton értékesiteni és fogyasztani, lehet vagy nem: a szerint lényegesen változik a dohányjövedék pénzügyi eredménye. Tehát eltekintve egyéb körülményektől, a melyek szintén igen fontosak, határozottan indokolva van, hogy a dohányjövedék pénzügyi eredménye érdekében a megfelelő intézkedéseket megtegyük. És itt a dolog természete és a helyzet maga ujjal mutat arra, miféle intézkedésekre van szükség: az alkalmakat a csempészetre kell apasztani és kell szükebb, szigorubb korlátok közé vonni. A törvényjavaslat a félholdas termelést teljesen megszünteti a kerti dohánytermelőkön kivül. A saját használatra termelést szintén egészen megszünteti. A saját szükségletre visszatartható illetőleg megváltható dohány kedvezményét szintén megszünteti és végre a sarjudohányra nézve szigoru határidőt tüz ki annak kiszántására nézve, tehát szükebb korlátok közé szoritja azon időt, mely alatt azt felhasználni és illetőleg csempészni lehet. A pénzügyi bizottság ezen intézkedésekhez elvben sőt lényegben is hozzá járult, de a helyzetre és méltányosságra való tekintettel, bizonyos módositásokkal. Nevezetesen, nem akarta a félholdas termelőket azonnal megfosztani ezen kedvezménytől, tehát a törvényjavaslatban azon módositást vitte keresztül a kormánynyal egyetértőleg, hogy ezek 1888-ban még megtarthassák ezen kedvezményt. A sarju dohányra vonatkozólag azon határidőt, a meddig annak kiszántása megrendeltetik, kijebb toltuk, t. i. szeptember 30-ika helyett október 15-ig terjesztettük ki, tekintettel a gazdasági viszonyokra, sőt a pénzügyi bizottság még azon kedvezményt is biztositani kivánta a javaslatban, hogy a gazdasági viszonyok és különösen az időjárás által indokolt esetekben a kormány, illetőleg a pénzügyminiszterium különben is megengedhesse ily sarju dohányok felhasználását.

Ez intézkedéseknél a fiskális szempont a tulnyomó, de vannak a javaslatban figyelemreméltó nemzetgazdasági mozzanatok is. Ilyen a dohány minőségének a javitása.

A javaslat egyes intézkedéseinek ismertetése után ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. (Helyeslés jobb felől.)

Helfy Ignácz: Mióta hazánkban az alkotmányos élet ujra helyre lett állitva, több izben történt ez oldalról felszólalás a dohánymonopolium intézménye ellen. Elitéltük azt a jog nevében, elitéltük a józan nemzetgazdászat nevében, mely szerint az államnak nem hivatása a magán tevékenység, a magán vállalkozás kezéből az üzleteket kivenni és azokkal foglalkozni. Első sorban megvizsgálandónak tartom azt a kérdést, hogy a dohányjövedék milyen viszonyban áll mezőgazdaságunkhoz? Magyarország mezőgazdasága néhány esztendő óta igen sulyos válsággal küzd. Azt sem fogja senki sem tulzásnak tekinteni, ha azt mondom, hogy bizony igen kevés remény van arra, hogy ebből a válságból egyhamar kivergődhessék. Egyfelől a nagy verseny, másfelől pedig az a fatális védvámos politika, melyet Európa legnagyobb hatalmai meghonositottak, majdnem lehetetlenné teszi magát a megélhetést is a mezőgazdára nézve. Ilyen helyzetben mi a feladata a törvényhozásnak és a kormánynak? Az, hogy azon termelési ágakat mozditsa elő, melyek a létező akadályokkal a legkönnyebben küzdhetnek meg. Melyik ez a termelési ág nálunk? Minden esetre az, melyben a küldföldnek nincs oly nagy bősége, mint nekünk. Miért védekeznek gazdaságilag és mezőgazdaságilag oly nagyon azok az európai államok? Azért, mert megakarják védeni saját termelésüket. (Ugy van! szélső balfelől.)

A dohánytermelés Francziaországban és Olaszországban vajmi kevés, Angliában még kevesebb, mint ezen államokban. Németországban is kevesebbet termelnek aránylag, mint nálunk. Természetes feladata tehát a kormánynak nem az, hogy megszoritsa a dohánytermelést Magyarországon, és hogy zaklatásokkal minél inkább megnehezitse azt, hanem az, hogy minél inkább fejlessze és minél könnyebbé és minél inkább lehetővé tegye, hogy ezen ország minél nagyobb mennyiséget és minél jobb minőségben termelhessen. Hogy erre a termelési ágra Európában van piacz, ezt számokkal bebizonyitható tények konstatálják. Francziaország összesen 133—135 ezer métermázsa dohányt termel. Fogyaszt pedig annyit, hogy az utolsó kimutatás szerint 379 millió franknál többet hozott be az ottani regie, a mi valamivel több, mint a monnyit a t. előadó ur mondott. Angliában az utolsó kimutatások szerint, melyek rendelkezésemre állanak, 2.208,000 font sterling értékü dohány vitetett be, tehát 28 millió forintnál nagyobb értékü dohány vitetett be az országba, a melyben Magyarország vajmi kevés részben szerepelt; Olaszország összesen körülbelül 60,000 m.-mázsát termel, fogyaszt pedig annyit, hogy 1886-iki zárszámadásai szerint tiszta jövedelme 188 millió frank volt. És ha megnézzük másfelől, hogy e rendkivüli bevételben mily arányban szerepel a magyar dohány, valóban kétségbeejtő eredményre jutunk. Angliában az összes 28 millió frtnyi értékü dohányban szerepel. Magyarország valami 345 ezer frttal, Francziaországban körülbelül 560 ezer frttal, Olaszországban 255 ezer forinttal és megjegyzem, hogy éppen most, utolsó utazásom alkalmával megtudtam, hogy ez idén az olasz dohánybevitel alkalmával a magyarországi dohány teljesen kimaradt. És honnan magyarázható ez? Kétséget nem szenved, hogy a dohánymonopolium behozatala óta a magyar dohány minősége rendkivül hanyatlott, ugy, hogy azon országok, melyek majdnem mintegy egy századon át rendszerint Magyarországon vették a dohányt, — de különösen e század első felében, ugyanis 1822-től 1848-ig akkor, midőn a dohány-külkereskedelem igen fontos tényező volt a kereskedelemben, — most elszoktak dohányunktól, mert a minőség nem felel meg. Második magyarázata kétségtelenül az, hogy nálunk a dohány-külkereskedés maga is monopoliumot képez, engedélyhez van kötve, néhány ember kezében van és igy természetesen nem fejlődhetvén ki verseny, nem fejlődhetik ki kereskedés.

Be van tehát számokkal bizonyitva, hogy a dohánytermelésre piaczot találni Európában Magyarország számára nagyon könnyü lenne.

És ezzel szemben mit csinál a t. kormány? milyen segédeszközöket nyujt a t. kormány a mezőgazdának, ki most ugyszólván rá van utalva a dohánytermelésre, vagy legalább nagyon kivánatos és szerintem nem csekélyebb az országos érdek, mint az állam érdeke, hogy e jövedelmi forrás, mint nemzetgazdasági czikk minél jobban fejlesztessék. E kérdésre felel a szőnyegen levő törvényjavaslat, mely röviden összegezve abból áll, hogy megszoritja igen tetemesen a dohánytermelést általában, megszoritja először az által, hogy elvonja a fél holdas birtokostól a dohánytermelési engedélyt egyáltalában elvonja, egyszer s mindenkorra a jogot, hogy dohányt termeljen és másodszor még inkább és sokkal nagyobb mérvben a szárító pajtán és simitó házak obligatoriussá tétele által, minek következménye okvetlenül az lesz, hogy sok ezer kis gazda teljesen ki lesz zárva a dohánytermelés lehetőségéből is. Hogy ezeknek száma mennyire fog menni, ezt természetesen előre kiszámilani nem birjuk és mellékesen megjegyzem, hogy e simitó házak behozatala igen nagy más hátránynyal van összekötve, melyet végtélenül sajnálok népünk érdekében. Miként ment eddig a dohányszáritás és simitás? Nem ment gyárilag, ugy a mint a nagybirtokosok végzik, hanem a házi ipar egy nemét képezte. A termelő otthon végezte feleségével, gyermekeivel és munkaközben az asszony ügyelhetett a házi dolgokra, gyermekeire. Azt gondolják, hogy majd most a kis gazda, feltéve, hogy módot talál arra, hogy másokkal összeállva simitó házat létesitsen, oda birja majd hagyni házát, hogy családostul el menjen dolgozni? Azt pedig nem teheti, a mit tesz a nagybirtokos, hogy t. i. napszámosokat vegyen fel. Ez tehát gazdaságának nagy kárára lesz és vissza fog hatni, még pedig igen kártékonyan a családi életre is.

És mit mondjak a zaklatások azon hosszu soráról, mely ott fel van emlitve?

Azt mondja a t. előadó ur, hogy ez más országokban is meg van, hogy mindenütt nagyon szigoruan ügyelnek a csempészetre. De megadta a választ ugyanerre a dologra maga a t. előadó ur, midőn konstatálta azon nagyon érdekes tényt, hogy a dohánymonopolium azon országokban, legjövedelmezőbb, melyek nem termelnek dohányt. És én hozzáteszem, hogy a csempészetet meg lehet akadályozni oly országokban, hol dohányt nem termelnek; de dohánytermelő országban, ha a csempészetet azon fokban akarjuk megakadályozni, mint én is óhajtanám, ha azt akarjuk, hogy a dohány azt a jövedelmet hajtsa, melylyel a törvényjavaslat magát biztatja, tessék elhinni, hogy oly óriási ellenőrzési apparatust kell felállitani, mely fel fogja emészteni az összes remélt jövedelmet. Elkezdve a dohányültetésétől azon perczig, midőn a dohányt a beváltóhivatalba viszi, azon szerencsétlen dohánytermelő oldalán mindig áll vagy egy pénzügyőr, vagy egy kommisszió, vagy egy zsandár, valaki mindenesetre ott lesz mellette. Hogy az vajon helyes módja-e annak, hogy a dohánytermelésre buzditsunk, azt előmozditsuk, annak megitélését magára a t. kormányra bizhatjuk.

De van egy része azon intézkedéseknek, melyeket — bármit mondjon az igen t. kormányelnök — másként nem jellemezhetek, mint erkölcsteleneknek, mert ha magukban véve nem is, de kétséget nem szenved, hogy hatásukban erkölcstelenek lesznek. Meghonositani Magyarországon egy rendszert, mely valóságos kémszolgálatot szervez az ország nagy részében, mely kémszolgálatra kényszerit egy egész hivatali kört, le egész a falusi biróig és pláne valóságos jövedelemforrást, professziót csinál a kémkedésből, a denunciálásból, ugy, hogy jutalmakat tüz ki és igtat törvénybe és csinál husz krajczáros alispánokat, husz krajczáros birákat: ha ez is megfelel a szabadelvü felfogásnak; a mint hogy merőben ellenkezik a magyar ember jellemével, multunkkal, szokásainkkal: akkor nem tudom, hogy mire lehet mondani, hogy nem felel meg. A csempészetet meg kell akadályozni, magam is óhajtom, de épen, miután egy dohánytermelő országban ez oly rendkivül nehéz, igyekezni kell arra, hogy nem ugy, mint t. előadó ur mondja, hogy az alkalmakat vegyük el — érti pedig ezt ugy, a mi igen praktikus dolog, hogy vegyük el a termelési jogot az egyiktől és a másiktól és hogy sarjut ne csempészhessen a dohányba, határozzuk el, hogy legelőre sem használhatja fel, hanem szántásra, hanem igyekezni kell a csempészet szük-

---

laktak s haza érve, az egyszerü kis vacsorához ültek, mely már várta őket.

De Leoninak nem volt étvágya s Ranzeau Péter ezt azonnal észre vette.

— Miért vagy oly szomoru ma, carissima? — kérdé végre, midőn már nem birta elszenvedni a köztük uralkodó csendet.

— Péter, — mondja Leoni hirtelen, nem figyelve Péter kérdésére, — mondani akarok neked valamit még ma.

— Már késő van Leoni, — mondja Péter nyugtalankodva s tekintete aggódó kifejezéssel kerülte Leoni szemeit.

— Nincs nagyon késő arra, a mit mondani akarok, — viszonzá Leoni felkelve helyéről s térdre bocsátkozva Péter előtt.

— Ne fordulj el tőlem Péter, — folytatá könyörgő hangon, — felelj csak az egy kérdésre és soha többé nem foglak zaklatni. Annyiszor megigérted, hogy fel fogod deriteni előttem a rejtélyt, mely születésemet körülveszi. Azt igérted, hogy meg fogod mondani nekem, ki és mi vagyok. De mindezt nem akarom most tudni, csak egyet mondj meg Péter; mindenre, a mi szent előtted, kérlek, felelj arra az egy kérdésemre. Élnek-e szüleim vagy nem?

— Nem, Leoni, — felel Péter ünnepélyesen, nagy izgatottsággal. — Mind a ketten meghaltak, gyermekem.

— Miért hagytak el? — kérdi Leoni remegő ajakkal, fájdalom telt hangon

— Nem hagytak el, Leoni, — felel Péter s felemelve öt, folytatá: — Ne kérdez többet ma este. Ismerem, cara mia, a gondolatokat, melyek szivedet s eszedet terhelik. Egyszer majd — nemsokára — mindent el fogok neked mondani. De nem ma, nem ma! Hagyj még egy kis időt, légy türelmes, egyetlen Leoni; minden késő lesz, de se baj, az egész történetet meg fogod tudni, pedig nem sokára. Jó éjt, Leoni, — tevé hozzá egész testében remegve a felindulástól. — Az ég szentjei oltalmazzanak meg ma éjjel és szeliditsék meg szivedet azok iránt, kik vétettek ellened.

— Ah Péter, hogy beszélhetsz igy? — mondja Leoni ijedten nézve a férfi halálsápadt arczába. — Mi az a sötét árny, mely életemet körül veszi, a melyről oly különösen beszélsz? Ki követett el rosszat ellenem?

— Nem mondhatom, nem mondhatom, — feleli Péter majdnem összefüggés nélkül beszélve. — Ne kérdezz többet. Mondtam, hogy mindent meg fogsz tudni, nem várhatsz? — folytatja éles, rikácsoló hangon.

— Igen, igen Péter, — viszonzá Leoni engesztelő hangon. — Bocsáss meg, türelmetlen vagyok, de háládatlan nem. Nem vagyok érzéketlen a szeretet s jóság iránt, melylyel elhalmoztál gyermekkorom óta, de ki vagyok merülve ma és azért türelmetlen vagyok. Bocsáss meg és csókolj meg.

Péter lehajolt a szép fejre és megcsókolta, azután egymásba font karokkal, hallgatva állt a szoba közepén, mig Leoni nesztelenül eltünt a szobából.

— Ez az én bosszum, — mormogá Péter, — ez a bosszu, mely oly édesnek tetszett, midőn kigondoltam s most, miután végbevittem, mily kimondhatlan keserü. Megöltem öt — öt, azt a nőt, kit jobban szerettem életemnél, kiért szivesen feláldoztam volna lelkem üdvét — megöltem öt épen ugy, mintha tőrt döftem volna szivébe. És a férfi — vele nem találkoztam többé, szerencsémre, mert akkor talán még sulyosabb bün terhelné most lelkemet; de öt is mélyen megsebesitettem — borzasztóan. Mindezt elkövettem; de istenem! Még több rosszat követtem el ennél. Létrehoztam egy nemezist, mely nem hágy nyugodni sem ébren, sem alva, megizleltem a bosszuállás édességét; most busásan adom meg az árát.

IV.

Tregarvon Gerald aggódva tekintett barátjára, midőn másnap a reggelinél találkoztak; de kivévén, hogy kissé halványabb s komolyabb volt a szokottnál, nyoma sem látszott Cavendishen az előtte való este tanusitott izgatottságnak.

A borzasztó rémület elmult, helyét elfoglalta a reménytelen, tompa lelki fájdalomnak egy neme, mely háladatossá tette öt környezete befolyása iránt, hogy figyelmét saját bánatától elvonta.

A reggelizés kellemesen mult el, mert Lady Tregarvon a végerőlködésig igyekezett a komor hangulatot, mely férjén és barátján erőt látszott venni, vidámsága által legyőzni; és ez bámulatosan sikerült neki. Bertram többször azon kapta rajta magát, hogy ugy nevetett a háziasszony szellemes élczein, mintha semmi sem történt volna, a mi itteni első látogatásának élvezetét csökkentené.

Csak a tompa fájdalom, melyet szivében érzett, emlékeztette a történtekre; annyit szenvedett az elmult éjjel, hogy érezte: bár mi jönne is ezután, többé ily lelki kinokat nem állhatna ki.

Reggeli után Gerald és barátja együtt kilovagoltak és a báró komolyan kérte Bertramot, hogy ne engedje magát annyira át annak a lehangoló befolyásnak, melyet a «kastély rejtelme» gyakorol reá.

— Nem akarok beavatkozni titkos ügyeidbe, öregem, mondá, de kénytelen vagyok azt gondolni, hogy te ezt a mi szomoru esetünket összefüggésbe hozod valakivel, ki közel áll hozzád. Például, te igen hajlandó vagy azt hinni, hogy a tegnap látott arczkép eredetije gyilkolta meg nagybátyámat.

Bertram összeborzadt.

— Tán mást hiszesz te? kérdé a nélkül, hogy Geraldra nézett volna.

— Én ezt soha nem hittem lehetségesnek, felelé emez komolyan. — Nem vagyok képes feltenni róla ezt. De hogy folytassam beszédemet; teljesen bizonyos vagyok benne, hogy a hasonlatosság, melyet az arczkép és valamely téged talán érdeklő személy közt felfedezni véltél, okozta a nagy izgatottságokat. Ne szakits félbe, folytatá, midőn Bertram szólni akart. — Szivemből kivánom, hogy ne mondtam volna neked el ez iszonyu eseménynek összes részleteit. Különös, hogy minden idejövő vendég, ki véletlenül megtudja e történetet, rögtön ugyanolyan lehangolt kedélyállapotba jön, a mely bennünket nyomaszt. Ne engedd magad befolyásolni általa, Bertram. Rázd le magadról. Bár mennyire iparkodunk is a sajátságos körülményeket összhangzásba hozni, mind hasztalan; meg vagyok róla győződve, hogy ez a rejtély sohasem lesz földeritve; azért ne is törd többé miatta az eszedet. De tegyük fel, hogy valamely nyomorult teremtés felé irányulna is a gyanu, mit nyernénk vele? Volt idő, mikor éreztem, hogy képes volnék egész életemet a gyilkos felfedezésére szentelni; de azóta más gondolatokra jöttem és most azt hiszem, hogy jobb, ha többé nem kutatjuk az egész dolgot. Nemsokára távozni szándékozom innen. Egy évet külföldön akarok tölteni, mert bizonyos vagyok benne, hogy ennek a helynek a komorsága rossz benyomást tesz Lucia kedélyére, valamint én reám is; s ha egész életünket töltjük is el itt, azért semmivel sem leszünk közelebb a rejtély felfedezéséhez, mint most; ez az én erős meggyőződésem.

Bertram nem felelt. Gerald szavai nem oszlatták el a sötét gyanut, mely sziveben támadt. Azon töprenkedett, hogy vajon megmondja-e Geraldnak, hogy az arczkép eredetije él? Szóljon-e neki ama gondolatokról, melyek gyötörték s kérje-e tanácsát?

— Nem, mormolá. — Nem merem ezt tenni. Magam tanácsát kell követnem.

— Bertram, ugye bár, nem gondolsz többé reá? szólt a báró, aggódva szemlélve barátja arczkifejezését.

Bertramnak sikerült annyira erőt venni indulatain, hogy könnyedén felelhetett és a két jó barát ezután látszólag jó kedvvel csevegve, folytatatta a sétát.

A nap hátralevő része nyugodtan telt el és Cavendish Bertram minden külső jel után itélve, viszszanyerte teljes lelki nyugalmát.

Több látogató jött az est folyamában s Lady Tregarvon egy kis tánczot inditványozott, mit mindenki örömmel fogadott; Gerald báró időről-időre figyelmesen nézte Bertram barátját, de nagy megnyugtatására észrevette, hogy ennek csinos, nyilt arczáról a sötét árny eltünt.

De habár Cavendish tánczolt és mulatott is a többivel, gondolatai nem feleltek meg vig modorának; uralkodott magán, mig egyedül nem volt szobájában; de akkor minden lelki erejét arra forditá, hogy megfontolja, mikép cselekedhetnék legczélszerübben.

— Nem hagyhatom el Tregarvont rögtön, ez csak gyanut ébresztene, — mormolja; — de nem sokára mennem kell, vagy meg kell őrülnöm. Látnom kell még egyszer Leonit s figyelmeztetnem kell öt a veszélyre. Bár ne jöttem volna ide soha! Bár maradtam volna tudatlan, megcsalt, bár imádtam volna vakon Rivoli Leonit életem végéig, de ne tudtam volna meg ezt a borzasztó bünt.

Gerald bárót kellemetlenül lepte meg más nap reggel a hir, hogy Cavendish ittmaradása csak igen rövid lehet.

— De csakugyan olyan hamar kell elutaznod, Bertram? kérdé majdnem szomoruan, midőn Cavendish kissé akadozva mentegette magát feltünően.

— Gerald, el kell mennem, mondá komolyan. — Nem akarlak megcsalni. Sötét, utálatos gyanu terheli lelkemet valaki iránt, ki eddig igen drága volt előttem; nincs nyugtom, mig meg nem győződtem, hogy ez a gyanu alaptalan vagy — vagy, borzadva ejté ki a szavakat, vagy valónak bizonyul. Megengeded, hogy ezt a végzetes medaillont elvigyem magammal.

A báró majdnem haragosan nézett barátjára.

— Miért vagy olyan balgatag, Bertram? kérdé. — Mondtam már, hogy a dolog a végletig lett hajtva. Miért hiteted el magaddal, hogy neked lesz sikered ott, hol annyian fáradtak?

— Isten tudja, hogy nem óhajtok sikert, mondja Bertram bánatosan; de te nem tudod, mi minden háborgatja lelkemet és nem akarom az okokat elmondani, melyeken gyanum alapszik; de ha magammal vihetem ezt a medaillont, akkor...

— Mindenesetre elviheted, szakitá félbe a báró komolyan. — Bocsáss meg, Bertram, de nem türhetem, hogy a bánat, mely életemet elhomályositotta, te reád is befolyással legyen.

— Te egy idegen bélyegü levélről beszéltél, melyet nagybátyád a halála napján kapott, mondá Bertram lassan, majdnem habozva ejtve ki szavait. — Megtalálták azt a levelet?

— Nem, felelt a báró. — Közlenem kellett volna veled, hogy egy kis iróeszköz-szekrény, melyet nagybátyám használt, midőn szegény Job utoljára látta öt élve, — régi divatu, ébenfa- s aranyból készitett kis szekrény — nyomtalanul eltünt, és bár a háznak minden zugát kikutatták, nem lehetett megtalálni. A kérdéses levél kétségkivül ama szekrényben volt.

Lady Tregarvon belépése véget vetett a párbeszédnek s a báró sietett nejével tudatni, hogy Cavendish rövid idő mulva távozni szándékozik.

Bertram éppen azon volt, hogy mély sajnálatát fejezze ki, rögtöni távozása miatt, midőn Lady Tregarvonnak egy gyors, tán akarata ellen örömet kifejező tekintete annyira meglepte, hogy a szavak elhaltak ajkán.

Lehetséges volna-e, hogy jelenléte kellemetlen a szép ladynek? elmélkedett Cavendish magában; de ennek daczára a Lady Tregarvon szavai, midőn bájosan feléje fordulva, szelid szemrehányásokkal illeté, arra a feltevésre késztették, hogy talán az a futó örömet kifejező pillantás csak az ő képzelődésének szülöttje volt. De azért mégis fájt neki, s örült, hogy ittléte már csak igen rövid ideig tart.

Ugy látszott azonban, mintha a kellemetlen meglepetéseknek még nem lett volna vége; két nappal ezek után Bertram késő este komor hangulatban sétált a narancsház felé vezető sürü fasorban, midőn oly felfedezést tőn, mely nemcsak a nők iránti bizalmát ingatta meg, de majdnem földre sujtotta.

A mint a fasorban mély gondolatokba merülve sétált, nem messze töle beszélgetést hallott.

Első gondolatja az volt, hogy a kastély látogatói közül többen az ő példáját követték s felhasználva a gyönyörü estét, élvezik a szabad levegőt; de egy férfinak gyorsan kiejtett szenvedélyes szavai, melyeket tisztán kivehetett, elég világosan bizonyitották, hogy az egymással beszélők nem tartoztak a jókedvü vendégek közé, és mielőtt távozhatott volna, megismerte a dr. Penrith hangját, ki, a mióta Bertram a kastélyban tartózkodott, nem volt többé ott.

Csodálsozva, hogy vajjon kivel lehet az orvosnak összejövetele a tregarvoni parkban, Cavendish az ellenkező irányba folytatta utját, de mielőtt még tiz lépést tehetett volna, egy nagy sietségben kiejtett «Isten hozzád»-ot hallott, és a következő perczben egy nő futó léptei arról győzték meg, hogy az orvosnak szép társnője, akárki volt is, a ház felé sietett vissza. Kissé kellemetlenül hatott reá, hogy önkénytelenül a hallgatódzó helyzetébe jött: egy fa árnyába akart huzódni, azt hivén, hogy a hölgy el fog haladni mellette, a nélkül, hogy észre venné jelenlétét.

De elkésett: a fa árnyékába lépve, éles sikoltás hangzott föl, mely azt bizonyitá, hogy a hölgy észre vette öt.

Egy kis káromkodással, saját ügyetlensége miatt, Cavendish kalapot emelt s rá sem tekintve a hölgyre, elhaladt volna mellette; de ez indulatosan ragadta meg karját, s Bertram legnagyobb meglepetésére szemközt találta magát Lady Tregarvonnal.

Egy perczig hallgatva nézték egymásra. — Bertram annyira meg volt lepve, hogy nem magyarázhatta ki sajátságos helyzetét, mig a Lady Tregarvon arcza iszonyu rémületet fejezett ki, és mint ha kövé meredt volna, ugy állt Bertam előtt.

Ez utóbb mégis talált szavakat mentegetésére, hogy megijesztette a ladyt s folytatta volna a beszédet ugyanazon az udvarias egykedvü hangon, ha Lady Tregarvon félbe nem szakitja.

— Ittléte nem történt véletlenségből, suttoga elfogódott hangon. — Hallotta — oh istenem! Mit hallott?

Dermedten hallgatott el s ugy tetszett, mintha ájuláshoz volna közel.

Cavendish azt képzelte, hogy álmodik. Tényleg nem hallott tisztán egy szót sem, de a beszélők hangja után itélve, meg volt győződve, hogy tilos összejövetelnek volt akaratlan szemtanuja.

— Kérem mylady, legyen nyugodt, mondá hidegen. — Saját megmagyarázhatlan szavain kivül nem hallottam egyebet. De ugy látszik, hogy megijesztettem önt. Fogadja legőszintébb sajnálatomat e miatt, és engedje, hogy visszakisérjem a házba.

Lady Tregarvon gyönge alakja remegett, mintha a villám ütötte volna meg; arcza oly fehér s fájdalmas volt, hogy Bertram akaratlanul s sajnálkozva nézett rá.

— Nem hihetek önnek, szólt Lady Tregarvon remegő ajakkal. — Figyelemmel kisért, követett, s most el fog árulni.

(Folytatása következik.)

ségességét minél szükebb körre szoritani. (Igaz! Ugy van! szélső balfelől.) Magyarországon ezen monopoliumnál, ezen alakban, a mint fennáll körülbelül harmincz esztendő óta, van egy intézkedés, egy alapintézkedés, a mely valóságos nemzetgazdasági abszurdum. Abszurdum volna minden országban, de különösen egy eminenter agrikultur országban és ez az abszurdum abban áll, hogy a dohánytermelés, a melynek kifejlesztése annyira az ország és az állam érdekében áll, kormányengedélytől van függővé téve és következőleg kormányengedélytől van függővé téve és a külkereskedés az egész dohánykereskedés. Én ezt nemzetgazdasági képtelenségnek tartom és olyannak, a mely nem is mulhatlan szükséges arra, hogy a dohánymonopolium az állam kezében maradván, egy igen fontos jövedelmi forrását képezze. Én azt hiszem, hogy van mód arra, hogy óvjuk meg az államkincstár érdekét, sőt hogy módot nyujtsunk arra, hogy időjártával a dohányjövedék még inkább emelkedjék, szaporodjék, a nélkül, hogy a mezőgazdaságnak ártson, anélkül, hogy a termelést sujtsa, anélkül, hogy azt teljesen a kormány önkényének alávessük.

Engedjék meg, hogy ezt az eszmét röviden kifejtsem. (Halljuk! Halljuk!) Én azt hiszem, hogy ha kimondanók azt, hogy az állami monopolium szorittassék kizárólag magára arra, a mi valóban alkalmas fogyasztási adóczikk, — egyikük sem tagadja, hogy a dohány egyike a legalkalmasabb, leglegitimebb adóobjektumoknak, ezt készséggel beismerjük — szorittassék az állami monopolium kizárólag a fogyasztás kezelésére, vagyis a gyártásra és a gyártmányok áruba bocsájtására. A termelés maga s a nyers dohánynyal való kereskedés teljesen szabaddá tétessék. Gondoskodni kell tehát pótlásáról azon hiánynak, mely a szabad termelés, a szabad kereskedés által a jövedékben be fog állani. Én azt hiszem, hogy ezt lehetne más fogyasztási nemekkel pótolni, olyanokkal, melyek nem érintik, nem sujtják, nem teszik tönkre magát a mezőgazdaságot. Igy például én igazságosnak találnám abban az esetben, ha a termelés és kereskedés szabaddá tétetnék, hogy hozassék be egy dohánytermelési adó. Természetesen, miután mi nálunk a földadó ugy is elég nagy, tehát egy igen mérsékelt dohánytermelési adó.

Igazságosnak találnám, hogy sujtassék maga a fogyasztás. Hozassék be egy dohányfogyasztási, vagyis dohányzási adó. Azt fogják mondani, hogy azt nehéz lesz kideriteni, nehézséggel jár. Sem a kivetése, sem a beszedése nem jár valami nagyobb nehézséggel, mint bármely más uj adónemnek behozatala. Ha a kormány kivetné a megyékre és a törvényhatósági joggal felruházott városokra, a megyék pedig a községekre — ott nagyon jól tudják, ki dohányzik, ki nem — a kivetett összeget ez arányban felosztanák és az adóhivatalokat sem kellene szaporitani, vagy valami nagyobb munkával terhelni, mert az adókönyvekbe mindenki adója be lévén irva, ahhoz egyszerüen hozzáadnak 1 vagy 1½ forintot, s ezzel a kivetés készen volna.

Meg vagyok győződve, hogy minden dohányzó sokkal szivesebben megfizeti ezt az évi adót, semhogy oly zaklatásoknak legyen kitéve, mint a minőket e törvényjavaslat akar meghonositani.

Magyarországon van 16 éven felüli férfi 4.976,602. Azt hiszem, nem tévedek, ha felteszem, hogy Magyarország férfi lakosságának 2/3-ada dohányos, tehát lenne 3.357,735 dohányos ember Magyarországon. Ha fejenkint csak 1 frtot számitok is, már akkor is jó nagy jövedelem áll elő. Már pedig én azt hiszem, hogy kategoriák szerint lehetne a dohányokat beosztani ugy, hogy a falusi nép kevesebbet fizetne, a városi nép meg, a mely drágább, finomabb dohányt és szivarokat szí, ám fizessen valamivel többet. Ez már két forrás, a mit csak példaképen hoztam fel.

De van egy harmadik forrás is: az elárusitás, mert teljesen a kormány számára tartanám fenn a gyártmányoknak — ugy a bel- mint a külföldi gyártmányoknak — elárusitását. A ki ebből kenyérkeresetet csinál magának, fizessen bizonyos adót az elárusitás után, vagy akár dohánytőzsi adót, ennek alapjául egy bizonyos tiszta jövedelmet felvéve. Hiszen Magyarországon ez idő szerint van több, mint 40,000 apró tözs és van körülbelül 400 nagy tözs.

Nem mondom, hogy épen ezeket kell kombináczióba venni, s hogy ezek magukban elégségesek a javaslatban felvett jövedelem pótlására. Szivesen elfogadok e téren módositást, vagy akár uj forrásokat, ha ilyeneket tud valaki kimutatni. Én feladatomul csak annak bebizonyitását tekintem, hogy nagyon is bajos és nehéz összeegyeztetni két dolgot, mely ez idő szerint merő ellentétben áll egymással, t. i. az ország pénzügyi helyzetét, mely okvetlenül orvoslást követel egyfelől és más felől mezőgazdaságunknak válsággal küzdő állapotát, mely szintén okvetlenül orvoslást és támogatást kiván, nem pedig megszoritást, nem pedig állapotának sulyosbitását.

A mi inditványunknak az az előnye is van, hogy az rögtön, abban a perczben, a melyben a törvényhozás hozzájárul, keresztülvihető és semmiképen sem ütközik bele az Ausztriával megállapitott egyezménybe. Ausztriának ehhez semmi köze, ez tisztán és teljesen Magyarország belügye: mert a mennyiben a gyártmányok egyformaságára nézve kötelező szabályzat van felállitva a két állam között, ezt a jövőre is fel lehet tartani.

A mi pedig azt a netán felmerülhető aggodalmat illeti, hogy a kormány akkor kiadja kezéből a termelést és kereskedést, hogy nem gondoskodhatnék oly biztosan a nyers anyagról, mely saját gyártmányaira szükséges: erre, azt hiszem bővebben felelni nem szükséges. Elég arra a tényre hivatkoznom, hogy 1848-ig Magyarországon nem volt monopolium és azért Magyarország ép ugy mint Ausztria, illetőleg az osztrák kormány, nagyon jól ellátta magát azzal a dohánynyal, mely a gyártásra szükséges volt. Hozzáteszem még azt az egyet, hogy a t. kormány akkor is, mint legnagyobb vevő bizton számithat arra, hogy soha zavarban nem lesz e tekintetben, hogy kapjon elegendő és pedig első sorban minél jobb dohányt.

Előmozdittatnék ezáltal hathatósan a külkereskedelem és előmozdittatnék a jó minőségre való müvelés, mert épen a szabad verseny kényszeritené rá a termelőket, (Ugy van! balfelől) hogy minél jobb minőségre törekedjenek, mig most a verseny ki lévén zárva, nincs semmi, a mi őket arra buzdithassa.

Ezek azon pozitiv előnyök, melyeket én az általunk előterjesztendő inditványban látok. És méltóztassanak még hozzávenni egy nem megvetendő faktort: hogy mennyit kimélne meg a magyar állam ezen rendszer mellett az ellenőrzés költségei tekintetében. Egészen más, ha tisztán csak a kész gyártmányok csempészetét kell ellenőriznie és egészen más, ha a dohánykezelést országszerte, kezdettől fogva egészen a raktárba vitelig folytonosan szem előtt kell tartani. Megkimélne nagy összeget az ellenőrző személyzetnél, megkimélne tetemes összeget a beváltó hivatalok kevesbitésével, — mert hiszen csak annyit kellene beváltania, a mennyi gyártmányokra szükséges, — megkimélne nagy összeget a hivatalos személyzet lehető keveebitésével.

Ha mindezeket az összegeket összeadjuk, méltóztassanak elhinni, hogy ez komolyan fontolóra veendő eszme. Én ugy pénzügyi helyzetünk, mint mezőgazdaságunk és 4—5000 becsületes magyar család érdekében, mely ezen törvényjavaslat szerint meg lenne fosztva egy becsületes kenyérkeresettől, elfogadásra ajánlom a t. háznak következő elleninditványomat, melyet a magam és t. elvbarátaim nevében benyujtani bátorkodom (olvassa:)

Elleninditvány.

Tekintettel egyfelől a hazai mezőgazdaság válságos állapotára, másfelől az ország pénzügyeinek jelen helyzetére, mondja ki a képviselőház:

hogy a kormány által beterjesztett 26. számu törvényjavaslatot, — mely az abszolut kormánytól örökölt, a nemzetgazdászati tudomány által rég elitélt dohánymonopoliumot nemcsak, hogy egész terjedelmében fentartja, hanem azt számos uj, részint zaklató, részint a termelést megszorító és megdrágító intézkedésekkel tetemesen sulyosbitja — a részletes tárgyalás alapjául nem fogadja el, hanem utasitja a kormányt, hogy a következő irányelvek alapján minél előbb uj törvényjavaslatot terjeszszen a ház elé.

1. A dohánytermesztés, valamint a nyers dohánynyal való kereskedés a magyar korona egész területén szabaddá tétetik.

2. A dohánygyártás, valamint a bel és külföldi kész dohánygyártmányoknak áruba bocsátása kizárólag az államnak tartatik fenn.

3. Minden dohánytermelő a törvény által megállapitandó dohánytermelési adót fizet.

4. Minden dohányfogyasztó a törvény által megállapitandó dohányfogyasztási adót fizet.

5. Minden dohányelárusitó dohánytőzsadót fizet.

Kelt Budapesten, 1887. nov. 28. benyujta Helfy Ignácz s. k.. Szadoszky József s. k., dr. Tóth Jenő, Irányi Dániel s. k., Eötvös Károly s. k., Petrich Ferencz s. k., Illyés Bálint s. k., Mikó János s. k.. Somossy Béla s. k., Vécsey Endre s. k., b. Jeszenszky Sándor s. k. (Élénk éljenzés a szélső baloldalon.)

Neppel Ferencz: Emelni kell termelésünket s azzal együttesen fokozni az állam jövedelmét.

A dohánytermelésnek nagy jövője van. A fogyasztás mindenütt nagy mérvben növekszik. De a fogyasztás emelkedésével egyidejüleg változik annak iránya, s mig a pipa évről-évre szükebb korlátok közé szorul, helyébe lép a szivar és czigaretta. Tapasztaljuk ezt minálunk is; eladatott 1881-ben 620 millió, 1885-ben 899 millió. De más államokban még nagyobb mérvben és még gyorsabban fejlődik ezen átalakulás. És ezzel termelőinknek számolni kell; mert különben nem nagyon távoli jövőben azon válság előtt fogunk állani, hogy ha nem leszünk képesek csak pipa dohányt termeszteni, nem lesz, a ki dohányunkat megvegye. Sőt maga az osztrák kezelőség is kénytelen lesz tőlünk való bevásárlását jelentékenyen redukálni, és szükségletének nagy részét máshonnan fedezni.

Legelső és legfontosabb feladat tehát jobb minőség előállitására törekedni.

Csak másodrendü — fontos — kérdés a csempészet korlátozása. A törvényjavaslat erre vonatkozólag fősulyt látszik fektetni a saját használati dohány visszatartás és a saját használatrai termelésnek megszüntetésére. Igaz, hogy ez a legegyszerübb és leggyökeresebb mód, noha kissé drasticus. A mi a csempészet általi megkárositásra vonatkozólag az Ausztriávali összehasonlitást illeti, nem fogadhatja el az indokolás számitását, mert az több rendbeli tévedésen alapul. Nevezetesen maga a basis, melyre az egész számitás fektetve van, nem helyes, mert hogy az Ausztriabani tiszta jövedelem és lakosság számához viszonyitva kiszámitani lehessen, hogy menynyit kellene a monopoliumnak nálunk jövedelmezni, — illetőleg mennyi a csempészet által károsodás, — akkor mindenekelőtt is maga a főtétel rectificálandó. Azaz, ha Ausztriában 74 millió bruttó bevétel 48 millió tiszta jövedelmet eredményezett, akkor minálunk ugyanez arányban 44 millió brutto bevétel után 28·5 millió tiszta jövedelmünknek kellene lenni. És e számokat igen is lehetne az összehasonlitás alapjául felvenni, de nem a tényleges eredményeket; mert ott a költség a tisztajövedelemnek 35 százalékát — minálunk pedig 5 százalékát — teszi ki. De még ezen az alapon sem fogadhatná el helyeseknek a számitás többi részeit, mert ha a népesség számarányban összehasonlitásról van szó, nem lehet azt ugy felállitani, hogy Ausztriában elad a monopolium ennyit — minálunk elad ennyit, tehát ott a fogyasztás fejenkint 1430 gramm, nálunk pedig 920 gramm. Minálunk törvényes fogyasztás tárgyát képezi a visszatartott 67,806 kiló és a saját használati 372 hold termése, ezek után az állam 240,458 frt jövedelmet huz (nem számitva 37,330 frt bélyegdijat) s e jövedelem felvétetett a számitásba, de a termény maga, a miután e jövedelem befolyt, kihagyatott abból. E részben ebből származik az, a mi összehasonlitó számitásból dedukálható, azaz ha Ausztriában 1430 gramm után 3 frt 20 kr, nálunk pedig 920 gramm után 2 frt 13 kr folyik be, akkor az elfogyasztott dohány kilójának ára nálunk 2 frt 31_5 kr, Ausztriában pedig 2 frt 23_8 kr. Azaz, hogy minálunk finomabb, drágább minőséget fogyaszt a népesség mint Ausztriában. Sokkal helyesebb és kevesebb tévedésre nyujt alkalmat ama számitás, mely tisztán csak a mi viszonyainkból meriti adatait. Ugyanis a julius—augusztus hónapok fogyasztásához viszonyitva az egész év bevételét 3 millió frt különbözet mutatkozik. Ezt tökéletesen elfogadja. Mindig annyira számitotta a kincstárnak a csempészet általi direkt megkárositását. Azt hiszem, miután én a pénzügyi bizottság vérmes reményében nem osztozom, hogy szigoru rendszabályok által ennek fele lesz megmenthető, azaz 1½ millió. Ha azonban a saját használati dohány beszüntettetik, akkor igen természetesen elesik annak jövedelme; a mostani 277 ezer frt, illetőleg az a másfél millióból levonandó, marad tehát remélhető 1,200.000 forint. Hogy vajon lehetett volna-e ezen eredményt más uton elérni? Szóló azt hiszi, hogy igen. Szóló sem politikai, sem pénzügyi okokból nem merte volna a kormánynak ezt a módot ajánlani. Hogy pedig ezt az 1882-ben tartott enquête ajánlotta volna, a pénzügyi bizottság jelentésében foglalt ezen állitással szemben kénytelen kijelenteni, hogy az a valóságnak meg nem felel.

Pártolja a törvényjavaslatot (Mozgás balfelől) mindazon intézkedéseiben, melyek a czélt előmozditják; iparkodni fog kihagyását proponálni a feleslegeseknek, és kibővitéseket ott, hol a javaslatot hiányosnak tartja. Óhajtotta volna, hogy egy tökéletesebb, önmagában egészet képező törvény alkottatott volna, az előbbi törvényekre és utasitásokra folytonos hivatkozások nélkül. Megjegyzi továbbá, hogy a törvényjavaslat alapján nagyon számos utasitások lesznek kiadandók, kéri a minisztert, hogy ezen utasitások elkészitésénél ne legyen feltétlen bizalommal pénzügyi szakközegei itéletének csalhatatlansága iránt, (Derültség balfelől.) mert ha téves impraktikus szabályok fognak alkottatni, könnyen tönkre tétethetik a termelés és kiszámithatatlan megkárositása okoztatnék ugy egyeseknek, mint a kincstárnak.

Hegedüs Sándor előadó; Neppelnek válaszolva felolvassa a dohány-enquette jegyzőkönyvéből, az erre vonatkozó pontokat. Az 1882. szeptember 19-én felvett jegyzőkönyvnek 5-ik pontja igy hangzik: «a minőségi termelés előmozditása és csempészet megakadályoztatása érdekében ajánlatosnak mondja ki a bizottság, hogy az üzleti engedélyek eddigi minimuma kertilevelek kivételével egy tagban, egy katasztrális holdban állapittassék meg. A 6-ik pont igy hangzik: «A szórványos dohánytermelés fokozatos megszoritással oly vidékeken beszüntetendő, hol jövedéki czélokra hasznosan felhasználható anyag be nem váltatik, melyek termését a külföld nem keresi s melyek a termelést csak azért üzik, hogy a termés legjavát kéz alatt eladhassák.» A 8-ik pont azt mondja: «A saját használatra való dohánytermelés feltétlenül megszüntetendő» és végre a megváltás kérdésében a 9-ik pont azt mondja: «hogy ezen kedvezmények beszüntetése ajánltatik azon esetben, ha a 8-ik pontra adott válaszban — melyet részletesen volt szerencsém érinteni, — az illető vidékeken termelt egyes fajta másitatlan pipadohányok az árudában kaphatók lesznek.»

Gulner Gyula: Lehetetlen be nem látni, hogy helyes sőt szükséges is oly intézkedéseket életbeléptetni, a melyek a tagadhatatlanul alászállott dohányminőség emelésére és javitására vannak irányozva. Másfelől, a ki igazságos akar lenni, kénytelen bevallani, hogy a dohánycsempészet Magyarországon oly mértékben üzetik és oly mértékben terjed, a mely előtt sem a törvényhozás, sem pedig a kormány nem hunyhat szemet.

Nekünk vannak ma is, még pedig elég szigoru törvényeink a csempészet megakadályozására és mégis kénytelen a kormány arról panaszkodni, hogy a csempészet napról-napra terjed és fokozódik. Hogyha az adminisztráczió e tekintetben nem volna annyira laza, mint a milyen, s hogyha a pénzügyi közegek nagyobb sulyt fektetnének a valódi ellenőrzés gyakorlására, mint a sok aprólékos, de mégis érzékeny vekszácziók teljesitésére: aligha jutott volna az ország oda, hogy törvényjavaslatot kelljen benyujtani a csempészet meggátlásának indokából.

Első és főoka a csempészetnek az, miszerint főkép a dohányjövedéki gyártmányok azon részében, a mely a népnek van szánva, t. i. az olcsó fajok, a melyek nagyobb mértékben fogyasztatnak, élvezhetetlenek.

A másik oka a csempészetnek az, hogy sok vidéken a jövedék gyártmányaihoz a fogyasztó hozzá sem juthat. — Ismerretes sok község, a hol nincs dohányáruda, dohánytőzs.

A pénzügyminiszter és a pénzügyi bizottság is a csempészet melegágyát főkép azon törvényes intézkedésekben, illetőleg kedvezményekben kereste, melyek az eddigi törvények alapján fennállanak.

Az kétségtelen, hogy akkor, midőn 2—5000 községben a kimutatások szerint több, mint 37,000 saját használatra termelő, ugynevezett 20 négyszög öles termelő van, akkor az ellenőrzés kissé bajos, kissé nehézkes, ámbár éber adminisztráczió mellett ez akadályok sem volnának legyőzhetetlenek. De a mi aztán a termelők által visszatartott dohány kedvezményének teljes megszüntetését illeti, az sem a csempészet megszüntetésére, sem a dohányjövedék fokozására nem fog elég hatékonynak bizonyulni, sőt bizonyos mértékig merőben kivihetetlen fog maradni. Hogy valaki azt, a ki dohányával foglalkozik, saját dohányát müveli, a ki avval reggeltől estig vagy késő éjszakáig fárad, csempészet s igy büntetésre méltó tett elkövetőjének tartsa azért, mert a saját maga által termelt dohány hulladékából esetleg megtömi pipáját: no, ha valaki azt hiszi, hogy ezt a drákói szigort, mely a törvényjavaslatban le van téve, az életben ki is fogják vihetni, az nagy illuzióban szenved. Hiába is mondaná ki a törvényhozás, a mint sokan óhajtották, hogy ez és hasonló cselekvények egyenesen lopásnak qualifikáltassanak; ez ellenkeznék a jogi fogalommal, ellenkeznék a nép közérzületével, mely a saját maga által termelt dohány megizlelését sohasem fogná száz törvény daczára is lopásnak tekinteni. T. ház! Kivihető-e ez a törvény? Lehetetlenség azt kivánni, hogy annak ki a dohánynyal bajlódik, még az szabadsága se legyen, hogy azt megizlelhesse! (Helyeslés balfelől.)

A ki ismeri gyakorlatilag azokat a viszonyokat, melyek odakünn fenforognak, annak a háta borsódzik a tág kaputól, melyen át az önkénynek és visszaélésnek egész legiója bevonulhat. (Élénk helyeslés balfelől.)

Szükséges-e az, hogy ezen kivihetetlen, teljesen lehetetlen intézkedést a törvényjavaslatba behozzuk, nem is szükséges, mert meg kell állapitani egy minimumot, melyet az illető termelő s ennek kertésze megváltani tartozik. Mert egy dolog bizonyos, hogy eddig nagy visszaélés üzetett, mely szerint nem tiz kilo, de 2, 3, 4 kilo váltatott meg és még volt egész esztendőben, elfogyott pedig 10—15 kilo átlag, esetleg több is. Ezt csakugyan nem lehet tovább türni. Am, a ki élvezni, a ki használni akarja ezt a czikket, az fizessen, sőt kevés hiján 7—800,000 frtot be lehet abból venni, a nélkül, hogy ezen zaklatásokra vezető törvényjavaslatot e részében el kellene fogadni. (Halljuk!) Hiteles adatok az egész dohányügy statisztikáról az 1885-ik évi. Ezekből kiviláglik, hogy kincstári termelő 29106 van, kiviteli 628, saját használatra 37330, tehát összesen 67064 termelő. Kötelezni kellene minden termelőt egy minimum beváltására, melyet szóló nem 10 kiloban, hanem 15 kiloban vélne megállapitandónak. Minden termelő nagyon szivesen fizetné a felemelt illetéket: 60 kr helyett egy frtot. És akkor mi következnék? Az, hogy 15 kilóval számitva a kötelezett minimális megváltási mennyiséget, ebből bejön 27492 termelő után, anélkül, hogy beszámitanók az export termelőket, 412,380 frt. Támponttal nem bir a 16 éven felüli családtagok után várható jövedelem megállapitására nézve, de talán lehetne ezt az összeg ¼-ére tenni, vagyis 100,000 frtra. 72,181 holdat tesz az a föld, a hol pozitive mondható, hogy a dohánykertészek által munkáltatik. Minden gyakorlati dohánytermelő tudja azt, hogy okszerüleg 4 holdnál egy dohányos kertész-családnak többet adni, ha csak tulságosan nem erős, nem lehet, nem szabad, különben az a dohány minőség kimunkálásának rovására történik. Ha már most ezen 72.131, kerekszámban 72.180-at elosztjuk 4 felé, kitünik, hogy legalább is 18045 dohányos kertész van az országban alkalmazva. Ezekre nézve kimondandónak tartaná kötelezőleg a minimumot 10 kilóban. Ez behozna 180450 frtot s igy akkor részint a termelők, részint a 16 éven felüli családtagok, részint a kertész családoktól befolyandó magasabb illetéket számitva 692.830 frt, tehát majdnem 700.000 frt jövedelem jönne ki. A kérdésnek e megoldását az ország közvéleménye sokkal, de sokkal nagyobb megnyugvással fogadná, mint azt, a mi a törvényjavaslatban foglaltatik. Már most, vegyük hozzá azon körülbelül 100.000 frtot, mit a törvényjavaslat a termelési engedélydijak kétszeres felemeléséből proponál: akkor kijön e czimen a 800.000 forint.

Ezek után kijelenti szónok, hogy a törvényjavaslatot nem fogadja el és a mérsékelt ellenzék nevében a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Tekintve:

1. Hogy e törvényjavaslat azon rendelkezését, mely a dohánytermelésből bizonyos mennyiségnek a fogyasztási illeték befizetése mellett, saját használatra való visszatarthatását teljesen megszünteti, sem a csempészet megszüntetésének elengedhetlen föltételéül nem tekinthetjük, sem a jövedék bevételének fokozása érdekében czélravezetőnek nem tarthatjuk, e helyett inkább látnók a bevételek fokozását biztositottnak, ha a saját élvezetre visszatartott mennyiség minimuma a fogyasztási illeték fölemelése mellett, mint megváltási minimum ugy termelők, mint a kertészekkel szintén kötelezőleg megállapittatnék: 2. Tekintve a törvényjavaslat amaz intézkedését, mely szerint a termelőkre kivétel nélkül ama kötelezettség rovatik, hogy simitó házakat állitsanak és pedig nem csak ott, a hol a dohány kimunkálása a községek belterületén történik, de a szigoruan ellenőrizhető külső területeken is. Ebben pedig oly szükségtelen és alaposan mivel sem indokolható megterheltetés rejlik, mely mig egyrészről a termelést drágitja meg, addig más részről sem a csempészet megakadályozására, sem pedig a dohány minőségének emelésére hatékony eszközül el nem ismerhető. 3. Tekintve, hogy a törvényjavaslat ama rendelkezését, mely szerint a dohány legkésőbb csak junius hó 15-ig ültethető ki, a növényágyi palánták pedig junius 20-ig megsemmisitendők, tarthatatlan s a termelést sok vidéken és a tapasztalás szerint számos években teljesen megbénitó intézkedésnek vagyunk kénytelenek kijelenteni. 4. Tekintve, hogy a javaslatügy a fentebbi, mint egyéb apróbb rendelkezéseiben is nemcsak általában megdrágitja a termelést, de főkép a kisebb termelőkre nézve egyértékü a termelési engedély elvonásával. Ez pedig egy már évek óta a javulás reménye nélkül sulyos mezőgazdasági válsággal küzdő ország lakosaival szemben, teljesen elhibázott, sőt káros iránynak jellemezhető. 5. Tekintve, hogy a törvényjavaslat némely intézkedései lehetővé teszik a pénzügyi közegeknek esetleg önkénykedő eljárását a nélkül, hogy a termelők jogos igényei és érdekei kellő oltalom és törvényes biztositékok alá helyeztetnének. Végre 6. Tekintve, hogy a törvényjavaslat, ha az jelen szerkezetében elfogadtatnék, több intézkedésében merőben végrehajthatatlan lesz: ilyenek alkotásával pedig a törvények iránti tiszteletnek és ez által a közerkölcsiség tekinteteinek hasznos szolgálatokat nem teszünk.

Mindezen okoknál fogva, a törvényjavaslattól jelen alakjában sem a dohányjövedék lényeges fokozását várni nem lehet, közgazdasági tekintetben pedig — sőt erkölcsi szempontból is — azt határozottan káros hatásunak tartjuk; mindazonáltal, mert ugy a csempészet megszüntetését, valamint a dohány minőségének javitását s mindezek által a dohányjövedék bevételeinek fokozását az ország pénzügyi helyzetének javulása érdekében szükségesnek ismerjük el: nem lehet elzárkóznunk egy a fentebbi alapokra fektetett, illetőleg a fentebb körvonalozott hibáktól megtisztitott törvény alkotásának szükségessége elől, melyet azonban csakis bizottsági tárgyalás folyamán volna lehetséges előkésziteni, inditványozzuk, hogy a dohányjövedéki törvények és törvényesitett szabályok némely intézkedéseinek módositásáról szóló törvényjavaslat a fentebbi irányelvek szerinti átdolgozás és ennek megtörténte után jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz visszautasittassék.

Budapesten 1887 november hó 28-án. Beadják: Gulner Gyula, Királyi Pál, Linder György, Melczer Géza, Bolgár Ferencz, Gaal Jenő pécskai, Tolnay Gábor, Horánszky Nándor, Svastics Gyula, Bujanovics Sándor, Goda Béla, gr. Apponyi Albert, gr. Dessewffy Aurél, gr. Károlyi Sándor, Fenyvessy Ferencz, Horváth Lajos, Ivády Béla, Potoczy Dezső.

Kéri a határozati javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés balfelől).

Tisza Kálmán miniszterelnök és pénzügyminiszter: (Halljuk! Halljuk!) Felhozatott, hogy a kiadások hány százalékát képezik a regienek a monarchia másik államában és hány százalékát nálunk: t. i. ott 35%-át, itt 50%-át. De ezen 50%-nak egy része átfutó tétel, az a része ugyanis, mely kiadatik az osztrák regie számára termelt dohánykezelésnél, de a mely ugyancsak vissza is fizettetik. (Helyeslés jobb felől.) Ez tehát tévedés, mely nem szeretném, hogy félrevezessen. A másik az előttem szólt képviselő urnak két állitására vonatkozik, a melyekre ugy láttam, nagy sulyt fektetett. A törvényjavaslat 2. §-ában ugyanis az mondatik, hogy az uj termelők záros pajtával és simitó házzal kell hogy ellátva legyenek, másképp engedélyt nem kapnak. Ez soha másképp értve nem volt, mint igy; de miután csakugyan meggyőződtem, hogy a törvény szövegéből ha szó szerint vétetik, ki lehet azt az értelmet venni, melyet a t. képviselő ur is kivett: ennélfogva a tegnapi napon és ez azt hiszem nem is titok, magam részéről is hozzájárultam, hogy majd a részleteknél ez ugy módosittassék, hogy kötelezni tartoznak magukat arra, hogy mire az engedély folytán termett dohány törése bekövetkezik, akkorra ily pajtával birjanak. Ez az egyik, a mi tehát, azt hiszem a vita folyamán további értelmezést nem fog kivánni. (Helyeslés.) A másik az, a mi a junius 15-iki terminusra nézve mondatott. Én ugyan igen jó dohánytermelőktől tudom, hogy csak kivételes eset az, ha a junius 15-én ültetett dohány még egészen jó, de miután ép ugy tudom azt is, hogy igen sok dohánytermelő van abban a hiszemben, hogy ez nagy gátat fog vetni, én egészen nyiltan megmondtam, hogy az ellen kifogást nem fogok tenni, hogy 15-ike helyett 30-ika tétessék. Mert ezt nem tekintem a törvény alapelvének — bár a képviselő ur ezt egyik alapelvként adja elő határozati javaslatában — mely által annak hatálya gyöngittetnék, vagy megrontatnék. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezeket akartam ma megjegyezni, a többieket fentartom máskorra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Az idő előrehaladottsága miatt a tanácskozások folytatása a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésre halasztatik.

Az ülés végződik d. u. 2 óra 5 perczkor.

A képviselőház kérvényi bizottsága nov. 28-án délután 4 órakor *Vizsolyi* Gusztáv elnöklete alatt tartott ülésében letárgyalta az első sorjegyzékbe felvett kérvényeket. A sorjegyzékbe felvett számos kérvény közül 33 törvényhatóságnak a községi adókezelés államositása iránti felirata és több törvényhatóságnak országos lelenczalap és lelenczházak létesitése iránti felirata keltett hosszabb vitát, melyben a kérvényi bizottság tagjai közül Gajári Ödön előadón kivül, Ugron Ákos, Hagara Viktor, Lőrinczy György, Melczer Gyula és Schober Ernő vettek részt. A szegedi kir. törvényszék, járásbiróság és ügyészség, segéd és kezelő személyzetének fizetésemelés, illetőleg drágasági pótlék iránti kérvénye gr. Tisza Lajos, a kérvény ellenjegyzője kivonatához képest, továbbá az aradi siketnéma iskola felügyelő bizottságának államsegély iránti kérelme Falk Miksa véleményezése szerint, vonatkozással az 1888-iki államköltségvetésre a pénzügyi bizottsághoz fog utasittatni.

Az országgyülési szabadelvü párt ma d. u. 6 órakor *Vizsolyi* Gusztáv elnöklete alatt tartott értekezletén folytatta a *dohányjövedékről* szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A tárgyalásban Tisza Kálmán miniszterelnökön, Wekerle Sándor államtitkáron és Hegedüs Sándor előadón kivül, kik többször szólaltak fel, részt vettek: Neppel Ferencz, Domahidy István, Jelinek Arthur, Rakovszky István, Csáky László gr., Széll Ákos, Perlaky, Miklós Gyula, Varasdy, Kricsfalusy Vilmos és Fabiny Teofil igazságügyminiszter. A törvényjavasjat végig tárgyaltatván, részleteiben is elfogadtatott. Az értekezleten ezuttal is jelen volt a pénzügyminiszterium részéről Gränzenstein Béla miniszteri tanácsos, a dohányjövedéki központi igazgatóság főnöke.

Az 1888-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában szóló törvényjavaslat.

1. §. A hadsereg és a haditengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett a magyar korona országaira eső 39,552 ujonczjutaléknak és az ehhez megkivántató 3955 főnyi póttartaléknak kiállitása az 1888-ik évre, az 1868-ik évi 40 ik t.-cz. 3. és 13. szakaszainak és az 1882-ik évi 39. t.-cz. 8-dik szakaszának, illetőleg az 1879-ik évi 51. t.-czikknek értelmében megszavaztatik.

2. §. Ezen ujoncz- és póttartaléki jutalékok, a törvény értelmében felhivandó korosztályokba tartozó hadkötelesekből állitandók ki.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi miniszter bizatik meg.

Budapest, 1887. évi november 28-án.

Báró *Fejérváry Géza*, s. k.
magy. kir. honvédelmi miniszter.

Indokolás.

Az 1879-dik évi LI-ik tczikk a hadsereg és hadi tengerészet hadi létszámát, további 10 évre 800,000 főben tartván fenn; s az ezen mennyiségből a magyar korona országaira eső hadjutalék, az 1880-dik évi népszámlálás eredménye alapján, az 1882-dik évi I-ső t.-cz. által 331,414 főben állapitván meg; másfelől azonban az évenkinti hadjutalék tényleges kiállitása, az 1868-ik évi XL-ik tczikk 13. §-a értelmében is, csak akkor történhetvén meg, ha az, a törvényhozás által már megszavaztatott: az 1888. évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalék megajánlásáról szóló törvényjavaslatot, elfogadás végett ezennel van szerencsém bemutatni.

E törvényjavaslat indokai gyanánt ezuttal is csak a korábbi indokokat emlithetem meg, a melyek röviden a következők:

A hadsereg és hadi tengerészet 800,000 főnyi hadi létszámának biztositásához az ⁺/. alatt ismét ide mellékelt kimutatás szerint az évi hadjutaléknak 4 százaléknyi természetes fogyatéka folytán évenkint 95,474 főnyi ujonczjutalék és 9547 főnyi póttartaléki jutalék kivántatik meg. S e számból a magyar korona országaira, az 1880-ik évi népszámlálás eredménye alapján s az 1868-ik évi XL-ik t.-czikk értelmében a mult években történt ujabb kiszámitáshoz képest, évenkint 39,552 ujoncz- és 3955 póttartaléki jutalék esik; és e hadjutalékok az 1882-ik évi II-ik, illetőleg 1883-ik évi IV-ik, 1884-ik év. III-ik, 1885-ik évi I-ső és 1886-ik évi II-ik és 1887. Ii emlitett előző évekre is ezen mennyiségben ajánltattak meg.

Az ekként változatlanul fennálló alapon tehát a törvényjavaslat 1. §-ában, az 1888-ik évi ujoncz- és póttartaléki jutalékok szintén 39,552, illetőleg 3955 főben vétettek föl.

A 2. §. rendelkezése, az 1882-ik évi XXXIX. t. cz. 8. §-a második, harmadik, negyedik és ötödik bekezdésének értelmében hozatik javaslatba.

Budapesten, 1887. évi november hó 28-án.

Báró Fejérváry Géza, s. k.
honvédelmi miniszter.

VIDEK.

* **Pestmegye** rendes negyedéves közgyülését ma délelőtt kezdte meg Földváry Mihály alispán elnöklete alatt. Az alispán bejelenté, hogy a királyné nevenapján gr. Szápáry István főispán tolmácsolta a megye jókivánatait. Ezután Földváry Miklós indokolta a kisdedóvás fejlesztése tárgyában tett inditványát, melyet a közgyülés egyhangulag fogadott el. A közgyülés legnevezetesebb tárgya volt *Földváry* Mihály alispán előterjesztése egy központi szolgabirói hivatal szervezése tárgyában, melyet teljes szövegében közöltünk, midőn ezzel az állandó választmány foglalkozott. Az előterjesztés felolvasása után szót emelt Bossányi László. Nem központi szolgabirót akar, hanem ujpesti szolgabirót. Ujpest az egész megyében a legnagyobb község s itt annyi a baj, a mizéria, mint egy községben sem. Ha az uj szolgabiró székhelye Budapesten lesz, majdnem ott fogunk állani, mint most, hogy Váczon van. Szóló különben még az ujpesti szolgabirót sem tartja elégségesnek a bajok elháritására, mert a kormánynak kellene alapos intézkedéseket tenni. Ezután Földváry alispán szólalt fel. Azt értené, ha Bossányi Ujpestnek a fővárosba való bekebeleztetését óhajtaná, de az most még nem volna lehetséges. Különben az ujpesti viszonyok nem oly nagyon sötétek. Most már bejelentési hivatal is szerveztetett ott. Az uj szolgabirónak egyformán távol kell a különböző helységektől lennie s erre a legalkalmasabb a főváros. Különben is fontos, hogy folytonos érintkezésben legyen a budapesti rendőrséggel s a detektiv-főnökkel. Az ujpesti csendőrség szaporitása nem vezetne czélra, mert a csendőrök rablók, betyárok stb. ellen igen jó szolgálatokat tesznek, de nem az ujpesti tolvajok és orgazdák ellen. Miután még Rudnyánszky Ferencz, Kemény Gusztáv, Beniczky Gábor és Reizinger János felszólaltak, a központi szolgabirói hivatal eszméje elfogadtatott. Az uj szolgabiró hatáskörébe tartoznának: Ujpest, Kispest, Rákospalota, Soroksár, Kossuthfalva, Erzsébetfalva, Czinkota és Rákoskeresztur. Ez értelemben intéztetik majd felirat a belügyminiszterhez. Ugyancsak Ujpest község bejelentő hivatalt is óhajtván szervezni, az erre vonatkozó szabályrendelet-tervezetet bemutatták a közgyülésnek, s ez akként határozott, hogy utasitotta az ujpesti elöljáróságot a szabályrendelet tervezetének közhirré tételére s arra, hogy 30 nap multával ismét terjeszsze föl a megyei törvényhatósághoz. Végül a községek rendes és pótköltségvetései kerültek tárgyalás alá, a melyekkel még holnap is foglalkozni fog a közgyülés.

* **A karczagi** képviselőválasztás határideje deczember 12. napjára tüzetett ki. Két szavazatszedő küldöttség alakittatott. Választási elnök, egyszersmind az első szavazatszedő küldöttség elnöke Medgyesy Zsigmond, helyettese Helmeczy Béla. A második szavazatszedő küldöttség elnöke Boleman Lajos, helyettese Kuliffay Károly.

* **Sopronból** táviratozzák mai kelettel, hogy dr. Baditz első aljegyző Hajas Antal árvaszéki ülnök ellen 89 szótöbbséggel Sopronvármegye főjegyzőjének megválasztatott.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, a kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

egy hóra	1 frt 80 kr.	hat hóra	10 frt
két hóra	3 frt 60 kr.	egész évre	20 frt
három hóra ..	5 frt — kr.		

Lapunk *mindennap*, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

T. előfizetőink abban a kedvezményben részesülnek, hogy az «Ország-Világ» czimü, legdiszesebb képes hetilapot 10 frt helyett 8 frtért, félévre 4 frtért, negyedévre 2 frtért kapják.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán olvashatólag kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk. Régi előfizetőink legczélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a posta-utalvány szélére ragasztva beküldik a kiadó-hivatalnak.

Az esetre, ha t. előfizetőink az előfizetési határidő lejárta előtt lakást változtatnak, az uj czim mellett a régit is kérjük velünk pontosan tudatni, mi által minden zavar vagy félreértés sokkal könnyebben elkerülhető.

Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadó-hivatalába (kecskeméti-utcza 6. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala

UJDONSÁGOK.

— nov. 28.

— *Személyi hirek.* *Keresztély* dán király tegnap éjjel szigoru inkognitóban Münchenből Bécsbe érkezett. A királyt, ki egyik fogadóba szállt, gróf Fatster és br. Guldencron kisérik. — *Mária* nápolyi királyné téli tartózkodásra Párisba utazott. — *Viktoria* angol királyné a jövő tavaszt San-Remóban kivánja tölteni, hova a német trónörökösné hivta meg, — *Rudolf* trónörökös Frigyes főherczeg társaságában tegnap a Lainzi vadasban cserkészett. — *Mária* Jozefa főherczegnő kis fiával Brünnbe utazott. — *Meszlényi* Gyula dr. szatmári püspöknél Esztergomban a szatmári káptalan nevében Novák Antal nagyprépost, dr. Keszler Ferencz apátkanonok, Szabó Norbert kanonok és Kádár Ambrus püspöki titkár tisztelegtek. — *Kussevich* Szvetozárt, mint Zágrábból jelentik, parlamentáris müködése negyvenéves jubileuma alkalmából a szerb klub melegen üdvözölte. — *Rónay* Jáczint czimzetes püspök mint pozsonyi tudósitónk irja, hirtelen rosszul lett s állapotja aggasztja környezetét. — *Bourbon* Henrik herczeg világ körüli utjában Jáva szigetét érintette, hol párduczra vadász. — *Toda* K. gróf a japáni császár bécsi követe ma érkezik meg Bécsbe s megbizó levelét Gödöllőn nyujtja át a királynak.

— **Udvari gyász**. A tegnapelőtt elhunyt don Juan spanyol infansért, ki 1847. febr. 6-án kelt egybe Mária Beatrix főherczegnővel az udvar hat napig gyászt visel. A gyász kezdődik nov. 29-én és decz. 4-ig tart.

— **Dr. Károly Lajos bajor herczeg** tegnap meglátogatta a bécsi «Allg. Krankenhaus» szemészeti osztályát s ott müteteket végzett. Az első, a kivel a kórházban találkozott, dr. Fuchs tanár volt. A főherczeg a tanárt szivélyesen üdvözölte s azután rögtön munkához fogott. Három operácziót végzett egy óra alatt. Az első mütét egy hályog eltávolitása volt, ezt egy Seitner Alajos nevü 27 éves péksegéden végezte. Azután a 87 éves Czarkowszki József kárpitost vette gyógykezelés alá, a kinek szintén hályog volt a szemén és végül egy mütétet a tanteremben végzett. A müteteknél jelenlevő orvosok véleménye szerint a herczeg teljesen otthon van a szemészeti mütétek terén. Mind a három operácziónál maga Fuchs tanár és asszisztensei segédkeztek neki. Az a Molecz Péter nevü ó-turai vak zenész, a kit a herczeg Magyarországból rendelt fel Bécsbe, szintén az operálandók közt volt, de ma még nem került rá a sor. A herczeg azonban megigérte, hogy legközelebb ő rajta kezdi meg a munkát.

— **A pápa jubileuma**. Római tudósitónk távirja mai kelettel. A magyar zarándokok egy részét ma fogadta a pápa. Körülbelől háromszázan részesültek abban a kitüntetésben, hogy a katholikus egyház feje elé járulhattak. Az elfogadás helyéül a vatikán vörös terme volt kijelölve, hova a délelőtti órákban vonultak fel a magyar zarándokok, kik közül az egyházi férfiak teljes egyházi diszt viseltek, mig a világiak majdnem kivétel nélkül szalon öltözetben jelentek meg. A fogadás alkalmával a zarándoklattal Rómába érkezett főpapok mutatták be a magyar zarándokokat a pápának, ki mindenkit szivélyes megszólitással tüntetett ki. A zarándokokra nagy hatással volt a fogadás komoly ünnepiessége, különösen pedig az az atyai hang ragadta meg őket, melylyel a pápa mindegyik zarándokkal beszélgetett. A fogadás pár órát vett igénybe, ennek végeztével a zarándokok a pápa áldásától kisérve távoztak a vatikán vörös terméből.

A pozsonyi kath. egyházközség tegnap tartott közgyülésén állapitotta meg a módozatokat, melyekkel a pápa jubileumában résztvesz. Az erre vonatkozó inditványt Havlicsek Vincze lelkész terjesztette elő a következőkben: 1. Jubileum napján a kath. hitközség rendkivüli közgyülést tartson. 2. Ezen rendkivüli közgyülésen a kath. hitközség nevében ő szentségének hódolat szavaztassék meg. 3. A közgyülés berekesztésével a városi kath. képviselők testületileg jelenjenek meg a sz. Mártonról czimzett társas káptalani és plébániatemplomban az ez alkalommal megtartandó nagymisén résztveendők. 4. A kath. háziurak a jubileum napján lobogóztassák fel és este világitsák meg házaikat. Az inditvány három pontját a közgyülés egyhangulag *elfogadta*. A lobogók kitüzését és a házak megvilágitását illető inditványnál hosszabb vita keletkezett és az e tárgyban megejtett szavazásnál ez inditvány 51 szavazattal 39 szavazat ellenében *elejtetett*.

— **A német trónörökös betegsége**. Londonból Frigyes Vilmos betegségéről egy rejtélyes táviratot kaptunk, mely azt mondja, hogy a trónörökös betegségét pár nap óta egy egészen uj módszer szerint gyógyitják. A czukrot, bár több oldalról ajánlották, a trónörökösnél nem használják. Az uj kura arra való, hogy a rák terjedését megakadályozza. Ez a módszer, bár a legjelesebb tudósok nagy része még nem ösmeri, tudományosan meg van vizsgálva s biztos sikert igér. Viktoria angol királynő, mikor Mackenziet, Windsorban fogadta, kimeritően tudakolta a német trónörökös betegségének minden fázisát és részleteit s nagy érdeklődéssel kérd[illegible] zösködött az orvosi vélemények felől. Ugyancsak Lond[illegible] ból táviratozzák, hogy a riponi püspök megyéjébe[illegible] kat rendelt el a német trónörökösért, csal[illegible] rokonaiért. Berlinből ma éjjel a követke[illegible] kaptuk: A hivatalos lap ezeket irja: [illegible] holnap reggel tér vissza Berlinbe, [illegible] a ragaszkodás és részvét ama je[illegible] lenzben való időzése alatt elára[illegible] lával emlékszik meg amaz [illegible] trónörökös betegségének gyóg[illegible] ban hozzá intézték. — A N[illegible] Berlinből táviratozzák, a k[illegible] feld tábornok ma San-R[illegible] tanácsnok levelet hoz[illegible] e levelében is, mint a [illegible] iratában ama reményé[illegible] jesen felépül. — San-

a *N. Fr. Pr.*-nek: A német trónörökösnél a vizenyős daganatot megelőzőleg föllépő mirigyduzzadások jelentékenyen megkisebbedtek. A ráknál fellépő efajta mirigymegnagyobbodásokat kedvezőtlen jelnek szokták tekinteni, és az orvosok véleménye szerint igen kedvező állapot a trónörökös bajában az, hogy a mirigy megnagyobbodások mulófélben vannak.

— **A német császár jószivüsége.** Berlinből irják a következő esetet: Egy szegény, pupos, hannoveri varrónő ezelőtt nyolcz évvel egy értékes varrógépet kapott ajándékba a császártól, de a gép a szorgalmas használat folytán annyira elkopott, hogy használhatatlanná vált s igy a szegény varrónő ujra kénytelen volt igénybe venni az agg uralkodó kegyét. Nem szivesen tette, mert attól félt, hogy szerénytelennek fog látszani, de a császár azonnal pontos tudomást szereztetett magának a szegény asszony körülményeiről s azután megbizott egy riemslohi üzletet azzal hogy a gépet javitsa ki az ő költségére.

— **Püspöki installáczió Kassán.** Bubics Zsigmond kassai püspök ünnepélyes beiktatása holnap megy végbe a kassai székesegyházban. A püspök ma utazott el Kassára, hol nagy előkészületeket tettek az egyházi ünnep fényének emelésére. A várost gazdag zászlódisz ékesiti, az egyházi és világi küldöttségek, melyek holnap Kassa uj püspöke elé járulnak, megnépesitették a várost, melynek utczáin és közhelyein már ma megkezdődött a mozgalmas pezsgőélet. Bubics Zsigmond püspök a m. államvasutak reggeli vonatával ma utazott el nagy és előkelő társaság kiséretében Kassára, hol este mint egy kassai távirat jelenti, rendkivül nagy lelkesedéssel fogadták. A nagyobb állomásokon, melyeken a püspök átutazott, zászlódisz, nagy közönség, küldöttségek üdvözölték az egyházfőt, kinek kiséretében vannak Lukács György államtitkár, Szalay Imre osztálytanácsos, Jókai Mór Kassa város országgyülési képviselője, Degen Titusz, Rosner Ervin, Neusiedler Károly országgyülési képviselők, Beöthy Andor Biharmegye alispánja, Sal Ferencz nagyváradi polgármester, Zajnay János, Zeley János, gr. Haller János, Czobor Béla dr., a nagy-váradi káptalan és egyházmegye képviselői, továbbá Jánosy Ágoston és Magyar János veszprémi kanonokok, Rostaházy budai apát-plebános és Prileszky Thade s még többen.

— **A bolgár fejedelem s a franczia sajtó.** A Journal des Débats egy munkatársa a napokban kihallgatáson volt Ferdinánd bolgár fejedelemnél Szófiában. A fejedelem panaszkodott a franczia hirlapirodalomra, hogy igazságtalanul bánik vele. Két rágalom- és hazugsággyár létezik ellenem, szólt a fejedelem, az egyik Bukarestben van, a másik Párisban. Én, a ki egy franczia királynak vagyok unokája s Francziaországot szeretem, kétszeresen megbotránkozom amaz eljáráson, melylyel a franczia sajtó fejedelemségem dolgait kiséri. A franczia lapok bolgár rovata tele van téves hirekkel Bulgáriáról és sértegetésekkel irántam. Szándékaimat elferditve adják elő, tetteimet becsmérlik. Az orosz sajtó a franczia lapokból meriti támadásainak tárgyát ellenem. A minap a Figaro azt mondta, hogy én távolitottam el a szobránye termeiből II. és III. Sándor czár képeit. Mikor én Szófiába érkeztem, a szobrányéban egyetlen czári kép volt, s az most is ott van. Hálószobámban pedig ott vannak a czári család összes tagjainak arczképei, melyeket magammal hoztam Szófiába. Minden áron bécsit akar belőlem csinálni a franczia sajtó, holott én inkább párisi vagyok. Párist többre is becsülöm Bécsnél, melynek én csak rövid időre vendége voltam. Rendesen Párisból hozatom czikkeimet s igy nagyon meglepett, hogy egy párisi czég, mikor Szófiából több megrendelést tettem nála, igy válaszolt: «Uram az ön helyzete nem szolid, országa messze van s kevéssé biztos arra a végre, hogy portékáinkat veszélyeztethetnők.» Nem hitvány sértegetés-e ez? Már most tudom, hogy a kormányzás gondjai nem hiábavaló szavak. Julius elejétől maig tiz évvel lettem öregebb. Kivülről nem kivánok én egyebet, mint a megvetés hallgatagságát. Ha egy kis nyugalmam volna annyit tehetnék e szinre durva, de jóravaló népért. Hősiességére nem kell szót vesztegetnem, a török és szerb háboruk megmutatták, kogy bátorsága mit ér. De a mellett a bolgár türelmes, eszes nép. mely könnyen számot tehetne Európában. Csak nem kellene bennünket minden pillanatban háborgatni.

— **Bismarck és a czár.** Berlinben ez idő szerint sokat beszélnek egy udvari történetről, melyről a »Liberale Correspondenz» a következőket irja: A császári palotában a czár tiszteletére rendezett diszlakomán, a czár, szolgája által tudatta Bismarck herczeggel, a ki kissé távol ült tőle, hogy szeretne vele koczczintani. Ez annyiban feltünést keltett, mert a dologból kitünt, hogy a kanczellár ugy volt elhelyezve az asztalnál, hogy nem vehetet részt a czárral folytatott társalgásban. E miatt ugyancsak volt mit hallgatni az illető udvari tisztviselőnek, mert a mint mondják, ez a figyelmetlenség általában nagyon rossz vért szült. A dolog megérthetése végett tudnunk kell, hogy az udvari ebédeknél a vendégek elhelyezése különbözik, a szerint, a mint politikai ebédről, vagy csak egyszerü családi lakomáról van szó. A családi lakomáknál a rangot tartják szem előtt s ilyenkor a vérbeli herczegek mind megelőzik a legnagyobb államférfiut is, de a politikai ebédeknél ilynemü tekintetek nincsenek. S a fentebbi esetet, hogy t. i. Birmarck nem a czárral szemben, hanem tőle távolabb ült, arra vezetik vissza, hogy a császár a lakomát családi jellegünek akarta tekintetni.

— **Uralkodói iskola.** Mint a berlini *Post* irja, Vilmos herczeget a jövő télen vezetik be a pénzügyek titkaiba. A herczeg praktikus tanulmányait maga a pénzügyminiszter fogja vezetni. Ennek végeztével a herczeget a többi állami ügyek ressortjaival is megismertetik. Ily módon akarják a herczeget minél többoldalulag képesiteni arra a magas állásra, melyet talán már a közel jövőben ő fog betölteni.

— **Mac-Mahonról** a nagyhirü franczia marsallról sürgönyzik Párisból, hogy ott halálos betegségének a hire van elterjedve. Ezzel szemben más forrásokból ugy értesülünk, hogy Mac-Mahon beteg ugyan, de baja nem életveszélyes.

— **Angol közbiztonsági viszonyok.** Viktória angol királyné tegnap Balmorálból visszatért Windsorba. Hogy az ismétlődő dynamitmerényletek mennyire megrenditették a közbátorságot, azt semmi sem jellemzi annyira, mint hogy a királyné utazási vonalán a skót és az angol határ közt seregestől voltak felállitva a rendőrök. A pályaudvarok teljesen el voltak zárva és senki sem közlekedhetett rajtok a királyné átutazásáig. Ezeket a tulzott rendszabályokat leginkább megmagyarázzák az ir lapok szoczializtikus kitörései. Érdekes, hogy a dublini lord majornak, Sullivan lordnak hét panasz fölött kell a napokban ítéletet mondania, melyek mind szoczialisztikus mozgalmakra vonatkoztak. A pört deczember elején kezdik meg. A multkori zavargás alkalmával 73 rendőr megsebesült.

— **A végzet.** Walbauma, franczia tüzértiszt családját borzasztó csapás érte Párisban. Két gyermekök volt, egy fiu és egy lány, a fiu öt, a lány két éves. A családot a kölcsönös tisztelet és szeretet füzte egybe. Tegnapelőtt a két gyermek játszás közben hirtelen elhallgatott, a mi feltünt anyjoknak s a szomszéd szobában neveiken szólitotta őket. Feleletet nem kapva, a hálószobába nyitott s a kétéves lánykát a földön elterülve, zsineggel a nyakán, holt halványon találta. Irtózatos sikoltásban tört ki, a zsineget elvágta, ölébe kapta a gyermeket, a kivel mindent elkövetett, hogy életrehozza; [illegible]két lehelte volna belé. De a kis leány már meghalt. [illegible] öt éves kis György a szekrény mellől ijedten nézte [illegible]grenditő jelenetet. A két gyerek lovacskát játszott [illegible] György volt a kocsis s a kis Yvonne a [illegible]rtént, hogy a fiucska zsineget tett a leány [illegible] a gyermek nyakára hurkolódott, ez [illegible] s a kis paripát addig ösztökélte, [illegible]eg nem fult. Ekkor lépett az [illegible]ve.

— [illegible]**egléden.** Komjáthy Béla Czeg[illegible] képviselője, mint a Magyar [illegible]ndult választói körébe s az[illegible] az időt részint egyes [illegible]örben, a hol késő estig [illegible]ött, *Makay* Ferencz [illegible]mba ment az isten[illegible] történt megjelené[illegible]nak intésére csaknem [illegible]lomot s künn a fő-

bejárat előtt állottak meg, miközben szitkok és fenyegető fölkiáltások hallatszottak a «zsidó» Komjáthy ellen. A zaj a templom előtt egyre nagyobb lett s a nép ellenséges hangulata mind fenyegetőbb szinezetüvé vált. Időközben az egész városban villámgyorsasággal elterjedt a hire, hogy Komjáthy ellen a nép tettlegességre készül. Csakhamar akadt néhány jó embere Komjáthynak, a kik a templomba sietve, megmondták neki, hogy a veszedelem fenyegeti mire Komjáthy a templomból többed magával a templommal szomszédos paplakba ment, a hol délután 1 óráig tartózkodott s csak akkor, a mikor a nép izgalma lecsillapult, ment szállására. A rendőrség és csendőrség, csekély létszámánál fogva meg sem kisérhette az ezrekre menő zajgó nép szétoszlatását; a katonaság egész nap készenlétben volt. Komjáthy az estét ismét az iparoskörben töltötte.

— **Feltámadt halottaiból.** Szabó Mihály turicskai gazdaember jó idővel ezelőtt hivatalosan meghalt, ki is állitották róla a bélyeges és pecsétes bizonyitványt, s az örökösei megosztozkodtak a javain. Hanem Szabó Mihály uram gondolt egyet, s a Rókus-kórházban, a hol más szegény halandó jobblétre szokott szenderülni, feltámadt halottaiból. A nem mindennapi dolog ilyenképen történt! Szabó Mihály Turicskán nem a legjobb módban élt népes családjával, hát elvándorolt Szlavoniába, melyről azt hallotta, hogy valóságos tejjel-mézzel folyó áldott ország, a hol szakajtóval mérik a pénzt. Harminczkét esztendeje annak, hogy Szabó Mihály vándorutra kelt, s azóta övéi hirt se hallottak felőle: Keresték, nyomozták, köröztették, de mind hiába; igy hát a hatóság Szabó Mihályt hivatalosan halottá nyilvánitotta. A turicskai gazdaember pedig ezalatt szegényesen, keserves munkával keresve betevő falatját, élt lenn Szlavóniában, s nagyon röstellette volna üres kézzel hazatérni. Harminczkét esztendő alatt aztán leküzdte Szabó a büszkeségét, s utra kelt hazafelé, hogy legalább az övéi közt haljon meg. Hajón érkezett Budapestre október 18-án, s betegen egyenest a Rókusba ment. Több napig feküdt itt s a kórházi gondnokság Nógrádmegye alispánjához fordult, hogy fizessék meg a gyógyitási költségeket. Az alispán az illető szolgabiróság utján megkereste a turicskai elöljáróságot, hogy Szabó Mihály vagyoni viszonyairól adjon felvilágositást. Nagyot bámultak Turicskán a meglepő hirre s az öreg legidősebb fia *Szabó* György, a ki már maga is élemedett ember, tegnap feljött a fővárosba, hogy feltámadt atyját szinről-szinre lássa. A találkozás tegnap történt meg a Rókus-kórház egyik kórtermében. Apa és fiu, kik 32 év óta nem látták egymást, sirva borultak egymás nyakába. A beteg aggastyán, a kinek már a szeme világa is nagyon megromlott, még tegnap este hazautazott a fiával Turicskára.

— **Szülők figyelmébe.** Alig van betegség, melyet nagyobb joggal lehetne modern bajnak nevezni, mint a rövidlátást. A magasabb tanintézetek felsőbb osztályaiban, a rövidlátók száma 60, sőt 70 százalékot tesz ki. De nemcsak a müveltebb osztályok, hanem a munkásosztály körében is mindinkább elterjed ez a betegség, melynek főképen a szülők könnyelmüsége és a hibás iskolai rendszer az oka. Leányiskoláinkban tulságosan sok időt szabnak a kézimunka tanitására. Pedig ez nincs helyén, mert különösen a homályos téli napokon legfőlebb csak délben, teljes napfény mellett lehetne a gyermekekkel finomabb munkákat végeztetni a szem veszélyeztetése nélkül. De nemcsak az iskolában, hanem otthon is nagyon sok veszély környezi a gyermekek látóképességét. Távol az ablaktól készitik iskolai feladatukat, vagy olvasgatják könyveiket s midőn itt már nem látnak többé, akkor az ablakhoz mennek s ott is addig folytatják foglalkozásukat, mig azt a teljes sötétség lehetetlenné nem teszi. A baj annál nagyobb, mert épen a legszorgalmasabb és a legtehetségesebb gyermekek vannak igy. Ők vannak első sorban kitéve a szemrontás veszélyének, a mi nemzetgazdászati szempontból nagyon sulyosító körülmény. Nincs olyan testi fogyatkozás, melynek a gyermekek gyanutlanabbul esnének áldozatul, mint épen a rövidlátásnak. Tulbuzgóságukban észre sem veszik, hogy szemüket megerőltették. A látás hirtelen, váratlanul gyöngül meg s ilyenkor már bajos a segitség. Epen azért résen legyenek a szülők, különösen a mostani időszakban, midőn az alkony már korán délután beáll.

— **A dämon.** Bécsben ismét áldozatul esett egy fiatal ember a tiltott szerelem dämonának. Hildebrand Gusztáv trencsénmegyei predniri születésü könyvvezető beleszeretett egy szinházi harmadrendü csillagba és hogy ennek módot adjon a ragyogásra, elhagyta családját, feláldozott érte mindent, utóljára a becsületét is. A főnökétől 1500 frtot sikkasztott. A könnyelmü ember a büntetéstől való félelmében tegnap reggel fél négykor a Stadtparkban agyonlőtte magát. Egy kis leánya is maradt özvegyén kivül. Ez utóbbi áldott állapotban van.

— **Egy milliós lopás.** Marseilleből szenzácziós lopás hirét közli a távíró. Egy nagykereskedőnek épen a gyorsvonat indulása előtt ellopták a kézi táskáját, melyben egy kerek millió volt utalványokban. A tolvajt eddig nem fogták el.

— **Sztrájkoló munkások.** Pozsonyban, mint nekünk távirják, az épülőfélben levő Iritzer-féle sörháznál alkalmazott munkások ma beszüntették a munkát, mert a felügyelők nem akarták a bérüket kifizetni. A rendőrség még mielőtt zavargás keletkezett volna, beleavatkozott a dologba s hamarosan helyreállitotta a rendet.

— **Mezalliánsz** fenyegeti Oroszország legmagasabb arisztokrácziáját. Mihály nagyherczeg állitólag nagyon beletalált nézni egy hires énekesnő szép szemeibe s most nem képes többé szabadulni a varázslattól. A párisi szalonok tele vannak azzal a hirrel, hogy a nagyherczeg a szép énekesnőt nőül fogja venni. A leendő nagyherczegné pedig senki más, mint Van Zandt Mária kisasszony, a ki egyszer illuminált állapotban lépett a párisi operaház szinpadára, a mi ott akkor meglehetősen kinos feltünést okozott.

— **Az időjárás Budapesten.** A mult éjjeli sürü köd ma sem oszlott el egészen, a mennyiben egész napon át ködös volt a levegő. A hőmérséklet tetemesen csökkent, ugy hogy egészen fagypont alá szállott le. Reggeli 7 órakor a légnyomás 766·2 mm., a hőmérséklet pedig — 1·0 C. volt. Éjfélutáni időnk kissé ködös, hideg, az ég be van borulva.

— **Hajóösszeütközés Fiuméban.** Fiuméból táviratozzák, hogy a «Vera» nevü angol gőzös tegnap kora hajnalban összeütközött egy a kikötőben horgonyzó bárkával és annak elejét összerombolta. A bárka személyzetét sikerült megmenteni, de egy nő, a ki a hajó belsejében aludt, a nagy rázkódás és ijedtség következtében szörnyet halt.

— **Eltünt pénzeszsák.** A Nagy-Károly felől e hó 13-án Nagy-Majténybe érkezett postacsomagban a felnyitás alkalmával egy 250 frttal terhelt pénzeszacskó hiányzását konstatálták. A meginditott vizsgálatból eddig csak az tünt ki, hogy a hiányzó összeg nem érkezett meg Nagy-Majténybe s igy annak eltünése nem az ottani postahivatalt terheli.

= **Eltünt ifju.** *Kármán* Lajos budapesti ügyvéd 18 éves Dezső fia, jogkari rendkivüli hallgató f. november hó 24-én este hazulról eltávozván, azóta a családhoz vissza nem érkezett. Miután semmiféle komolyabb ok nem kényszeritette a szorgalmas s a családhoz ragaszkodó ifjut ily hosszu elmaradásra, s miután a legszorgosabb nyomozás daczára eddig feltalálni nem sikerült: félni lehet attól, kogy valami szomoru baleset érhette. A nagy aggodalomban levő szülők felkérik mindazokat, kiknek a magas, nyulánk termetü, bajusz s szakáll nélküli, tojásdad arczu, fekete haju s fekete czillnder rövid barnás téli kabát, kék jaquette és szürke kék pepita nadrág öltözettel ellátott ifju hollétéről tudomásuk van, a szomorkodó szülőket (Budapest, IV. ker, Sebestyén-utcza 5. sz. a.) pár sorban értesiteni szivesk[e]djenek.

= **Betörés.** *Pejachevics* Gábor grófnak rózsa-utcza 61-ik szám alatt lévő lakását az éjjel ismeretlen tettesek feltörték. A kaput álkulcscsal nyitották ki s a folyosóra nyiló ablakot benyomva, azon át hatoltak a lakásba s ott egy pár ezüst gyertyatartót, arany melltüket s még nehány egyéb ékszert összeszedve, ugyanazon az uton távoztak a nélkül, hogy észrevette volna valaki őket. A gróf jelenleg nincs a fővárosban, s a rendőrség távirati uton értesitette az esetről. A kár nem jelentékeny.

= **Talált holttestek.** Ma a tisztviselő telep közelében egy ötven év körüli munkásasszony holttestét találták. Az asszonyt az éjszaka sokan látták részegen csavarogni. A Rókusba vitték, a hol majd felbonczolják. A második talált halott Csuba Ferencz 62 éves napszámos, a kit a Miklós utczai lőporos malom közelében találtak meg egy folyócskába fulva. Ezt is a Rókusba vitték.

= **Brutális katona.** A váczi köruti Terézia-terembeli egy 68. gyalogezredbeli szakaszvezető az éjjel egy ott alkalmazott nőt öklével ugy ütött főbe, hogy az eszméletlenül rogyott össze s most is önkivületi állapotban fekszik a Rókusban, hová az önk. mentők beszállitották. Az orvosok ma azt konstatálták, hogy a szerencsétlen nő féloldalát szélhüdés érte az ütés következtében.

Letartóztatott hitelszövetkezeti igazgatóság.

A «Magyar hitel- és takarék-szövetkezet» igazgatóságának letartóztatásáról mai lapunkban közölt kimeritő tudósitásunk óriási feltünést keltett mindenfelé. Mint előrelátható volt, tömegesen jelentkeznek az áldozatok s halomra gyülnek a keservesnél keservesebb panaszok a kir ügyészségnél a hitelszövetkezet ellen.

A panaszosokat a vizsgálatot vezető *Saly* Dezső albiróhoz utasitják, a ki az egész mai nap folyamán csak a panaszok fölvételével volt elfoglalva, ugy hogy több panaszost ki sem hallgathatott, hanem ujra berendelte őket holnapra.

A jelentkező panaszosok kivétel nélkül az alsóbb néposztályhoz tartoznak, mert a hitelszövetkezet «főügynökei» különösen ezekre vetették ki hálójukat és csalogató hirdetéseiket is nagyobbára az olcsóbb néplapokban tették közzé.

Vannak azonban a jelentkezők között — eddig különösen vidékről magasabb rangu emberek is, a kiket szintén a «Magyar hitel- és takarékszövetkezet» ügynökei sokat igérő hirdetéseikkel vittek lépre. Nem egy vidéki tekintélyes hivatalnok küldött a szövetkezetnek vagy ügynökeinek a nyerendő részjegyek fejében nagyobb összeget, remélvén, hogy — mint biztatták is 2—3000 frtnyi kölcsönt vehet föl.

Különösen *Fuchs* Márton urnak, a legdühösebb hirdetőnek van sok áldozata, s ezek keserves sóhajtásokkal emlegetik a nevét.

Az elfogott vezérigazgató: *Gyurgyik* Gyula esete is élénk megbeszélés tárgyát képezte fővárosszerte. A képviselőházban, mint volt kolléga, tarthatott számot arra, hogy ott egyébről se beszéljenek ma, mint ő róla; mint fővárosi ügyvéd, az ügyvédi karnak is elég anyagot adott elfogatása az eset tárgyalására. Ma már mindenki tudott Gyurgyikról mondani valamit, félszinre került az egész élete folyása, s azok, a kik bizalmasabb viszonyban állottak vele, azt is állitják felőle, hogy dühös panszláv létére szoros összeköttetésben állott *Klement* bolgár metropolitával s ezzel sürüen levelezett. Emlegetik, hogy Gyurgyik tudott a *Ferdinánd* fejedelem ellen intézendő merényletről is.

Annyi bizonyos, hogy a vezérigazgató ur már régibb idő óta készült leköltözni Bulgáriába, a hová több izben hivták is őt.

A letartóztatottak között a második nevezetes személyiség *Gelb* Sámuel, a titkár ur.

Gelb a mostanihoz hasonló szélhámoskodás miatt már régibb idő óta bünvádi vizsgálat alatt ált. A «Fővárosi hitelszövetkezet» czimü egyletnek volt annak idején igazgatója s azzal vádolják, hogy e minőségében a szövetkezet vagyonát egyik igazgató társával elharácsolta. Ezért aztán lemondásra kényszeritették és megtették ellene a bünvádi följelentést. *Gelb* Sámuelt azonban ez nem csüggesztette el; addig buzgólkodott, mig sikerült neki «Magyar hitel- és takarékszövetkezet» czimmel egy ujabb szövetkezetet létesiteni.

Röviddel a megalakulás után a szövetkezeti igazgatók öszszeczivódtak, egyikét azzal vádolták a többiek, hogy a tagok által befizetett összegeket saját czéljaira forditja, miért is közgyülést hivtak egybe. A közgyülésen *Gyurgyik* Gyula dr. fővárosi ügyvéd elnökölt, a ki keményen neki támadt a volt igazgatóknak, a kik oly lelkiismeretlenül jártak el. Egyuttal megválasztatta magát vezérigazgatónak, *Gelb* Sámuelt titkárnak és megigérte, hogy az egyik igazgató ellen, a ki a szövetkezetet megkárositotta, megteszi a bünvádi följelentést.

Ezután hónapokon át csendben müködött a szövetkezet. Mindig számosabban és számosabban jelentkeztek tagoknak, a kiket az igazgató ügynökeivel és a titkárral rutul megkárositott. A beiratási dijakat egyszerüen elköltötték, kölcsönt csak ritkán adtak. Ha egyik tag például 200 frtot kért kölcsö, hosszabb határidőt tüztek ki neki, a melyben a pénzt fölveheti; mikor aztán a kölcsönt kérő tag a pénz fölvétele végett megjelent, kijelentették, hogy egyelőre 80—100 frtnál többet nem adhatnak, mert számos tag veszi igénybe a kölcsönt. S hogy ilyen manipuláczió mellett sem a vezérigazgató, sem a titkár, de még az ügynökök sem szenvedtek pénzhiányban, az nagyon természetes.

A kezdetben három szobából álló helyiség csakhamar szüknek bizonyult, a vezérigazgató számára külön helyiséget béreltek, sőt a szövetkezeti ügynökök lakbérét is a szövetkezet fizette.

A főügynök *Weltner* Miksa volt, a harmadik fontos személyiség az elfogottak között. Weltner évek előtt az «Azienda» biztositó-társulatnak volt ügynöke s állitólag ő volt az, a ki az «Azienda» ellen azokat a czikkeket irta a «Cyankali» czimü zuglapba, melyekért a felelősséget Schifl Sarolta vállalta el a sajtóbiróság előtt. A derék embernek hársfa-utczai lakása ajtaján ez a hangzatos felirat áll: «A magyar hitel- és takarékszövetkezet vezérügynöksége»; külön irnokot tartott, a ki a vidéki felekkel szükséges levelezést vezette.

A panaszosok között, a kik ma Saly albiró előtt jelentkeztek, van egy Weisz István nevü szegény pályaőr, a ki ma betegen jött fel Vámos-Györkről a fővárosba, hogy a hitelintézetnél kölcsön kieszközlése czéljából befizetett pénzeit visszakapja. A boldogtalan ember hét gyermek atyja, és midőn gyermekeinek iskolába való beiratására pénzre volt szüksége, éppen kapóra jött a kitelszövetkezet hirdetése. Nyomban feljött Budapestre és Fuchs közvetitésével megengedték neki, hogy a kölcsönért kérvényét benyujtsa. Előzőleg természetesen lefizettették vele a nyolcz forintnyi beiratási dijat. Mikor aztán öt nap mulva elment a költsönt megsürgetni, azt a választ adták neki, hogy «az alapszabályok értelmében» csak hat hónapi tagság után lehet igénye kölcsönre.

Hasonlóképen járt Balog Ferencz kazánkovács, a ki ma szintén feljött panaszt tenni a Fortunába. Ez fölmutatta a vizsgálóbiró előtt a hitelszövetkezet igazgatósága áttal hozzá intézett következő nyomatott értesitést: «T. Balog F. urnak. Van szerencsénk értesiteni, miszerint ügynökünk által benyujtott belépési nyilatkozata alapján szövetkezetünk tagjául fölvétetett, egyuttal megküldjük önnek részbetét-ivét és az alapszabályok egy példányát. Kérjük részleteit havonkint előzetesen befizetni, mert csak oly tagok tarthatnak igényt kölcsönre, a kik részleteiket idejekorán befizetik.

Az értesitéshez mellékelt alapszabályok a következő hangzatos frázisokat tartalmazzák: «1. §. A szövetkezet kisiparosok, kiskereskedők és kisgazdák vagyoni érdekeinek előmozditása czéljából alakul. 2. §. A szövetkezet vállalatának tárgyai: a) tagjai javára apró betétekből tőkét gyüjt s azt, valamint a nála letétbe helyezett tőkéket gyümölcsözteti, b) tagjainak ingatlanra, váltóra, kötvényre vagy folyó számlára pénzkölcsönt nyujt, c) tagjai számára olcsóbb és jobb nyersanyagok, iparczikkek és élelmiszerek — esetleg hitelben is való — bevásárolhatását közvetiti, d) a szövetkezet közvetiti tagjainak ama szándékát, hogy egy tag halála esetén a többi tag az *elhaltaknak özvegye és árvái részére* segélypénzt ad össze.» A kölcsönről szóló paragrafus igy hangzik: «Kölcsönhöz joga van a tagnag, ha alapszabályszerü befizetéseit legalább három hó óta pontosan teljesiti, kiválóan indokolt esetben azonban már előbb is utalványozható ki kölcsön.

A «Magyar hitel és takarékszövetkezet» által eddig jegyzett részvények száma *meghaladja a 13,000-et.* Az illető ügynök, a ki a szövetkezetnek uj tagokat szerzett, minden részjegy után 50 kr proviziót kapott a szövetkezettől és fáradozásai czimén 1 frtot a belépő tagtól. Igy aztán megtörténhetett, hogy egy ügynök naponkint 18—20 frt jövedelemre tett szert.

A belépő tag aztán, föltéve, hogy 50 frtnyi kölcsönt akart, mindenekelőtt 4 frt beiratási dijat fizetett, melyet az igazgatóságnak joga volt portó és egyéb kiadások czimén elkezelni. Hónapokon át aztán 2—2 frtot fizetett be, miglen részére a kölcsönt kilátásba helyezték.» Hosszabb halogatás után végre fölvehette a kölcsönt, mely az 50 frt helyett holmi levonások után 46 frtot tett ki. A kölcsönt két forintos havi részletekben kellett törleszteni. Mikor pedig a tag a kölcsön felét letörlesztette, felhivták, hogy a hátralékos összegről állitson ki egy váltót, irassa azt alá valamely hitelt érdemlő giránssal és ki fogja kapni, részvényét, a melyet aztán értékesithet. Sokan e felhiváshoz képest jártak el, a kapott részvényt azonban nem tudták értékesiteni, ezért tették meg számosan a bünvádi följelentést.

A szövetkezetnek volt választmánya és felügyelő bizottsága is. Oly emberekből alakult, a kik vagy nem igen értettek a számoláshoz, vagy elfoglaltságuk miatt nem ülésezhettek.» Az egyik választmányi tag *Brunmüller* József pinczér sejtvén, hogy a szövetkezet igazgatósága nem a leglelkiismeretesebb kezelést folytatja, nemrég felszólitotta azt, hogy hivjon egybe választmányi ülést, a mely a könyvek megvizsgálása czéljából egy szükebb bizottságot küldene ki. E felhivására azt válaszolták, hogy a választmányt ezért nem hivják egybe, ám ha ugy tetszik, vizsgálja meg maga a könyveket.

Ha egyik-másik tag a tagsági dijat — a melynek alapján a kölcsönt remélte, a kellő időben be nem fizette, egyszeri felszólitás után a már befizetett összeget állitólag a «tartaléktőkéhez» csatolták.

Gyurgyik Gyula dr. vezérigazgató tegnap nyomban letartóztatása után levelet irt *Vaisz* Sándor dr. ügyvédnek, a melyben felkérte, hngy vállalja el a védelmet. Mert ő maga — mint irja — a kit fogságba helyeztek azért, hogy igazgatója lett egy szövetkezetnek, a melynek ügynökei ellen hirlapi kölcsönigérgetés miatt panaszokat emeltek: sokkal izgatottabb, sem hogy a saját védelméről kellőképen gondoskodhatnék.

Mindazonáltal a mai délelőtt folyamán irásba foglalva átadta fölebbezését a letartóztatás ellen Saly vizsgálóbirónak. A törvényszék valószinüleg holnap veszi tárgyalás alá az ügyet, melynek referense *Jenny* Antal biró.

A szövetkezet volt igazgatója, *Herrenheiser* Ferencz most felhivást intézett a szövetkezeti tagokhoz, melyben közgyülésre hivja össze őket. A közgyülésnek czélja a szövetkezet feloszlatása és a szövetkezet meglevő vagyonának — ha ugyan van ilyen — a tagok között leendő arányos felosztása lenne.

= **Eredeti Mikulások Kertész Tódornál.**

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET

— **Wilbrandtné Baudinsz Hermin** asszony, a bécsi Burgszinház volt igazgatójának neje, ki évekkel ezelőtt a legelső német szinpadokon aratta dusan a babért, ma felolvasó estélyt rendezett a VI—VII. ker. kör disztermében, hol nagy és diszes közönség fogadta rokonszenvesen az élvezetes előadást. Wilbrandtné sok eszközével rendelkezik a hatásnak s ez eszközöket még a felolvasó asztalnál is teljes mértékben ki tudja fejteni, bár ez a tér legszükebb, a hol a müvészet a legszigorubb korlátok közé van szoritva. Elegáns megjelenése, kifejezőszemjátéka minden érzelmet tolmácsolni tudó hangja zajos tetszésnyilvánitásokra ragadták a nagy közönséget, mely megérdemlette volna, hogy a müsor második részét is igényeihez mérjék. Különösen azért hangsulyozzuk ezt, mert Budapesten szives fogadásra találnak a külföld nagy költői, de Budapest nem lehet terrenum arra, hogy kevésbé ismert irodalmi nevek ezen a réven hozassanak forgalomba. A müvésznő igazi hatást ért el Turgenjev ama cziklusának három darabjával, melyet «Költemények prózában» czim alatt ismer közönségünk, tudott hatni Göthe Adler und Taubejével, meginditott Heine kevlaari bucsujával, de már az a három próza, mely erre következett, ép oly távol áll az abszolut irodalmi értéktől, mint a magyar közönség belső kedélyvilágától. Ezeket is szépen csevegte el, de a közönség tapsaival csak ez udvariasság határain belől maradt. Olvasott a müvésznő Kiss Józseftől, a müsort pedig négy Petőfi költeménynyel fejezte be. Különösen Petőfi interpretálásánál tünt ki, hogy a német iskola, mely nem tud a deklamáczió bilincseiből kiszabadulni, mennyire idegenszerü forma annak a tartalomnak, a mit Petőfi teremtett. A közönség, mint mondtuk, nem fukarkodott tetszésnyilvánitásaival.

— **A népszinházból.** Holnap, kedden *Ninich*-et adják *Blaha* Lujzával, ki a czimszerepben az őszszel igen nagy sikert aratott. — *Pálmay* Ilka, a pénteken szinrekerülő *Arlézi leány* előadásai alatt Sopronban fog vendégszerepelni, hol mindössze négyszer lép föl, többek közt a *Nebántsvirágban* is. — *Vidor* Pál deczember 2-tól kezdve Baján fog játszani háromszor egymás után, még pedig a *Ripp van Winkle* és a *Cornevillei harangok* czimü operettekben és a *Felhő Klári* népszinműben.

— **Lewinsky József**, a bécsi Burg-szinház kitünő müvésze, decz. 3-án, szombaton kezdi meg több estére tervezett vendégjátékát a gyapju-utczai német szinházban. Az első estén Lessing «Nathan der Weise» czimü darabjában a czimszerepet fogja játszani.

— **Keresd a szived**, Jókai Mór drámája, mely nem régiben Keglevich famozus intézkedése folytán az egész ország közvéleményét foglalkoztatta, s a melynek előadását mindenfelé nagy érdeklődéssel várták, hir szerint, még sem fog szinre kerülni a nemzeti szinházban, mert a szerző visszavonta. Ezt a hirt, és Jókainak ezt a lépését, ha valónak bizonyul, minden esetre csak is ugy kell értelmeznünk, hogy Jókai Mór elfogadta a kapott elégtételt, de nem akarja előadatni darabját a nemzeti szinházban, a mig Keglevich az intendáns.

— **Az őszi kiállitás** iránt a közönség rendkivüli érdeklődést tanusit, kivált az esti órákban a kiállitási termek zsufolásig megtelnek s a mücsarnok ilyenkor a főváros előkelő köreinek rendes találkozási helye. E kiállitáson a müvásárlás is, előreláthatólag, szép eredményt fog felmutatni. Ujabban a következő festmények keltek el: *A csalfa inas* olajfestmény Forti Eduardotól, megvette Harkányi Károly; *Velencze*, vizfestmény Salatól, vevője gr. Esterházy Móricz. Ezenkivül a következő képek találtak vevőre: *Tanyarészlet*, Vecsey Tivadartól. *Csibék* és *Gyümölcsök* Martinettitől; *Konyhakert*, Aggházy Gyulától; *A csorbai tó*, Molnár Józseftől és *Hazatérő arató leányok*, Jendrássik Jenőtől. A kiállitás már csak rövid ideig marad nyitva.

— **Feld Zsigmond**, a városligeti német szinkör igazgatója, mint magyar szinész, először Sopronban lép föl, azután a kolozsvári nemzeti szinházban akar vendégszerepelni.

— **A Krancsevics-féle vonó négyes** (Krancsevics, Pinkus, Sabathiel és Bürger) *Brüll* Ignácz közremüködésével, szerdán, e hó 30-án, esti 7½ órakor tartja meg *III. kamarai zeneestélyét* a vigadó kis termében. A zeneestély müsora: 1. Haydn Négyes (D-dur) 2. Brüll Szonáta hegedüre és zongorára. 3. a) Brüll. Gavotte. b) Menuett. «Egy mese a champagneból» cz. ballet-zenéből. c) Schuman. Toscata. 4. Beethoven. Hetes. Hegedü, mélyhegedü, clarinet, kürt, fagott, gordonka és bőgőre; Böhm, Stoiber, Frank és Tintner közremüködésével. Helyárak: Körszék 3 frt, számozottszék 2 frt, bemenet 1 frt. Jegyek kaphatók: Rózsavölgyi és társa magyar kir. udvari zenemükereskedésében, Kristóf-tér 3. sz.

SPORT.

— **Parforce vadászat.** Ma délelőtt tiz és fél órakor a főuri vadászok a Pascal-malommal meglehetős számban jelentek meg a meeten, a hová nemsokára a király, Lichtenstein herczeg, Paar gróf és Berzeviczy őrnagy kiséretében szintén megérkezett. Esterházy Móricz gróf falkanagy már készen várta a királyt, ki Károlyi Gyula gróffal való szivélyes beszélgetés után jelt adott a vadászat megkezdésére. Az időjárás igen kedvező volt a szimatnak. A közeli nádasból a kopók egyszerre több rókát ugrasztattok elő, a melyek közül azonban csak egyet vettek kapóra. Másfél órai heves pacebani ügetés után az uj czinkotai temető mellett volt a hallali. Ő felsége ezután kiséretével Fóthig lovagolt, hol udvari hintón Gödöllőre hajtatott; a társaság tagjai pedig, a kik között voltak: Esterházy Miklós gróf, Sztáray János gróf, Kégl István, Károlyi István gróf, Károlyi Gyula gróf, Andrássy Aladár gróf, Andrássy Gyula gróf, Uechtritz Zsigmond báró, Dom Miguel braganzai herczeg, visszatértek a fővárosba. Megemlitjük még, hogy a királyt a tegnapi vadászat után némi kis kellemetlenség is érte. Ugyanis Gödöllőre való visszatértében hintójának kereke beleütközött egy kőbe s eltört. A király rögtön átült a kiséret kocsijába és ezzel tért vissza Gödöllőre.

— **A budapesti sportklub** e hó 29-én (kedden) d. u. 6 órakor az elnök lakásán (kerepesi-ut 45. sz.) választmányi ülést tart.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A pénzügyi és gazdasági bizottság** ma délelőtt tartott ülésén megszavazták a Miksa-utcza egy részének kövezésére szükséges összeget. Ezután a hajléktalanok menhelye czimü egylet kölcsönügyével foglalkozott a bizottság. A főváros az egyletnek ugyanis házépitésre évenkint 34 éven át 5000 forintot biztositott. Az egylet az épitésre 78,500 frtot pénzintézettől kivánt felvenni 34 évi törlesztésre, ha a főváros az évi 5000 frt törlesztésekért kezességet vállal el. A számvevőség ennek ellenében azt javasolta, hogy a főváros által kezelt intézeti alapokból adassék 33 évre az egyletnek kölcsön s mig a pénzintézeti kölcsön 5½% kerülne, az alapból vett kölcsönért csak 5% volna fizetendő s igy az évi részletek 4769 frttal kisebbek lennének, mi az egylet javára esnék, valamint a 34 évi megtakaritott egész 5000 frt is. A bizottság a számvevő javaslatához járult. — A főváros által biztositékul, illetve bánatpénzül elfogadható értékek jegyzékét mutatta be a főszámvevő, mit a bizottság rövid eszmecsere után elfogadott s elvül kimondotta, hogy tekintettel a tőzsdei árkelettel biró értékpapirok árhullámzásából eredhető értékcsökkenésre, a bánatpénzül vagy biztositékul felajánlott értékpapirok a tőzsdei árfolyamlap pénzhasábjában jegyzett napiárkeletnek 90%-val, de soha a névértéken felüli összeggel számitandók. — A budapesti első bölcsőde elnöke, Károlyi Sándor grófné, folyamodott, hogy az I. k. hadnagyutczai ház után kivetett 594 frt 94 kr kövezési járulék elengedtessék. Kiadatik a számvevőségnek az illetéki kivetés megvizsgálása végett. Néhány csekélyebb jelentőségü ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **A magánépitési bizottság** ma *Rózsa* Péter tanácsos elnöklete alatt tartott ülésén a következő nevezetesebb épitési engedélyek kiadását hozta javaslatba, u. m. *Mihalecz* Józsefnek II. ker. retek-utcza 18. sz. a. földszintes házra; *Walser* Ferencznek V. ker. visegrádi-utcza 1296. sz. a. földszintes házra; *Krause* Izidornak az I. ker. Gellérthegyen földszintes házra; *Haszman* Józsefnek III. ker. tavasz-utcza 7. sz. a. toldalékra; *Matheidesz* Dánielnek Magdolna-utcza 24. sz. a. toldalékra; *Pollitzer* Adolfnak VIII. ker. Erdélyi-utcza 15. sz. a. kétemeletes házra; az állat- és növényhonositó társaságnak az állatkertben *korcsolyacsarnokra*; *Poldt* Ferencznek az I. ker. sárosfürdőben uj kazánra; a *lótenyésztés emelésére* alakult részvénytársulatnak az uj lóvásártéri telepen fészer és toldalék épitésére, stb.

— **A köruti villamos próbavasutat** ma még egyszer megvizsgálták, vajon a vállalkozók a megkövetelt változtatásokat és javitásokat megcsináltatták-e s mivel ezek nagyjából már megtörténtek, a vasutat holnap átadják a forgalomnak.

— **A fogaskerekü vasuttársaság** kérvényt adott be a városhoz, hogy a fogaskerekü vasutat a Széchenyihegyig hosszabbithassa meg.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Magyar tudományos akadémia.** Összes ülést tartott ma az akadémia, *Trefort* Ágost elnöklete alatt. A főtárgy volt *Galgóczy* Károly emlékbeszéde Korizmics László tiszteleti tag fölött. Apró és sok részletecskében festi gyermekkorát, egész élete folyását évről évre, aztán a mezőgazdaság terén kifejtett munkásságát, irodalmi müveit. Korizmics az 1848-ban alakult magyar kormányban mint gazdasági titkár müködött, majd rögtön b. Geringer teljhatalmu császári polgári biztos mellett foglalt hivatalt, 1850 végén a császári pénzügyi bizottsághoz neveztetett ki, s különböző előkelő állást töltött be, mig nem 1861-ben az alkotmányos mozgalmak bekövetkezvén, Korizmics egész tehetségével a mezőgazdasági ügyek fejlesztését támogatta. Az országos gazdasági egyesület volt tevékenységének fő szintere, továbbá az országos földhitel intézet; majd mint Vizakna képviselője a Deákpártban foglalt helyet. Az akadémia 1858-ban egyenesen tiszteleti tagul választotta a nagybefolyásu férfiut, kinek életében a szerencse, képesség és munkásság vitte a főszerepet. Az emlékbeszéd főképen az orsz. gazdasági egyesület körül szerzett érdemeit hangoztatta. Irodalmi müködése leginkább a napi sajtóra szoritkozott, rendszeres, önálló munkát nem irt. Galgóczy azt is megemlitette, hogy Korizmics konzervativ természete a tettre buzgó haladásnak nem egyszer volt kerékkötője. Meghalt 1886-ban. — *Fraknói* Vilmos főtitkár adta elő ezután a jelenteni valókat, melyek rövidek voltak. Melegen megemlékezvén *Tanárky* Gedeon elhunytáról, értesitette az ülést, hogy a *Széchényi István irodalmi hagyatékát* sajtó alá rendező bizottság a 3-ik kötetben gr. Széchenyi hirlapi czikkeit gyüjti össze. E kötet szerkesztését is Zichy Antalra bizták. A 4-ik kötetben pedig Széchenyi levelezései lesznek. — Bemutatta a «*Kereskedelmi szótár*» imént megjelent két részét, melyet az akadémia külön bizottságának közremüködésével Ballagi Mór és György Aladár szerkesztett. Jelentette továbbá, hogy a *japáni császári akadémia* megküldte kiadványait és hasonlót kér akadémiánktól, a mit ez szivesen teljesit. — *Lovassy* Ferencz biharmegyei földbirtokos végrendeletileg ezer forintot hagyott az akadémiának, a mit be is fizettek. — A titkár még bejelentette a *könyvkiadó vállalat* uj cziklusának müveit, melyeket ép most küldenek szét; — Trefort elnök azt a kivánságot csatolta ehhez, hogy a munkáknak sok vevője és olvasója legyen.

— **A Kisfaludy-társaság** szerdán, nov. 30-án, d. u. 5 órakor az akadémia kis termében rendes havi ülést tart, melynek tárgyai a következők: 1. Gr. Zichy Géza r. t.; Uti élmények Skandináviában. 2. Ábrányi Emil r. t.: Tökéletes berendezés. Költemény. 3. Bayer József vendég: A budai szinészet jellemzése 1833—37. (A Magyar Játékszin pályanyertes történetéből.) 4. Radó Antal vendég: A dsinek. Müforditás Hugó Viktortól 5. Folyó ügyek.

— **Az orsz. kisdedóvó egyesület** tegnap Tisza Kálmánné elnöklete alatt válaszmányi ülést tartott, melynek nevezetesebb tárgyai voltak: Berzeviczy másodelnök jelentése a lefolyt ünnepélyről, ugyanez alkalomból Jókai Mór és Hesz Árminné alapitványai; köszönő levelek küldése vált határozattá mindazoknak, kik a jubiláris ünnepély diszét emelték mind az egyesület javára rendezett szini előadás közremüködőinek. Ezután következett a titkári jelentés az év nyarán Győrött, Szilágymegyében és Erdélyben teljesitett müködéséről; a pénztári jelentés, mely konstatálja, hogy az egyesület az épitkezési kiadások miatt az idén semmi segélyt sem képes nyujtani a vidéki óvodáknak; miért kénytelen a közoktatási miniszterhez segélyért és a fővároshoz legalább az átadott telek árának elengedéséért folyamodni. Végül az elnök Bubics kassai püspököt jelenté be, mint alapitót.

— **A szegény beteggyermek egyesület** nov. 28-án választmányi ülést tartott. Az utolsó 5 hó alatt az egyesület 439 gyermeket és 45 szülésznőt, fennállása óta pedig 1222 gyermeket és 108 szegény szülésznőt gyógyitott, illetőleg segélyezett.

— **A zsidó magyar közmüvelődési egyesület** előkészitő bizottsága e hó 29-én esti ⅛8 órakor a «Páris» szálló külön termében ülést tart.

— **Az iparos ifjak «Nefelejts» körének** választmánya 29-én este 7 órakor ösz-utczai helyiségében ülést tart.

— **A belvárosi magyar asztaltársaság** november hó 30-án (szerdán) este 7 órakor a «Csiga» czimü vendéglőben felolvasással egybekötött értekezletet tart.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A fólyai oláh vérengzés.** A mai folytatólagos tárgyaláson, — mint nekünk Temesvárról táviratozzák — felolvasták a hullabonczolási jegyzőkönyveket s ezeket a törvényszéki orvosnak egyes kérdések tekintetében

felülvizsgálatra adták ki. Szücs örökösei, neje nyolcz gyermekkel, kártérítésül 1000 frtot, Nyerges örökösei, neje és egy gyermek 600 frtot követelnek. Az elnök jelenti, hogy a 12 sulyos, esetleg életveszélyes sérülést kapott Józsa Csehiből délelőtt érkezik meg, addig pedig a vádlottakhoz az eset megvilágitására kérdések intéztetnek. Miután Józsa huzamosabb idő után sem érkezik meg, a közvádló inditványozza, hogy a tárgyalás Józsa nélkül tartassék meg. A törvényszék visszavonulás után a végtárgyalást holnap 10 órára halasztja, mire a törvényszéki orvos a kérdésekre véleményét nyilvánitja. 11 órakor a tárgyalást berekesztették.

— **Széchenyi Andor gróf körözö levele.** A budapesti büntető törvényszék, mint azt a Széchenyi-Wahrmann párbajügy tárgyalása alkalmával elmondtuk, elrendelte Szechényi Andor grófnak országszerte való körözését és fettalálás esetére letartóztatását. Az ismeretlen tartózkodásu «egyén» személyleirása a következő: Születéshelye Budapest, 22 éves, róm. kath., nős, egy gyermek atyja, magánzó, magas, testalkata sovány, arcza kerek, arczszine egészséges, haja barna, homloka magas, szemei sárgák, szemöldöke barna, orra és szája rendes, fogai épek, bajusza kevés, szakálla nincs; ismertető jelei: nagy szemek, nyelvismerete: magyar és német, ruházata polgári.

— **Régi bün** miatt állott ma Grein József adóhivatali ellenőr a budapesti kir. törvényszék előtt. Még 1882-ben hamisitotta meg a fogyasztási adófizetési lajstromot azzal, hogy egy ötven frtos tétel helyett husz krt vezetett be s a különbséget zsebében feledte. Az ólomlábon járó igazságszolgáltatás első forumban ezelőtt egy évvel mondott felette itéletet; ügye megjárta a királyi táblát, hol az első biróság által kimondott nyolcz havi börtönt két évi fegyház büntetésre változtatták; majd a kuria döntötte halomra az egész eljárást, a melynek felületességét nem lehet a gyorsasággal menteni s az itélet feloldásával uj tárgyalást rendelt. A tárgyalást ma tartották meg pár hónap hijján *öt esztendővel* a sikkasztás és hamisitás ténye után. A tárgyalás befejeztével *Kálosy* kir. alügyész fentartotta vádját. A védő, *Vaisz* Sándor dr., a vádlott beszámithatatlanságát igyekezett kimutatni, utalva ama tényre, hogy Grein egyik barátját üdvözlésül lövéssel fogadta, hogy gyakran legjobb barátaival társalogva sem tudta, kikkel beszél. A törvényszék megmaradt az első tárgyalás alkalmával elfoglalt álláspontja mellett és Grein Józsefet a hivatali sikkasztás büntette miatt ujra *8 havi börtönre* itélte.

— **Fogházaink állapota.** Két vaskos kötet van előttünk, mint a kettő tüzetesen és tizenöt esztendő statisztikai adataira támaszkodva foglalkozik fogházaink állapotával. Az egyik a budapesti és marosvásárhelyi kir. főügyészeknek jelentése az igazságügyminiszterhez, a másikat pedig az országos statisztikai hivatal adta ki dr. Jekelfalussy József szerkesztésében a kir. főügyészségek közremüködésével. A két munka ugyanazt a kimeritő gazdag anyagot dolgozza fel, ugyanoly módon és sorrendben; teljesen megvilágitják fogházaink fejlődését 1872—1886 és megismertetik azok mostani állapotát s rámutatnak a még kivánatos és részben elengedhetetlenül szükséges javitásokra és változtatásokra. A terjedelmes munka két főrészből: I. Általános részből és II. Táblázatokból áll; az elsőben az óriási összehordott anyag kommentálva van, a másodikban csak az ügyesen csoportositott számok vannak, melyek szintén nagyon sokat mondanak. Érdekesek a letartóztatottak számarányát feltüntető táblázatok; a vizsgálati foglyok száma ezek szerint évről-évre apadt; 1872-ben a vizsgálati foglyok száma az ügyészségi és a járásbirósági fogházakban együtt 49,586 volt, 1886-ban már csak 28,756. A jogérvényes itélettel letartóztatottak száma azonban ugyanily mértékben növekedett; 1872-ben 52,486 volt, tizenöt évvel később már 75,468. Az összes letartóztatottak száma ezek szerint nem nagyon változott, 1872-ben 102,072 volt, 1886-ban 104,224. Ez a szám a tizenkét éven belül is keveset változott, legnagyobb 1877-ben volt, mikor 117,945 volt, legkisebb pedig 1881-ben: 94,405. Atlag évenkint közel 108,000 bünössel volt a fogházak kezelőinek dolga, a mi a lakosság 0.14%-ának felel meg. A börtönök lakói természetesen nagyobbrészt férfiak voltak s nők csak 6—7-szerte kisebb számban kerültek a fogházakba. Ez a számarány az egyes években alig változott. A tizenöt évi adatok átlaga szerint az ügyészségi fogházakban volt 46,347 férfi és 7,281 nő letartóztatva, a járásbirósági fogházakban pedig 46,486 férfi és 7,523 nő. A következő táblázatok a fogházakban eltöltött napok számát és azt az átlagos időt tüntetik fel, melyet egy-egy fogoly és elitélt a fogházban töltött. 1872-ben az ügyészségi fogházakban a vizsgálati foglyok 1.250,059 napot töltöttek s ebből *egy emberre átlag 47 nap esett*, 1886-ban a vizsgálati fogságban töltött napok száma már csak 931,089 volt (ami természetes is, mert mint azt egy előbbi tábla mutatta, a vizsgálati foglyok száma is jóval kisebb volt), de 1886-ban már *egy ember átlag 64* napot töltött vizsgálati fogságban. Ez a nagy növekedés azt mutatja, hogy az ügyek ellntézése az évek során folyton lassubbá lett, s igy a vizsgálati foglyok jóval több időt töltenek a vizsgálati fogságban, mint régebben. A jogérvényes itélettel letartóztatottak 1872-ben összesen 1.669,175 napot töltöttek börtönben, 1886-ban 2.488,705 napot, mely növekedést részben az elitéltek nagyobb számának tudhatjuk be. Az elitéltek közül egy-egy 1872-től 1880-ig átlag 50—60 napot töltött fogházban, 1881-től 1886-ig 66—88 nap jutott egy-egy elitéltre. E számnak nagy szaporodását főleg a magyar büntető törvénykönyvnek 1880. szept. 1-én történt életbeléptetése okozta, mely sokkal szigorubb itéleteket ir elő. Ugyanigy változtak a számarányok a járásbirósági fogházban. — Egy következő fejezet a felügyelő és őrszemélyzet létszámával foglalkozik. Az összes fogházakban 1872-ben volt 106 fogházfelügyelő, 129 őrmester és 1349 rendes fogházőr, összesen 1584; 1886-ban volt 73 fogházfelügyelő, 132 őrmester és 1536 rendes fogházőr, összesen 1741. A személyzet tehát 15 év alatt 9.94%-kal emelkedett, mig a rabok száma ugyanez idő alatt 27.75%-kal lett nagyobb, ugy hogy ma egy-egy őrre átlagosan több fogoly esik, mint 15 évvel ezelőtt. — Az ügyészségi fogházak száma 1877-ben 107 vonlt, 1886-ban 67, a járásbirósági fogházak száma ellenben emelkedést mutat, a menynyiben ez idő alatt 264-ről 317-re szaporodott. Bérházban van elhelyezve 8 ügyészségi és 187 járásbirósági fogház; az ügyészségi fogházak évi bérösszege 20,851 frt, a járásbirósági 27,354 frt. A fogházhelyiségek berendezésére felhasználtak 1.492,313 frt 73 krt. Érdekes adatokat találunk a letartóztatottak élelmezéséről szóló fejezetben. A fogházban az egészségesek kapnak reggel egész napra 55 deka fekete kenyeret, délben 0·35 liter rántott levest és ugyanannyi főzeléket, vasárnap és csütörtökön 105 gramm (6 lat) főtt hussal, más napokon hus nélkül, este semmit. Az ügyészségi börtönökben 15 évi középszámitással a letartóztatottak száma évenkint 53,628, ezek közül átlag megbetegszik 9358, azaz ezer közül 174, meghal 732, azaz 1000-ből 4, öngyilkossá lesz 2. A nagy számu betegségek főoka az, hogy a fegyházak levegője rossz és a nyujtott élelmi czikkek elégtelenek. — Az ügyészségi fogházakban eddigelé 26 iparág van meghonositva, ezek közül leginkább elterjedt a kosárkötés, azután az asztalosság, a szabóság és a czipészség. A munkával elfoglaltak közül 46·41 százalék foglalkozik ipari munkával, a többi főleg napszámos és házimunkával. 1886-ban ügyészségi börtönökben az összes munkakeresmény 111,880 frt 40 kr volt, ebből az *adóhivatalba* fizettek 61,085 frt 80 krt. A fogházi könyvtárakban összesen 7194 mü van 23,189 példányban; ezek közül a legtöbb szépirodalmi, azután vallás és erkölcsi könyv. A letartóztatottak tartási költsége az ügyészségi fogházakban 1872-ben volt 606,351·34 frt, 1886-ban 929,755·32 frt. A tartási költségek a 15 év alatt összesen közel 13 millió forintot tettek ki. A járásbirósági börtönökben a tartási költség 1872-ben 80,269·43 frt volt, 1886-ban 177,508·39 frt, összesen a tizenöt év alatt közel 2 millió forint. Egy letartóztatottnak élelmezési költsége az ügyészségi fogházakban átlag 15 kr naponkint, a járásbirósági fogházakban 14 kr. A fegyelem nem a legjobb volt a fogházakban, a mit a következő adatok bizonyitanak: 1886-ban a felügyelő és őrszemélyzetre kiszabott büntetés 461 volt, ezek közül volt: 90 szóbeli, 22 irásbeli rosszalás, 30 irásbeli feddés, 2 ranglefokozás, 68 esetben a szabad idő elvonása, 97 esetben nehezebb szolgálat, 111 esetben fogság, 7 áthelyezés és 34 elbocsátás. Büntetést kapott az összes személyzet 38·51 százaléka. A foglyok sokkal jobban viselték magokat 1886-ban s csak 2·97%-uk kapott büntetést 1364 esetben. A büntetések voltak: 177 esetben bilincs, 238 esetben sötét fogság, 596 esetben magánelzárás, 190 esetben böjt (1872-ben 567-szer böjtöltették a büntetendő elitélteket), 29 esetben a munkadijosztalék leszállitása (1872-ben csak 2 esetben) és 139 esetben *egyéb* büntetést szabtak a fogolyra. — Két nagy hiba van ez adatok szerint fogházainkban: *a tultömöttség és a rossz élelmezés.* A tultömöttségen az igazságügyminiszterhez felterjesztett jelentés szerint, 3—4 országos intézet felállitásával kell segiteni. «Sokkal nagyobb nehézségbe ütközik — mondja tovább a jelentés — az élelmezés kérdésének kielégitő megoldása. Mert az ehhez szükséges anyagi áldozatot az ország nem szivesen hozza meg. És ez nagyon természetes, a mennyiben még kedvencz czéljainak elérésére sincs elegendő pénze. Ámde megfontolandó, hogy itt nem arról van szó, vajjon szivesen hozunk-e áldozatot azokért, a kiket semmi okunk sincs szeretni vagy éppen — mint az avatatlanok mondják — más czélok rovására dédelgetni, hanem arról, hogy megtettük-e eddig törvényes kötelességünket a letartóztatottak iránt? és ha nem tettük meg: van-e bennünk annyi jogérzet, hogy kötelességünket önmagunk teljesitsük akkor, midőn mást kötelesség szegéseért büntetünk? A kérdés sarkpontja tehát az: elég-e a mai fogházi élelmezés a letartóztatott egészségének fentartására? Adataink azt mutatják, hogy *nem elég*: mert a mostani élelem nemcsak *általában a legrosszabb az egész müvelt világon*, hanem viszonylag is annyira elégtelen a test táplálására, hogy a letartóztatott hosszabb vizsgálati fogság vagy szabadságvesztés büntetés után főképen a *koplalás, az agyon éheztetés tünetei között betegszik meg, pusztul el.* S e szomoru tény megállapitása után önkényt merül föl az a további kérdés: vajjon az állam jogositva van-e a még ártatlannak bizonyulható vizsgálati fogolynak, vagy a «szabadságvesztés»-re elitélt egyénnek rossz élelmezés által egészségét megrontani, vagy épen életét kioltani. Bizonyára nincs! Minél fogva az állam csak tartozó kötelességét teljesiti, midőn a letartóztatottaknak az egészségük fentartására nélkülözhetetlen élelem javitást — bármily nehezére essék is — megadja. Belátjuk azonban, hogy az államnak nemcsak joga, hanem kötelessége is teljes meggyőződést szerezni arról, vajjon az általunk föltárt hiány valóban fenforog-e? s hogy e tekintetben nem köteles szakértőinknek és tapasztalatukra alapitott állitásainknak feltétlen hitelt adni. Sőt magunk sem kivánnók a felelősséget a költségtöbbletért magunkra vállalni. Azért mindenek előtt a jelenlegi fogházi élelmezésnek és a javitás iránti előterjesztésünknek megvizsgálására egy tekintélyes orvosokból, vegyészekből és fogházi tisztviselőkből álló szaktanácskozmány meghallgatását javasoljuk.»

HÁZASSÁG.

— **Esküvő.** *Fischer* Felix a kassa-oderbergi vasut másodtitkárja tegnap vezette oltárhoz *Holländer* Fannyt, Holländer B. budapesi háztulajdonos leányát.

— **Eljegyzés.** *Flatt* Gaszton székesfehérvári ügyvéd eljegyezte Gyapán (Tolnamegye) özv. Tschida Jánosné szül. Visontai Kovács Karolin leányát Mariskát.

GYÁSZROVAT.

Pallini Inkey Tódor élete 30-ik évében nov. 26-án Nagykanizsán meghalt. Mélyen szomorodott özvegye, kivel csak rövid időt töltött, a következő gyászlapot adta ki: Özv. Pallini Inkey Tódorné, szül. báró Engelhardt Alice szomorodott szivvel jelenti szeretett feledhetetlen férjének *Pallini Inkey Tódor* urnak életének 30-ik évében, rövid és boldog házasság után f. hó 26-án reggel 7 órakor hosszas szenvedés és sulyos betegség következtében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei hétfőn, f. hó 28-án délután 3 órakor fognak a Zsombor-féle házból Hild E. L. a «Részvéthez» czimzett temetkezési vállalata által a lazsnaki családi sirboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 29-én d. e. 10 órakor fog a szent ferenczrendi plébánia templomban a mindenhatónak bemutattatni. Nagykanizsa, 1887. nov. 26.

Groó János krompach-hernádi vasgyári tisztviselő élete 72-ik évében jobb létre szenderült.

Gábos Kálmán a m. kir. operaház főruhatárosa hosszas szenvedés után 23 éves korában meghalt.

Zoltáni Károlyné szül. Potoczky Zelma, Zoltáni Kálmán isk. igazgató neje élete 22-ik évében Halmiban meghalt.

Bordács Lukácsné szül. Mátéfi Julianna Mezőturon nov. 25-én élete 68-ik évében elhunyt.

Földváry Géza temetése vasárnap délután ment végbe Péterin nagy gyászpompa és őszinte, igaz részvét mellett. A koszorukkal boritott koporsót a templomban ravatalozták fel, melynek feketével bevont falait a család czimere ékesitette. Dobronyovszky péteri lelkész gyászimája és beszéde után a község elöljárói vették vállaikra a koporsót s az impozáns menet megindult a temetőbe. A boldogult ifjut szegény és gazdag egyformán szerette nemes jó sziveért és szerény, mindenkit megnyerő, humánus modoráért. — Midőn a boldogultat — ritka jó szülők egyetlen örömét és minden reményét — a sirboltba (16 éves korában elhalt testvére, Földváry Béla mellé) leeresztették, szem nem maradt szárazon. A temetésen részt vettek: özv. Lónyay Menyhértné, Teleki Domokosné, Teleki Sándorné grófnők, özv. Földváry Miklósné, Patay-Podmaniczky, Földváry-Laffert bárónők stb., Khuen-Hédervá́ry Károly horvát bán, (ki a temetésre egyenesen Zágrábból jött fel), gróf Esterházy István és báró Vay Béla főispánok, Földváry Mihály alispán, Teleki Gyula, Teleki József, Esterházy László és Szapáry Károly grófok, Prónay Gábor és Adorján bárók, Hoitsy Pál, Darányi Ignácz és Földváry Elemér orsz. képviselők, Szilágyi Benő egyházkerületi főjegyző, stb. — Részvétnyilatkozatok a megtört szülőkhöz, Földváry Elekhez és gróf Teleki Juliához, az ország minden részéből tömegesen érkeztek, többek közt Tisza Kálmántól, Tisza Kálmánnétól és gróf Tisza Lajostól is.

Tanárky Gedeon hült tetemeit tegnap helyezték örök nyugalomra az elhunyi szülővárosában Nagykőrösön. A koszorukkal boritott koporsó a pályaudvaron a boldogult kegyeletes cselédsége által gyászkocsira helyeztetvén, a tanitóképző-intézeti énekkar gyászdala felhangzott s megindult a gyászkocsi, melyet gyászfátyolos városi hajduk kisértek s hosszu kocsisor és beláthatlan gyalogközönség követett a városon keresztül a ref. temetőbe. A sirnál *Filó* Lajos ref. lelkész, a jeles egyházi szónok, tartott megható beszédet. Itt városunkban — mondá Filó — érintette először arczát a napsugár, itt ringott bölcsője s most — mint a királyi sas, mely felszáll a magasba, fel a fellegekig, sőt azokon is tul, szemével sohasem téveszti a fészket, honnan kiindult s este, a nap nyugtával oda pihenni megtér — ő is dicsőségesen megfutott fényes életpálya után a szeme elől sohasem tévesztett szülőföldjére tér vissza nyugodni.» A beszédet rövid könyörgés követte; utoljára felhangzott az énekkar bus dala s meghatva távozott a lakosság városa kiváló fiának frissen hantolt sirjától.

TÁVIRATOK.

Zágráb, nov. 28. A tartománygyülésben a költségvetési és a zárszámadási bizottságok beterjesztették jelentéseiket, melyekben a Magyarország és Horvátország között az 1883-ik év bevételeire vonatkozólag történt leszámolás jóváhagyását javasolják. Az igazoló bizottság Rauch Levin br., Keglevich Oszkár gr. és Posilovics püspök virilis tagok utólag beérkezett meghivó leveleik igazolását javasolja. Tárgyalás alá kerülve a zenggi választás ügye, titkos szavazás utján 64 szavazattal 1 ellenében *Folnegovics* választásának *megsemmisitésével Bedekovich* Kálmán miniszter, zenggii igazolt képviselőnek jelentetett ki. Ambrus azután interpellálta a kormányt Badovinacz polgármester felfüggesztésének indokai iránt. *Markovics* függetlenségi párti interpellacziót nyujtott be magyar honpolgároknak az eszéki pénzügyi igazgatóságnál való alkalmaztatásuk tárgyában. *Vrbanics* függetlenségi a Budapestre küldött okmányok tárgyában interpellál. Ezután elnök az ülést bezárta s a legközelebbi ülés időpontját deczember 1-ére tüzte ki. Ezen ülés napirendjét fogja képezni a pénzügyi bizottság jelentése az 1882. és 1883-ik évben Magyarországgal való elszámolás tárgyában az igazoló bizottság jelentése. A tartománygyülés deczember 4-ikén jövő évi aprilis hóig elnapoltatik. Bedekovich miniszter ma ide érkezett.

Bécs, nov. 28. A morvaországi hadgyakorlatok alatt eszközölt csapatszállitások kifogástalan keresztülviteleért az északi vasut legfelsőbb helyről elismerésben részesült.

Grácz, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A szloven képviselők most is csatlakoznak a tartománygyülésben a klerikális klubhoz, de ez a csatlakozás a tisztán nemzeti kérdésekre nem vonatkozik.

Prága, nov. 28. A tartománygyülés mai ülésén az ifju-cseh pártiak részéről inditvány tétetett, hogy a közoktatásügyi miniszter iskolaügyekre vonatkozó rendeletei a tanügyi bizottságnak adassanak ki, hogy előlegesen elbiráltassanak, vajjon nem lesznek-e káros kihatassal az ország érdekeire. Az ó-cseh pártiak elleninditványt tettek és határozati javaslatot nyujtottak be, hogy a kormány Pilsenben cseh állami főreáliskolát és ipar- és kereskedelmi iskolákat állittasson fel mindazon helyeken, hol arra szükség mutatkozik. Mind a két inditvány a szabályok szerint tárgyalás alá fog vétetni.

Berlin, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A hamisitványoknak eredeti példányait, melyek természetesen nem voltak a czár kezében, mikor azokról Bismarckkal beszélt, a mult szombaton adták át a külügyminisztériumban. Lehet, hogy ha a czár beleegyezik, e levelezések egy részét közzéteszik.

Berlin, nov. 28. A «Berliner Politische Nachrichten» kifejti, hogy a Kölnische Zeitung leleplezéseinél különösen három szempont különböztetendő meg. Sándor czárnak a birodalmi kanczellárral folytatott megbeszélésénél az első pont a német-orosz viszonyok utolsó phásisai egyikének felvilágositásáról volt szó, melynél a hamisitott okiratok kerültek szőnyegre. A második pont vonatkozott Németország viszonyára Ausztria-Magyarországhoz. Nem kutatjuk, vajjon a birodalmi kanczellár a «casus foederis» kifejezését használta-e, bizonyosra vehető azonban, hogy a kanczellár az alkalmat felhasználta, hogy a czárnak e viszonyok szivélyességéről és a középeurópai szövetség szilárdságáról teljesen hü képet nyujtson. Az előző két pont kétségtelenül szóba került a megbeszélés alatt. A harmadik, az udvari kamarillának tulajdonitott szerepre vonatkozó pont, a megbeszélés alatt nem érintetett. A felelősség a közleményért egyedül a Kölnische Zeitungot és tudósitóját illeti.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A Journal des Debats egy táviratot közöl, mely szerint Reusz herczegnek Hollandiából való hirtelen visszatérése feltünő. Reuszt a császár és Bismarck fogadták. E visszatérést a hamisitott levelekkel hozzák kapcsolatba, melyeket a czár kapott.

Berlin, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A *császár* a birodalomgyülés elnökségének tegnapi fogadása alkalmával részletesen szólt a külügyi helyzetről. A czár látogatásáról csak mellékesen, de szivélyesen emlékezett meg. Az elnökség azzal a benyomással távozott, hogy ennek az eseménynek a politikai eredményei még nem értek meg. Francziaországra vonatkozólag azt mondta a császár, hogy ennek az országnak a jövője *aggodalmat kelthet.* Senki sem tudja, hogy mi következik *Grévy* után, a kinek a köztársaság érdekében kifejtett becsületes törekvését mindenki elismerte. «*Grévy*» ugymond a császár, «épp ugy viselte szivén a köztársaság érdekeit, mint bármely uralkodó a saját országa érdekeit.» A katonai törvényjavaslatra vonatkozólag azt mondá, hogy a német hadierő gyarapitása a *békének hathatós garancsiája.* A kihallgatás félóráig tartott. A császár üde és élénk.

Berlin, nov. 28. A birodalmi kanczellár egészségi állapotáról terjesztett nyugtalanitó hirek teljesen alaptalanok.

Berlin, nov. 28. A császár ma délután *Steininger* osztrák-magyar katonai attachét kihallgatáson fogadta.

Berlin, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Azok a szavak, melyeket a német császár tegnap a birodalomgyülés elnökségéhez intézett, nagy hatást gyakoroltak a parlamenti körökre. A császár a kihallgatás folyamán még egyszer visszatért a külügyi helyzetre, s igy szólt: «Szerettem volna, különösen a trónbeszéd végszavait magam elmondani önöknek.» Ekkor egy lépést hátrálva s felegyenesedve folytatá; «Szivesen megmondtam volna személyesen, *hogy a békét akarom*, de ha megtámadnak, *kész vagyok a védelemre.* De mért ne élveznők a békét? Egy nagyhatalomnak sem áll érdekében, hogy megzavarja azt.» A császár ismételten rosszalta, hogy az utolsó birodalomgyülés a katonai törvényjavaslatot nem fogadta el s hogy a poroszok is az ellenzékkel tartottak. Most a csorba ki van köszörülve s reméli, hogy a birodalomgyülés a megkezdett ösvényen fog haladni.

Berlin, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A császár tegnapi nyilatkozatai határozottan a franczia események fejlődésére vonatkoztak, de a mellett meglehetős átlátszó czélzás is volt bennök az ingadozó német-orosz viszonyra vonatkozólag. A *Montagsblatt* következő pétervári hirt közöl: A *Grasdanin* állitólag pozitiv forrásból arról értesül, hogy Bismarck herczeg a berlini czári látogatás eredményével *nincs megelégedve.*

Róma, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Masszauahból jelentik, hogy a negus uj királyi anayi-val (leirat) hivta össze katonáit és 40,000 emberrel Nigue felé nyomult. A masszauahi parancsnokság határozottan kétségbe vonja azt a hirt, hogy Ras Alula Ailet felé nyomult elő.

Róma, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A pápa világi hatalmának helyreállitására vonatkozó kérvény ellenségeivel szemben itt azt beszélik, hogy a kérvény egészen törvényes uton jött létre. Az aláirások gyüjtésére csak a lelkészek vannak felhatalmazva és aláirásukat csak azok a férfiak adhatják, ha huszonegyedik életévüket betöltötték. A lelkészek minden aláirót felvilágositanak a kérvény czélja és hordereje felől.

Róma, nov. 28. A Popolo Romano tegnapi kelettel Adenből táviratot közöl. melyhez a lap hozzáteszi, hogy csak fentartással és a nélkül, hogy tartalmáért felelősséget vállalna, teszi közé. A távirat a következő: A franczia konzulátus Masszuahból hirt kapott, hogy Ras Alula az angol missziót Aduába való tovább utazásában megakadályozta. Ras Alula beleegyezik abba, hogy a királynő levelét, miután előzetesen abba betekintett és tartalmáról tudomást vett, külön futár utján a negushoz küldi. Minthogy minden esetben hosszabb időre van szükség, mig a válasz megérkezik, azt hiszik, hogy a misszió czélja hajótörést szenvedett, de attól is tartanak, hogy Ras Alula a misszió tagjait tuszoknak visszatarthatná. A Stefani-ügynökség következő táviratot közli Masszauahból tegnapi kelettel: Azt hiszik, hogy a negus Aduába indult, hogy ott az angol misszióval találkozzék, mely már 19-ke óta Asmarából utban van Adua felé.

Róma, november 28. Nápoly mellett egy német jelzőhajón a mult vasárnap tüz ütött ki, melyet épen akkor oltattak el, mikor a lángok már a lőpor raktárig hatoltak. A kár jelentékeny.

Róma, nov. 28. *A képviselőház ülése.* Az igazságügyminiszter Bougli és Sacci interpelláczióira válaszolva kijelenti, hogy sem ő, sem az ügyészek nem tartják biróilag üldözendőnek a püspökök által a pápához intézett feliratokat, valamint az olasz katholikusok ama kérvényeit, melyekben a pápa világi hatalmának visszaállitását hangsulyozták. Megjegyzi, hogy e kérvényekben a pápa világi hatalmának visszaállitására vonatkozó kivánság határozottan kifejezve nincs. A miniszter bár elitéli e leveleket, nem tartja opportunusnak azok birói üldözését, mert ezzel csakis a püspökök amaz óhaját teljesitenék, hogy lármás perek által izgatottság idéztessék elő. Igy jobb azokat közönyösen venni, mert ezzel azt igazolják, hogy Olaszországban mily szabadságban részesülnek azok is, kik a nemzeti intézményeknek ellenségei. Bár a kormány méltányolja a szabadságot a közjogban, nem türi el a flagrans sérelmeket.

Brüsszel, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Nemcsak Németország, hanem Ausztria-Magyarország és Olaszország is osztogattak itt és Haagában a jövőre vonatkozó tanácsokat.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A pótválasztásoknál mindenütt köztársasági jak győztek.

Páris, nov. 28. A Nord-, Pas de Calais- és Yonne megyékben megtartott képviselőválasztásoknál négy köztársaságit választottak.

Páris, nov. 28. A forradalmi szoczialisztikus munkáspárt népgyülésében, mely a Salle-Favie-ban ma megtartatott, körülbelül 3000 ember vett részt. Valamennyi szónok kikelt Grévy, a parlament, mindenekelőtt azonban Ferry ellen. Végül határozati javaslatot fogadtak el, mely kijelenti, hogy a proletáriátus, melynek mielőbbi győzelme kétségtelen, várja meg a kellő pillanatot és csak akkor lépjen a sikra, ha a köztársaság fenyegetve lesz. Egy második szoczialisztikus népgyülés, a mely a Grenelle-negyedben tartatott meg, határozatában az opportunisták és reakczionáriusoknak Ferry megválasztása érdekében szőtt cselszövényeit elitéli és kijelenti, hogy ily választás Francziaország gyalázata és romlása lenne.

Athén, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A görög és román kormányok közt támadt diplomácziai viszályt mindez ideig nem sikerült kiegyenliteni. A görög kormány abban a véleményben van a szóban forgó konfliktusra vonatkozólag, hogy Durulli bukaresti ügyvivő sértette meg a diplomácziai jó viszonyt a jegyzék visszaküldése által, mit a román kormánynak kell most jóvá tennie.

Belgrád, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Több liberális képviselő belépett a radikális klubba, ugy hogy a radikálispárt a skupsinában 114 szónyi abszolut többséggel rendelkezik. A radikális miniszterek tanácsolják pártfeleiknek, hogy mérsékeljék aspiráczióikat, nehogy veszélyeztessék e pártszervezetet.

Szófia, nov. 28. Ámbár Sztambulov határozottan kivánta, hogy a Karavelov-kabinet vád alá helyezésére vonatkozó inditvány elvettessék, azt mindamellett el fogják fogadni. A képviselők mindenesetre tudni óhajtanák a Stambulov kivánságának okait, mielőtt azt teljesitenék.

Szófia, nov. 28. Tegnap az angol, olasz, román, szerb és görög követek bejegyezték nevöket Klementina herczegnő palotájában a vendégkönyvbe. Ma Cyrill metropolita misét mondott, de a herczeg a misén nem volt jelen. A vidékről a szlivniczai ünnepély alkalmából egész sereg üdvözlő távirat érkezett.

Szófia, nov. 28. A Reuter-ügynökség jelenti: A képviselőknek tegnap tartott magán-értekezletén Sztambulov kormányelnök hosszabb beszédben azt tanácsolta, hogy a Karavelov-miniszterium tagjai vád alá helyezésének tervével hagyjanak fel, és egyidejüleg felvetette a kabinetkérdést. Mindazonáltal azt hiszik, hogy ez ügy a szobránye szerdai ülésében napirendre kerül.

Szófia, nov. 28. A szobránye egyhangulag elfogadta a csatlakozási vasutak üzemére vonatkozó szerb-bolgár egyezményt. *Tsatsev* konzervátivpárti képviselő interpellácziót terjeszt elő a még fennálló nemzeti védelmi bizottságok tárgyában, minthogy a herczeg megérkeztével az ország rendes viszonyok közé jutott. Midőn Tsatsev némely bizottságok visszaéléseit fejtegette, a szónokot félbeszakitották, mire zajos jelenet következett, mig az elnök az ülést bezárta.

London, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Marokkóból ismételten érkezik az a hir, hogy ott és Tripoliszban a mellett agitálnak, hogy az afrikai mohamedán országok véd- és daczszövetséget kössenek. Az Algir határon lakó arabok is helyeslik ezt az eszmét.

London, nov. 28. Limerickből érkezett hirek szerint az utóbbi napokban ott rendzavarások fordulnak elő. A rendőrség a féniek kivégeztetésének évfordulója alkalmából Larkin és O'Briennek tervezett, hatóságilag betiltott tüntetéseket megakadályozni akarta. A néptömeg a rendőrségi laktanya ablakait bezuzta; a rendőrség fegyveres kézzel üritette ki az utczákat, mely alkalommal sok sebesülés fordult elő.

London, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Beavatott körökben azt beszélik, hogy az a feltevés, mely szerint Ausztria-Magyarország azt óhajtja, hogy Koburg fejedelem a bolgár trónon maradjon, téves, mert szivesen hozzájárulna az eltávolitásra irányuló lépésekhez, ha tudná, hogy ezzel a bolgár kérdést közelebb viszi megoldásához.

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) (A határig postán.) Bár a Köln. Ztg leleplezéseit erősen megtámadják, megszilárdult az oroszok ama hite, hogy most már határozottan megbuktátja Ferdinánd fejedelmet a bolgárok elégedetlensége, mert azt nagy mértékben erősiti a Bismarck herczeg által gyakorolt nyomás. Igy nyilatkozik a legtöbb ujság is s hozzáteszik még nagyon szavahihető forrásból, hogy Vilmos császárt és a czárt a szultán közvetlenül berlini találkozásuk előtt felkérte, hogy közösen tegyenek valamit a bolgár kérdés megoldására. — Beszélik, hogy a czár rossz néven vette, hogy csak nagy későn értesitették az orosz lapok szerkesztőségeit, hogy a berlini palotában tiszteletére adott diszlakomán Bismarck herczegre és Moltke tábornokra emelt poharat. Az ily egyenes kegyelmi jelekről a sajtót a lehető legnagyobb sietséggel kell értesiteni. — Hire jár, hogy *Giers nem sokáig marad miniszter* s tárczáját Suvalov veszi át.

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Irányadó körökben megerősitésre talál a hir, hogy a czár teljesen meg volt berlini utjával elégedve, habár nem nyilatkozott, hogy a találkozásnak határozott czélja és politikai jellege lett volna, vagy közvetlen utóhatása lenne. Mindenesetre jó hatást tesz a találkozás a czár kedélyére, mert az utóbbi időszak kinos emlékeit némileg gyengitette és egy oly abszolut kormánynyal biró államban, a milyen Oroszország, is kell, hogy az uralkodónak berlini udvarhoz való közeledése bizonyos hatást idézett légyen elő. Ez az eredmény a béke barátait kétségtelenül kielégiti. Másrészről ez legkevésbbé sem sérti Oroszországnak nemzeti érzületeit, mivel ez a tisztán plátói eredmény, semmi, Oroszország cselekvési szabadságát korlátozó kötelezettséget nem foglal magában. Ellenkezőleg orosz részről hangsulyozzák Berlinben, hogy Oroszországnak cselekvési szabadságát mindig tekintetbe kell venni és oly kisérleteket, melyek arra irányulnak, hogy Oroszország arról lemondjon, annál kevésbbé szabad tenni, mert Oroszország nem lép fel ilynemü követelésekkel a többi hatalmakkal szemben. Berlinben a két állam közt semmiféle politikai programmot nem állapitottak meg, hanem kölcsönösen csak arra vonatkozólag adtak egymásnak tanácsokat, hogy a berlini találkozásban nyilvánuló örvendetes közeledés után miként lehetne a két állam közt a jó viszonyt továbbra is fentartani. Végül megjegyzendő, hogy a berlini találkozás méltatása többé kevésbbé csak találgatáson alapulnak, de a megbizható és jól értesült körökre alapitott magyarázatok kétségtelenül eléggé indokolt feltevések értékével birnak.

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A czári család az idén is, ugy mint az eddigi években, karácsonyig marad Gacsinában. A czár csak különös alkalmakkor, ugy mint a czárné nevenapján vagy a nagy Sz.-György ünnepen jön Pétervárra.

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az a varsói tudósitás, hogy Hohenlohe herczegné örököse lett a Wittgenstein-féle hagyatéknak, igaz. De ha a herczegné azt hiszi, hogy az örökséget csak a márcziusi ukáz eltörlésével szerezheti meg, akkor nem sok kilátása van a sikerre.

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A *Garasdanin* megbizható forrásból arról értesül, hogy a berlini találkozás semmi hatással sem volt a pétervári kormány nézeteire. A *Moszkovszkija Vjedomosti* ellenben lehetségesnek tartja az Oroszország és Németország közt való megegyezést, de csak ebben az esetben, ha Bismarck felhagy a hegemoniára irányuló törekvéseivel, melyet Oroszország Európában nem türhet meg. Oroszország szövetség nélkül is óhajtja a szomszéd hatalmakkal a jó viszonyt fentartani, ha azok őszintén és lelkiismeretesen járnak el. A *Novoje Vremja* azt mondja, hogy a Bismarck-féle táviratok hamisitásában *kétségtelenül osztrák emberek is részt vettek.*

Pétervár, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A Pol, Corr. jelentésével szemben a német «Petersburger Zeitung» kijelenti, hogy a czár és Bismarck közti találkozás eszméje az utóbbitól indult ki s a czár beleegyezésének hirét Muraviev vitte meg a kanczellárnak. Cserevinnek a kanczellári palotában tett látogatása csak Bismarck Herbert grófnak, mint a tábornok barátjának szólt.

Konstantinápoly, nov. 28. *Hirsch* b. ideérkezett; a nagyvezir fia és a szultán hadsegéde fogadták.

A franczia válság.

Páris, nov. 28. A baloldal pártcsoportjai nem tudtak a nagygyülés iránt megállapodásra jutni. Freycinet-et, Ferryt és Floquet-et komoly jelöltetnek tekintik. Clemenceau kérdésére *Floquet* kijelenti, hogy jelöltségét sem fel nem állitja, sem vissza nem vonja. Felette barátai rendelkeznek, kikre a felelősséget is háritja. Az orleanista párt kitünőségei határozottan és megbotránkozással utasitják vissza a «Kölnische Zeitung» ráfogásait.

Páris, nov. 28. A képviselőház mai ülésén *Guyot* benyujtotta a költségvetésre vonatkozó jelentést. *Rouvier* kérte a képviselőházat, hogy üléseit csütörtökig napolja el, midőn a kormány nyilatkozatot tesz. A képviselőház elhatározta a csütörtökig való elnapolást.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Szombaton még nem tudták, hogy Grévy mely napon lép vissza. sőt akkor még azt is gondolták, hogy uj miniszterlumot keres. *Rouvier* tanácskozásra hitta össze társait s egyhangulag ugy nyilatkoztak, hogy Grévy lemondása sürgősen szükséges. Rouvier közölte ezt az elnökkel, a ki erre azt mondta, hogy a lemondási üzenetet csütörtökön olvastatja föl. Rouvier az elnök szándékát azonnal közölte a képviselőház és szenatus elnökeivel. Az üzenet, mint annak idején Mac-Mahoné, közvetlenül az elnökökhöz lesz intézve s egy miniszter sem fogja ellenjegyezni. Az üzenet röviden felsorolja a lemondás politikai okait. *Grévy* az üzenet felolvasása után azonnal elhagyja az Elyséet.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A Justice, Paris és Radical *Floquet* jelöltségét pártolják; A National Freycinet mellett korteskedik, *Aréne* tegnap a Matinban *Ferryt* ajánlta. A Republipue Francaise azt hiszi, hogy a főküzdelem *Ferry és Freycinet közt lesz.*

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) Az uj elnök személyére nézve még nem állapodtak meg. Egy volt Gambettista és Ferryista most erélyesen tiltakozik Ferry jelöltsége ellen. Ha Ferryt elnöknek választják, bizonyos, hogy a republikánusok meghasonlanak s a kamarát nemsokára fel kell oszlatni, mire kedvezőtlenebb választások következnének, mint az október 4-dikiek voltak. A haladó-pártok Floquet mellett nyilatkoznak.

Páris, nov. 28. Anatole de Laforge levélben határozottan kijelenti, hogy jelöltséget a köztársaság elnökségére *nem fogad el* és hozzáteszi, hogy a szenátus és a köztársaság elnöksége megszüntetésének barátja.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) *Grévy* ma reggel tudatta Rouvierral, hogy üzenetét *csak csütörtökön akarja felolvastatni.* Rouvier erre azt mondta, hogy hosszabb halasztás mellett nem lesz abban a helyzetben, hogy a dolgot a kongresszus elé vigye. Ennek következtében az elnök beleegyezett abba, *hogy kedden olvassák fel* az üzenetet, mire a kongresszus szerdán összeül. Versaillesben minden előkészület megtörtént s nagy csapatok elhelyezéséről is gondoskodtak arra az esetre, ha a kongresszust veszélyeztetve látnák. A lemondás halogatása a helyzetet csak egyre jobban összebonyolitja s a radikális tömegek izgatottságát fokozza. A munkáspárt nagy falragaszokon szólitja fel elvtársait, hogy a kommunizmus elveihez ragaszkodjanak. «Ötven ezer kombattáns áll készen» — ez áll a falragaszokon — «a kikhez bizonyosan legalább százezer ember fog a népből csatlakozni, hogy minden államcsinyt, mely a bourgeoise örökségébe való lépést czélozná, megakadályozzák.» A falragaszokon kilencz párisi városi tanácsos van aláirva. Ma délután mintegy 3000 munkás gyülést tartott s a proletarizmus legközelebbi győzelmét hirdette. Elhatározták, hogy egyelőre nyugodtan viselik magukat, de azonnal akczióba lépnek, a mint a köztársaságot veszélyeztetve látják. A gyülés: «Vesszen Boulanger és éljen a kommune!» kiáltásokkal oszlott szét.

Páris, nov. 28. A hivatalos lap csak csütörtökön fogja közölni, hogy a kabinet lemondását visszavonta. A kongresszus pén-

teken ül össze. Hir szerint Grévy üzenete csak rövid lesz és az elnököt fel fogja menteni a visszalépés következményeiért való felelősségtől.

KÖZGAZDASÁG.

Róma, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kereskedelmi szerződés megkötése az osztrák-magyar kormány utasitásaitól függ, melyeket csütörtökre várnak ide. Olaszország el akarja engedni a faadót, ha a lóadót darabonkint 15 lirában meghagyják és a vászonra vonatkozólag az olasz védvámot elfogadják. Olaszország ezenkivül kivánja a határközlekedés kedvezményzését, az anyagáruk és az agrumen vámmentességét. A mostani tarifa meghosszabbitásába még abban az esetben sem egyezhetnének bele, ha az uj szerződést ujévig nem ratifikálnák. (N. Fr. Pr.)

London, nov. 28. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a czukor kiviteli praemium ügyében összehivott nemzetközi értekezlet mai ülésében az általános vitában különösen Belgium és Ausztria-Magyarország képviselői vettek részt. Belgium a czukorpraemiumok ellen van, Ausztria-Magyarország pártolja azokat.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Boulevard forgalom.* Háromszázalékos franczia járadék 81.80; olasz járadék 97.40, ottomán bank 503.75, magyar aranyjáradék —.—. Csendes.

A magyar államvasutak kocsihiánya.

A magyar államvasutak igazgatóságától kaptuk a következő sorokat:

Utóbbi időben több lapban és nevezetesen a «Neue Freie Presse» november 26-iki számában Tarifaharcz és kocsihiány czim alatt oly támadások intéztettek az államvasutak kezelése ellen, a melyeket az ügy érdekében minden felvilágositás nélkül nem hagyhatunk.

Némely közlés szemmel láthatólag a közvélemény félrevezetése czéljából oly sorát tartalmazta a részben alaptalan, részben tulhajtott, vagy tendencziózus szinezetü vádaknak a m. kir. államvasutak ellen, hogy ez intézet igazgatósága kénytelen azokat a leghatározottabban visszautasitani és mindenekelőtt is azt konstatálni, hogy a *közönség* részéről csakis egyes panaszok jutottak hozzá, a mint az minden kiviteli saison alatt *minden vasutnál* elkerülhetetlenül előfordul, melyek azonban azonnal, a mennyire csak lehetett, orvosoltattak.

Azért tehát kétszeresesen meg lehet azon ütközni, a mi egyuttal minden elfogulatlan szemlélőnek a szemét s fel kell, hogy nyissa az iránt, hogy hol kell e támadások forrását keresni, hogy épen a m. kir. államvasutak vezetése van minduntalan zsurnalisztikai támadásoknak kitéve, melyek alapjukban véve csak azt a czélt követik, hogy a közlekedési intézetet nehéz időkben a nyilvánosság előtt diskreditálják.

Mielőtt azonban pontról pontra megvilágitanók a felhozott vádakat, melyek különben minden valószinüség szerint legilletékesebb helyről is meg fognak czáfoltatni, kiemeljük, hogy a magyar államvasutak feladatuknak csak ugy felelhetnek meg, ha egyrészt az ország gazdasági érdekeinek emelését tartják szem előtt s másrészt igyekeznek oly pénzügyi eredményeket elérni, melyek viszonyaink között az állami üzem fentarthatására nélkülözhetlenek s melyek elhanyagolása a magyar államvasuti rendszert azonnal más irányu támadások czéltáblájává tenné.

A magy. kir. államvasutak nem folytatnak indokolatlan versenyt, legkevésbbé pedig mint a «Neue Freie Presse» czikkirója emliti, élethalálharczot a Dunagőzhajózási társ. ellen, másrészt azonban kötelességük betölteni azon tért, a melyet elfoglalnak és nem ismerhetnek más legitim érdeket, mint az ország közgazdasági és pénzügyi érdekeit.

Ennélfogva természetes, hogy ott, a hol másrészről a viszonyok a vasuti szállitás versenyét nem csak lehetségessé teszik, hanem igazolják is, az államvasutak igyekeznek szállitásokat nyerni és ezen egészséges verseny által elérik azon közgazdasági czélt, hogy más közlekedési vállalatok forgalmát megtörjék és a szállitást olcsóbbá tegyék és egyuttal elérik azon pénzügyi czélt is, hogy a magyar államnak azon milliói, a melyeket pl. a budapest-zimonyi vasutba és annak mellékvonalaiba befektetett, tényleg gyümölcsözőkké váljanak.

Ezen törekvésükben pedig az államvasutakat nem zavarhatja meg a «Neue Freie Presse» czikkirójának azon fájdalma, melyet ugylátszik, más idegen közlekedési vállalatok «legitim» érdekei sugaltak.

Átmenve már most a «Neue Freie Presse» közleményének egyes pontjaira, mindenekelőtt meg kell emlitenünk, hogy az az állitás, mintha az ujabb időben beállott kocsihiány, mely általánosságban ismételjük, épenséggel nemcsak a magyar államvasutak vonalain fordul elő, noha ezek configuracziója mindindinkább mint előnyös a gyors kocsi-forgásra nézve — egyes egyedül a «magyar államvasutaknak abnormális a dunagőzhajózási társaság megsemmisitésére irányuló tarifapolitikájának» eredménye volna, nem való, s tökéletesen légből kapott.

A kocsihiány, mely kétségkivül itt-ott érezhető, de korántsem oly nagy mértékben, mint azt némelyek elhitetni igyekeznek — ugyanis első sorban onnan jön, hogy szemben az időközben fájdalom ténynyé vált német vámemelési törvénynyel az oda rendelt szállitmányokat soron kivül kellett utnak inditani és a német határállomásokon feltorlódott ezen szállitmányok vámkezelése is oly lassan történt, hogy az utolsó hetekben folyton 2—300 magyar államvasuti fedett teherkocsi volt külföldön, mely kocsik helyi forgalomban, illetve, ha a szállitmányok a feladás sorrendjében indittattak volna utnak, talán háromszoros mennyiségeket továbbithattak volna.

Másod sorban kedvezőtlenül hatott azon körülmény, hogy a fiumei állomáson az ott most már mintegy két hét óta folytonos erős esőzések miatt, melyek az áruknak a kocsikból való kirakását lehetetlenné teszik, naponta több száz kocsi vesztegel. Végre pedig felette kedvezőtlenül hatot azon körülmény, hogy a tömeges gabonaforgalom az idén a rendes időnél jóval később, tehát oly időben indult meg, midőn a többi őszi természetüknél fogva gyors elszállitást igénylő szállitmányok, u. m. dohány, uj bor, káposzta, szilva, egyéb gyümölcs, ujtengeri is szokatlan nagy mennyiségben kerülnek feladásra és nyitott kocsik sem állanak rendelkezésre, mert azok igénybevétele köztudomás szerint épen ezen hónapokban a legerősebb.

Ezen tényezők sulya mellett alig esik latba azon egy itteni tevékeny czéggel kötött szállitási szerződés, mely szerint ezen czég kötelezte magát egy év alatt 1500 kocsi rakomány szilvát a m. ki. államvasutak vonalain szállitania, miután tavaly is mintegy 7—800 kocsirakomány szilva szállittatott el és fenti mennyiség elszállitására nem a mint a «Neue Freie Presse tudósitója irja 1000, hanem csak 2—300 kocsi volt Brcskába küldendő, minthogy az onnan jövő 1000 kocsirakomány önként érthetőleg nem egyszerre, hanem több hónap alatt volt elszállitható.

Még kevésbbé áll azon további állitás, mintha ezen szállitmányok után engedélyezett dijtételek, a mint állitólag «hivatalosan» is beismertetett volna, a vasutnak önköltségeivel határosak, sőt azokat sem érik el, miután a mint ezt könnyen bebizonyithatnók, ezen tételek ellenkezőleg jövedelmezősége szempontból teljesen kielégitők.

Elesik tehát azon állitás is, mintha a magyar államvasutak a dunagőzhajózási társulatot oktalan versenyzés utján tönkre juttatni kivánnám, ugy mint valótlan a N. Fr. Pr. czikkének azon további állitása is, hogy a szóban levő szilvák bizonyos fix határidő alatt volnának elszállitandók.

Mindezek jellemzik a czikkiró által felhozott állitások és tények megbizhatóságát.

Ezen tételek engedélyezésével különben igen jelentékeny pénzügyi eredmény mellett a magyar államvasutak még a kereskedelemnek kiváló szolgálatot is tettek, a mennyiben a hajózás is jelentékenyen leszállitotta viteldijait, sőt a pesti szilva-kereskedőknek csak is a vasut által nyujtott segédkezés tette lehetővé elvállalt kötelezettségeiknek betartását, minthogy a dunagőzhajózási társaság teljesitmény képessége a Száván az idei csekély vizállások mellett a mult hónapban csaknem teljesen szünetelt.

Hasonló eredménye volt a Budapestről Cseh- és Morvaországba szállitandó liszt után engedélyezett kedvezményeknek is, melyekről a czikkiró csak annyit mond hogy «sok port vertek fel», mely por miatt, ugy látszik, nem láthatta tisztán azon forgalmi és közgazdasági előnyöket, melyeket a m. államvasutak éppen ezen dij leszállitások által elértek.

Ép oly kevéssé, mint a kormánynak a dunagőzhajózási társaság megsemmisitésére vonatkozó állitólagos szándékáról nincsen a m. kir. államvasutaknak tudomása oly nemü intézkedéséről sem, melyszerint a vizi verseny-állomásokra nézve adott kedvezmények közzététele betiltatott volna.

E részben elégséges a «Vasuti és Közl. Közlöny»-re utalni, melynek csaknem minden száma tartalmaz ilynemü kedvezményeket.

Csak nehány terjedelmes szállitási egyezmény nem tétetett közzé, de ezek is, melyek különben a dolog természeténél fogva titokban amugy sem tarthatók, mindenkinek rendelkezésére állanak.

Áttérünk immár a «N. Fr. Presse» czikkének második fő vádpontjára, melylyel a m. kir. államvasutaknak azon szemrehányás tétetik, mintha a kocsikölcsönző társulatok megsemmisitését is tüzte volna ki czéljául, a helyett, hogy *kellő időben kölcsönkocsik kibérléséről gondoskodott volna.*

A mi az első állitást illeti, megjegyzendő, hogy az imputált vérengző szándok csak a czikkiró képzeletében létezik; igaz csak annyi, hogy a közlek. miniszter ur beszüntette azon természetellenes viszonyt, mely abban állott, hogy a legtöbb magánvasut igazgatója eddigelé a kocsikölcsönző társulatok igazgatóságainak is volt tagja.

Igaz továbbá, hogy az erdélyi nagy hadgyakorlatok alkalmával, melyek több mint 1000 teherkocsit abszorbeáltak, a magy. államvasutak készen lettek volna rövid időre megfelelő számu kocsit kibérelni.

Nagyobbszámu kocsiknak *hosszabb időre* való kibérlésére azonban annál kevésbé határozhatták el magukat, minthogy az év tulnyomó nagy részében tavaly épenséggel egész éven át a magyar államvasutaknak jelentékeny kocsi feleslegük van.

Különben minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy a kocsik forgása gyorsittassék; nevezetesen berendeztettek külön közvetlen gabonavonatok; elrendeltetett minden állomáson a be és kirakodásra nézve az éjjeli szolgálat is, utasittattak a mühelyek a tatarozásban levő kocsik gyors kiállitására stb.

Mindezek alapján tényleg már is javult a helyzet, mely különben korántsem volt oly aggasztó, illetve hátrányos az előtt sem, a mint ez állittatik, miután az ez idei gabona maradvány a m. kir. államvasutak összes állomásain az 1600 kocsit meg nem haladja, a mi tekintettel a hálózat nagy terjedelmére és nehéz üzleti viszonyaira egyáltalában nem kedvezőtlen.

A mi végül a már elszállitott gabonamennyiségeket illeti, megjegyezzük, hogy ez idén őszszel már 48,000 kocsi szállittatott el (ezekből mintegy 7000 kocsi külföldre) mig a mult év hasonló időszakában csak 32,000 kocsi volt a teljesitmény (ebből külföldre csak 2700.)

Az igazgatóság e szerint teljes megnyugvással néz az illetékes helyen való elbirálás elé, valamint megbizik az üzleti körök itéletében is — ismételten hangsulyozván, hogy azoktól panaszok hozzá alig érkeztek, az érkezettek pedig lehetőleg orvosoltattak azon öntudatban, hogy a legnehezebb viszonyok között feladatát legalább is ép ugy oldotta meg, mint bármely más forgalmi intézet.

Az igazgatóság jövőben is tántorithatlanul fog a fentebbiekben körülirt irányban tovább haladni és nem fogja magát oly támadások által befolyásoltatni, melyek eredete és czélja iránt az elmondottak szerint kétség alig foroghat fenn.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A magyar fegyvergyár** tárgyában *Minkus* igazgató, mint a bécsi unio-bank képviselője és a honvédelmi miniszter közt folyt tárgyalásokat a legközelebbi napokban fejezik be. A minisztertanács szombaton foglalkozott ezzel az ügygyel. A magyar fegyver- és lőszergyár-részvénytársaság deczember közepén alakul meg. Addig az igazgatóság összeállitására vonatkozó személyi kérdéseket intézik el. Annyi bizonyos, hogy a szakelemet *Ghyczy* altábornagy, *Zimmermann* igazgató, *Löwe* berlini gyáros és *Noth* gyáros a Vogel és Noth czég társa fogják képezni; ezekivül az unio-bank néhány tagja és néhány képviselő lesz az igazgatóságban.

⁂ **Bosznia és Herczegovina borászata.** *Molnár* István a budapesti vinczellér képezde igazgatója 6 heti bosznia és herczegovinai utjáról hazaérkezett és *Kállay* közös pénzügyminiszternél a két okkupált tartomány borászati és gyümölcsészeti állapotáról rövid jelentést tett. A két tartományban még eddig phylloxera nem lévén, a borászat nagy jövőnek néz elébe, annál inkább, mert a herczegovinai vörös borok a negotini és dalmát boroknál sokkal jobb minőségüek és máris igen jó árakon kerestetnek.

⁂ **Az osztrák-magyar Lloyd** megujitandó szerződésére vonatkozó differencziák tanulmányozását a két kormány már befejezte, a miről a közös belügyminiszteriumot legközelebb értesitik, mire az osztrák és a magyar kormányok képviselői, a megujitandó tárgyalásokra vonatkozó utasitások megállapitása végett értekezletre hivatnak meg. A bizottságok esetleg már a napokban ülnek össze ugy, hogy a Lloyddal még karácsony előtt kezdik meg a tárgyalásokat.

Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság.

Kimutatás.

	1887.	1886.
A nov. 8-tól november 14-ig terjedő hét bevételéről:	391,990.99 frt	357,762.65 frt
Ehhez a bevételek a hajózás kezdetétől nov. 7-ig:	11.390,560.20 frt	11.364,675.78 »
Összesen:	11.782,551.19 frt	11.722,438.43 frt

Mohács-pécsi vasut.

Kimutatás.

	1887.	1886.
A nov. 11-től nov. 17-ig terjedő hét bevételéről:	15,563.89 frt	17,583.70 frt
Ehhez a bevételek a mult é. decz. 1-től nov. 10-ig:	957,536.29 frt	942,370.99 «
Összesen:	973,100.18 frt	957,954.69 frt

Budapesten, 1887. november hó 27-én.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

IPARÜGYEK.

— **Az országos iparegyesület** uj-utczai helyiségeiben f. hó 30-án, szerdán d. u. 5 órakor a szeszes italok szakosztálya alakuló ülést tart.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **Állandó állatkiállitás.** Az orsz. magyar gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztálya az állatkertben állandó kiállitási csarnokot akar létesiteni. Budapest főváros tanácsát kérték fel alkalmas helyiség átengedése iránt, de a tanács oly szigoru feltételeket hozott javaslatba, melyeket a szakosztálynak nem lehetett elfogadnia. Legutóbbi ülésükön sajnálattal vették tudomásul e közönyt, mely a főváros részéről a mezőgazdaság iránt nyilvánul, s elhatározták, hogy uj beadványokban előnyösebb föltételek kiszabását kérik, hivatkozván Bécs és Páris példáira, a hol az ilyen kiállitások rendezői az illető hatóságok részéről a legnagyobb előzékenységgel találkoznak.

= **Az orsz. árpa-kiállitás** juryje kedden, e hó 29-én fogja a Köztelek helyiségeiben első hivatalos ülését megtartani.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A pesti magyar kereskedelmi bank** a mai napon a *budapesti közuti vaspálya-társasággal* egy 2.250,000 frtnyi 4½%-al kamatozó és 50 év alatt törlesztendő elsőbbségi kölcsönt kötött meg. E kölcsön felvételét a budapesti közuti vaspálya társaság ápril 4-én tartott közgyülésében határozta el és a közuti vasut uj hálózatának épitésére van szánva, mely hálózat egy része a közelmult napokban a forgalomnak átadatott, másik része pedig épités alatt van és tavaszszal teljesen befejeztetik. E pénzügyi müvelete mellett még arra is fog szolgálni, hogy a közuti vasut korábbi épitkezései alkalmából kibocsátott czimletei egyenlitessenek, mihez képest a forgalomban levő 5 és 5½%-os czimletek beváltatnak, illetve az uj kölcsön felhasználásával konvertáltatnak. E müvelet keresztülvitele után a budapesti közuti vasuti társaságnak csakis az uj egységes uj kölcsönkötvényei fognak forgalomban maradni; illetve csakis az uj kölcsön kamatositása fogja terhelni. A pesti magyar kereskedelmi bank az uj kölcsönt legközelebbi szándékok kibocsájtani. Örvendetesnek tartjuk, hogy az ily nagyobb terjedelmü pénzügyi transakczió hazai pénzerő segélyével történik, s hogy a külföld igénybevétele mellőzhető volt.

** **Török kereskedelmi szerződés.** A porta azon igyekszik, hogy a különböző államokkal minél előbb kereskedelmi szerződéseket köthessen, hogy az uj tarifák financziális előnyeit élvezhesse. Ezért Ausztria-Magyarországgal is ujra megkezdte az erre vonatkozó tárgyalásokat.

** **A nemzetközi gabona-üzletről.** *Amerikában* a buzát illetőleg kedvező vélemény uralkodik, minélfogva a buzaárak nem hanyatlottak; a liszt ára kissé emelkedett. A kiviteli tevékenység is megélénkült, de azért a készletek nemcsak nem kisebbedtek, hanem ellenkezőleg ismét nagyobbodtak. Az amerikai piaczokon most egy hausse-klik uralkodik, de az északnyugati farmerek az ez által teremtett helyzetet máskép fogták föl s a hozatalok a két utolsó héten óriási mennyiségekből álltak. Az amerikai atlanti kikötőkből és Kaliforniából Angliába és a kontinensre az utolsó héten szállittatott: 154,500 qu buza (az előző héten 74,000 qu), 64,000 qu tengeri (az előző héten 98,000 qu) és 319,600 zsák liszt (az előző héten 169,000 zsák). Az Unió főpiaczának készletei:

1887. nov. 19-én 38.872,000 qu buza és 6.570,000 qu tengeri
1887. « 12-én 37.238,000 « « « 6.933,300 « «
1886. « 20-án 59.550,000 « « « 12.289,000 « «

Angliában a hozatalok még mindig kisebbek a tavalyiaknál. Az árak, ámbár a malmok nagyon tartózkodók, teljesen fenntartották magukat. A *franczia vidéki piaczokon* szilárd irány uralkodik Párisban, az árak mérsékelten javulnak. *Belgium* és *Hollandiában* az üzlet élénk volt, ellenben a *Rajnavidéken* és *Délnémetországban* bizonyos tartózkodás észlelhető. Az *északnémetországi* piaczokon élénk vételkedv uralkodik. *Észak-Oroszországban* a hajózás véget ért: *Oroszország déli része* most nem jön számitásba. Oroszország azon van, hogy Angolországban az amerikai áruszállitás kevesbletet kiegyenlitse s azért Königsbergen és Danzigon át nagymennyiségü gabonát szállit oda. *Ausztria-Magyarországban* nagyobbodó kivitel mellett szilárd irány uralkodik.

** **Csőd a fővárosban.** Böhm Jakab budapesti bejegyzett üvegbizományi kereskedő ellen VI. kerület Hunyady-tér 15. szám a budapesti kir. keresk. és váltótörvényszéknél 61,233. szám alatt a csőd megnyittatott, csődbiztos Wattay Dezső törvényszéki biró. Tömeggondnok dr. Szabó József ügyvéd. Helyettes tömeggondnok dr. Burger Árpád ügyvéd. Bejelentési határidő 1888. évi január hó 3. Felszámolási határidő 1888. évi január hó 17. Csődválasztmány megválasztása 1888. évi január hó 17.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Poszler József K. bej. kereskedő Kolozsvárott, Philipp József szabómester Gaudenzdorfban, Sika János kereskedő Bécsben, Klein Zsigmond kereskedő Félegyházán, Hechtner Lázár butorkészitő Makón.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— November 28. —

Gabona-tőzsde.

A *buza*-üzlet ma igen lanyha irányt követett. A kinálat jó volt, de a bevásárlásban csak néhány malom vett részt, melyek csak gyenge vételkedvet mutattak, és mintegy 17,000 mm. adatott el átlag 10 krajczárral söt közben 15 krral is olcsóbban.— Egyéb gabonanemekben csak gyér forgalom volt és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 100 mm. 80.5 k. 7.12½ frt, 100 mm. 80.5 k. 7.10 frt, 100 mm. 80.5 k. 7.10 forint, 300 mm. 80.5 k., 7.10 frt, 100 mm. 81 k., 300 mm. 80.5 k., 1300 mm. 79.8 k., 600 mm. 79.5 k. és 100 mm. 78.6 k. 7.15 frt, 1700 mm. 80.2 k. 7.15 frt, 400 mm. 80 k. 7.12½ frt, 400 mm. 80 k. 7.10 frt, 200 mm. 80 k. 7.10 frt, 100 mm. 80 k. 7.10 forint, 200 mm. 80 k. 7.05 frt, 100 mm. 80 k. 7.07½ frt, 100 mm. 80 k. 7.10 frt, 100 mm. 80 k. és 200 mm. 79.5 k. 7.05 frt, 400 mm. 79.6 k. 7.80 frt, 600 mm. 79.5 k. 7.05 frt, 100 mm. 79.5 k. 7.10 frt, 100 mm. 79.2 k. 7.10 frt, 100 mm. 79.3 k. 7 frt, 200 mm. 79 k. 7 frt, 200 mm. 79 k. 7.07½ frt, 100 mm. 79 k. 7 frt, 100 mm. 79 k. 7.02½ frt, 100 mm. 79.5 k. 7.05 frt, 100 mm. 79 k. 7.05 frt, 100 mm. 81 k., 200 mm. 79.8 k. és 200 mm. 79.5 k. 7.05 frt, 200 mm. 78.8 k. 6.97½ forint, mind három hónapra.

Pestvidéki 200 mm. 80.5 k. 7.10 frt, 100 mm. 80 k. 7.05 frt, 100 mm. 79.8 k., 100 mm. 79 k., 100 mm. 78.7 k. és 100 mm. 78.5 k. 6.97½ frt, 200 mm. 79.3 k. 7 frt, 100 mm. 78.5 k. 7 frt, 100 mm. 79 k. 6.92½ frt, 300 mm. 79 k. 7 frt, 200 mm. 79 k. 7.05 frt, 100 mm. 79.5 k. 7 frt, 100 mm 79 k. 7 frt, 1600 mm. 78.2 k. 7 frt, mind három hónapra.

Bácskai 200 mm. 78 k. 7.10 forint; 100 mm. 77 k. és 100 mm. 76.5 k. 6.90 frt, mind három hónapra.

Tolnai 1600 mm. 78.5 k. 7 forint, három hónapra.

Északmagyarországi 100 mm. 78.5 k. 6.85 frt, három hónpra.

Bánsági 200 mm. 78.5 k. 6.92½ forint, három hónapra.

Árpa 100 mm. 5.42½ frt, 200 mm. 5.47½ frt, 300 mm. 6.17½ mind készpénzen.

Zab 100 mm. 5.05 frt, 100 mm. 5 frt, 200 mm. 5.20 frt; mind készpénzen.

Tengeri 300 mm. 5.05 frt, 100 mm. 5 forint, 100 mm. 5.07½ frt, mind készpénzen.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frt
Buza	uj bánsági	78—81 k/g	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	78—81 »	6.75	7.—
—	» pestvidéki	76—81 »	6.70	6.95
—	» fehérmegyei	78—81 »	6.70	7.—
—	» bácskai	78—81 »	6.85	7.10
—	» északmagyarorsz.	78—81 »	6.55	6.85
Rozs	»	70—72 »	5.40	5.65
Árpa	» takarmány	60—62 »	5.25	5.50
—	» égetni való	62—64 »	5.60	6.60
—	» sörfőzdei	64—66 »	7.—	7.75
Zab	»	39—41 »	5.15	5.40
Tengeri	» bánsági	75 »	6.40	6.45
—	» másnemü	73 »	6.35	6.40
Köles	»	— »	6.10	6.15
Repcze	» káposzta	— »	10.¾	11.⅜
—	» bánsági	— »	10.⅝	10.⅞

Határidőüzlet meglehetősen nagy forgalom mellett a német zártörvény következtében, lanyhább és gyengülő irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 30,000 mm. 7.28, 7.27, 7.26, 7.24, 7.25, 7.24, 7.23 és 7.22 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 5000 mm. 7.62 7.61 és 7.69 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10,000 mm. 5.81, 5.80, 5.79 és 5.77 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 20000 mm. 5.58, 5.56, 5.55, 5.54. 5.53, 5.51 és 5.53 frton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge forgalom mellett lanyha maradt az irány. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.22 és 7.23 frton.

Tengeri május-juniusra mintegy 5,000 mm. 5.77 és 5.78 forinton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak.

Szokványbuza 1888. tavaszra	frt	7.22 —	7.24
Uj tengeri 1888 május-juniusra	«	5.76 —	5.78
Szokványzab tavaszra	«	5.51 —	5.53

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom szintén gyenge volt és az irány is lanyha maradt. A magasabb berlini gabonaárfolyamok, minthogy ezeket a német vámemelések idézték elő, nem vétettek figyelembe. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.25, 7.24 és 7.23 forinton.

Tengeri május—juniusra 1000 mm. 5.77 forint.

Szokványzab tavaszra 5000 mm. 5.55, 5.54 és 5.53 forinton.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza 1888. tavaszra	frt	7.22 —	7.24
Szokványbuza 1888. őszre	»	7.58 —	7.60
Uj tengeri 1888. május—juniusra	»	5.77 —	5.79
Szokványzab 1888. tavaszra	»	5.52 —	5.54
Káposztarepcze 1888 aug.—szept.-re	«	10¾ —	10.⅞

Terménytőzsde.

Terményekben gyenge volt a forgalom. Zsiradékáruk tartósan lanyhák, szilva nyugodt, repczeolaj szilárdabb, szilvaiz lanyhább, szesz bágyadt. — Köttetett:

Szilva bosznia zsákáru 85 darabos 9⅜ frton, szerbiai és bosznia 100 darabos 7⅝ forinton 56 kilonkint.

Hivatalosan *felmondatott* ma 1800 mm. *szilva* e hónap 30-ikára.

Értéktőzsde.

Kedvezőtlen külföldi tudósitások miatt a mai értéktőzsdén nyomott hangulat uralkodott s az üzérkedési értékek árfolyama mérsékelten esett. A közlekedési vállalatok értékei nem változtak. Helyi értékek közül csak egyesekben jött létre egy-egy kötés. Valuták és váltók változatlanok.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén lanyha irány mellett osztrák hitelrészvény 276.70 tól 276.50-ig, magyar aranyjáradék mediora 99-től 98.95-ig köttetett.

11 óra 13 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 286.30—286.40, magyar aranyjáradék 98.92½—98.95.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge forgalom volt. — Osztrák hitelrészvény 276.70 és 276.50 közt ingadozott, magyar hitelbankért maradt 282.50 pénz, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 92.80-tól 92.62½-ig, magyar aranyjáradék azonnali átvételre 99.10-en, mediora 99.05-től 99.22½-ig, magyar papirjáradék 85.65-től 85.60-ig azonnali átvételre és 85.62½-től 85.57½-ig mediora, fővárosi takarékpénztár 474-en, rima-murányi vasmü 98-on, molnárok és sütők malma 354-en köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 276.60—276.70, magyar hitelbank 282.50—282.75, magyar aranyjáradék 98.95—98.97½, magyar papirjáradék 85.55—85.57½.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50—2 frt, nyolcz napra 4.50—5 forint, egy hónapra 9—10 forint.

Utótőzsde.

Az utótőzsde üzlettelenül folyt le. Osztrák hitelrészvény 277-en, magyar aranyjáradék 98.95-től 99.05-ig árultatott.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 277—277.10, magyar aranyjáradék 99.02½—99.05.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsdén nyugodt hangulat mellett osztrák hitelrészvény 276.90-től 276.80-ig, magyararanyjáradék 99.02½-től 99-ig, magyar papirjáradék 85.62½-en kelt.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 276.80—276.90, magyar aranyjáradék 99—99.02½, magyar papirjáradék 85.62½—85.65.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov. 28. Az üzlet csendes. Magyar. urasági öreg, nehéz 44—45 frt, fiatal, nehéz 45—45½ frt; fiatal, közép 45—45½ frt, fiatal, könnyü 45—45½ frt, közönséges (szedett) nehéz 43—44 frt, közép 42½—43½ frt, könnyü 41—42½ frt. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz —.— frt, közép —.— frt, könnyü —.— frt. eredeti (Stachel) nehéz —.— frt, közép —.— frt. Szerbiai nehéz 42½—43½ frt, közép 42½—43, könnyü 40—41 frt. Hizó egy éves, —.— forint, hizó két éves 36—40 frt, hizó öreg —.— forint. Makkos 36—40 frt. Sertéslétszám: Nov. 25-én volt készlet 75,234 drb, nov. 26 és 27-én felhajtatott 3538 db, nov. 26-án elszállittatott 2133 drb, november 27-én maradt készletben 76,639 db sertés.

Magánhajók forgalma.

— November 27. —

Budapestre érkezett: Fleischmann és társa Istvánja Boréról 2640 mm. buzával, 164 mm. rozszsal és 95 mm. árpával Guttentag G. számára, Freund és Trebits Móriczja Faiszról 2722 mm. buzával, és Szegedje Uszodról 1527 mm. buzával, 20 mm. rozszsal, 126 mm. árpával, 113 mm. zabbal, 75 mm. tengerivel és 53 mm. kendermaggal Freund Antal és Fülöp számára, Freund és Trebits Mariskája Paksról 1790 mm. buzával Sulzbach testvérek számára, Weisz Fülöp Annája Verbászról 3891 mm. buzával és Eggenhofer J. társa 4. sz. uszálya Keresztúrról 1751 mm. buzával Schlesinger és Polakovics számára, Freund Jakab fiai Rosája Paksról 1996 mm. buzával ugyanezeknek, John Miksa Elsája Sziváczról 2750 mm. buzával Fischl testvérek számára, Fernbach Annája Sziváczról 3800 mm. buzával ugyanennek.

Budapesten áthaladt Győrbe: Fernbach A. Rozáliája Zomborból 1050 mm. buzával és 1800 mm. zabbal Fernbach A. számára.

BÉCSI ÉRTÉKTOZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, nov. 28. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsdén igen lanyha volt a hangulat részben a franczia elnökválság ujabbi elhuzódása, részben pedig Vilmos császárnak a birodalomgyülés elnökségéhez intézett beszéde következtében. Általában mégis tartózkodó maradt az üzérkedés és ezért csak kevés volt a forgalom. Valuták szilárdak.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 276.20, osztrák tartományi bank 219.25, unio bank 208.50, osztrák-magyar államvasut 221.60, Károly Lajos-vasut 206.25, elbavölgyi vasut 166.20, török dohányrészvény 63, májusi járadék 81.10, magyar aranyjáradék 98.87, magyar papirjáradék 85.50, husz frankos arany 9.95½, márka 61.75.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha irányban nyilt meg és üzlettelen volt. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 276,30, magyar hitelbank 282.50, osztrák tartományi bank 219.25, uniobank 208.50, bankegyesület 109,75, osztrák-magyar államvasut 221.70, déli vasut 84, Károly Lajos-vasut 206.50, elbavölgyi vasut 166.25, májusi járadék 81.12, magyar aranyjáradék 98 90, magyar papirjáradék 85.60, husz frankos arany 9.95½, márka 61.75.

Később a berlini tőzsde gyenge iránya miatt az árfolyamok lanyhák maradtak. Váltók és valuták megszilárdultak.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 276.90, angol-osztrák bank 110.—, uniobank 208.50, bankegyesület 90.50, magyar hitelbank 283.—, osztrák tartományi bank 219.25, osztrák-magyar államvasut 221.30, Károly Lajos-vasut 206.50, dunagőzhajózási részvény 343.—, osztrák Lloyd-részvény 480.—, észak-keleti vasut 158.25, elbavölgyi vasut 166.25, tramway —.—, déli vasut 83.75, osztrák papirjáradék 81.15, osztrák aranyjáradék 111.80, magyar aranyjáradék 99.—, magyar papirjáradék 85.70, északi vasut 2564, bécsi községi sorsjegy 131.75, 20 frankos arany 9.95½, német birodalmi márka 61.72. Tartva.

Bécs, nov. 28. (*Magyar értékek hivatalos zárlata*). Magyar földtehermentesitési kötvények 104.40, Erdélyi földtehermentesitési kötvények 104.75, 5½%-os magyar földhitelintézeti záloglevél —.—. Erdélyi vasut. 174.— Magy. keleti vasut els. k 112.—. Magy. ny. sorsjegy 123.80. Szőlődézsmaváltsági kötvények 99.25 5%-os papirjáradék 85.72. Tiszavölgyi sorsjegy 123.20 Magyar 4%-os aranyjáradék 99.—. Magyar vasuti kölcsön 149.25, Magyar hitelbank 283.50, Alföldi vasut 179.—. Magyar északkeleti vasut 160.25, Keleti vasuti elsőbbség 95.70. Tiszavidéki vasut-részvény 249.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvény 92.50. Kassa-oderbergi vasutrészvény 142.—. Dohány-részvények —.—. Leszámitolóbank —.—. Temes Béga —.—

Bécs, nov. 28. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 276.80. Déli vasut 83.75. 4%-os aranyjáradék 111.80. Váltó Londonra 125.80. Károly-Lajos vasut 206.75. 1864-es sorsj. 170.25. 1860-as sorsjegy 135.—, Török sorsjegy 16.70. Angol-osztrák-bankrészvény 109.75. 4·2%-os ezüstjáradék 82.40. Osztrák államvasut 221.40, 20-frankos 9.95, 4·2%-os papirjáradék részv. 81.15. Osztrák hitelsorsjegy 179.75. Osztrák-magyar bankrészvény 886.—. Császár. kir. arany 5.92. Német bankváltók 61.70. Elbavölgyi vasut részv. 166.50. Bécsi bankegyesület részvényei 91.—. Dunagőz. hajózási-társ.-részv. 342. Szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde nyugodt volt; az árfolyamhullámzások csekélyek, csak török dohányrészvényekben volt emelkedő árakon élénkebb forgalom. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 276.90—276.75, osztrák tartományi bank 219.50—219.75, osztrák-magyar államvasut 221.25—221.10, Károly Lajos-vasut 206.50, elbavölgyi vasut 167, török dohány részvény 64—64.90, májusi járadék 81.22—81.17, magyar aranyjáradék 99.05—99, magyar papirjáradék 85.78—85.72.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 276.80, osztrák tartományi bank 219.50, osztrák-magyar államvasut 221.10, déli vasut 84, elbavölgyi vasut 167, török dohányrészvény 64.90, májusi járadék 81.17, magyar aranyjáradék 99, husz frankos arany 9.95, márka 61.72, ultimora 61.85.

Zárlat után jegyez osztrák hitelrészvény 276.75, török dohányrészvény 64.90, osztrák-magyar államvasut 221.10, magyar aranyjáradék 98.97.

Az esti magánforgalomban maradt osztrák hitelrészvény 276.60.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. A dijtételek alig változtak. Osztr. hitelrészvény holnapra 1¼—1¾ frt, nyolcz napra 4½—5 frt, egy hónapra 8½—9½ frt, három hónapra 16—17 forint; osztrák-magyar államvasut egy hónapra 8—8½ forint, három hónapra 15—16 forint, magyar aranyjáradék egy hónapra 2¼—2¾ százalék, három hónapra 4—4½ százalék.

Magánkamatláb: Első váltóra 4⅜—4½ százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 4⅝—5 százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A német zártörvény következtében teljesen megváltozott az irány. Buza tavaszra 7.45 frtig esett, javult ugyan 7.50 frtig, de ismét 7.48 frtig esett és marad igy kinálva. Zab tavaszra 5.85, 5.89 és 5.87, tengeri május—juniusra 6.16, 6.17 és 6.20 frt között köttetett. Rozs tavaszra jegyez 6.08—6.10 frtot.

Délután még nagyobb mérveket vett a baisse és különösen buza tavaszra esett 7.48 frtról 7.46 frtig, maradt 7.45—7.46 frt. Zab tavaszra 5.88—5.87, tengeri május—juniusra 6.20—6.21, rozs tavaszra 6.10 frt.

Készáru lanyha és buza szombathoz képest 10 krral csökkent. Gyenge forgalom mellett eladatott: egy rakomány szerbiai buza 76 k. tranzito Bécs 6.85 frton három hónapra.

Szesz ára tartja magát. Kész áru jegyez 25½ frtot mint pénz.

BÉCSI ÁRUTOZSDE.

Bécs, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai tőzsdén köttetett:

Czukor: 400 mm. pilé január—áprillisra Triesztben 22½ frt.

Repczeolaj: 1000 mm. április—juniusra. Bécsben 31 forint.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető hely szokványok szerint készpénzben, mediora vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy mediora illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a mediora M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a tranzaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongácziós tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 61 frt 75 kr. 100 frank vista = 49 frt 70 kr.

November 28.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		81.80	—.—	—.—
« 4½%-os «		107.32	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	468.75	226 81	— 1.87
Osztrák déli vasut	U	180 —	83 62	— 0.64
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	U	790.—	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	83.95	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	308 —	150.60	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	M	—.—	—.—	—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék	U	81 13	99.14	— 0.87
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.				
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	65.50	81.28	+ 0.01
« 5%-os «	U	77.70	96.26	—.—
« 4%-os ezüstjáradék	K	66.50	82.14	+ 0.01
« 4%-os aranyjáradék	K	90.70	112.18	— 0.12
Magyar aranyjáradék	U	79.90	99.07	— 0.18
« 5%-os papirjáradék	K	68.70	85.46	— 0.61
« keleti vasuti kötvények	K	77.—	95.47	— 0.61
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	101.70	126.10	+ 0.12
Osztrák hitelrészvény	U	449.—	277.19	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	358.—	220.99	— 3.06
Osztrák déli vasut	U	137.—	84.55	— 0.62
Károly-Lajos vasut	U	88.90	206.94	— 1.—
Kassa-oderbergi vasut	K	57.—	141.57	— 0.25
*Román vasutirészvények		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		178.50	110.36	— 0.66
Váltó bécsi piaczra		161.70	61.75	—.—
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
« leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
« országos bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	65.50	81.22	— 0.11
« 5%-os «	U	[illegible]	[illegible]	+ 0.01
« 4%-os ezüstjáradék	K	66.40	82.42	— 0.11
« 4%-os aranyjáradék	K	90.70	112.18	+ 0.06
Magyar aranyjáradék	U	80.—	99.20	—.—
« 5%-os papirjáradék	U	69.20	86.07	—.—
Osztrák hitelrészvény	U	223 —	277 17	—.—
Osztrák-magyar bank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	177.75	221.68	— 0.46
Károly-Lajos vasut	U	167.12	207.21	—.—
Osztrák déli vasut	U	68.38	85.34	+ 0.16
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—	—.—
Magyar-gácsországi vasut	U	133.75	166.17	—.—
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra		161.90	61.72	+ 0.04
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar orsz. bank		—.—	—.—	—.—

Trieszt, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Váltó Londonra 125.70, olasz bankpiaczokra 49.05, Napoleond'or 9.94, májusi járadék 81.15, magyar papirjáradék 85.70, magyar aranyjáradék 99.—, osztrák hitelrészvény 276.70, osztrák-magyar Lloyd 480, olasz járadék 95.50, olasz bankjegy 49.15.

Berlin, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Eleintén csendes irány mellett gyenge volt az üzlet. Orosz értékek és vasutak a zártörvény következtében gyengültek, de később ismét megszilárdultak kissé. Bankértékek keveset változtak, de élénktelenek. Német és külföldi kiviteli vasutak lanyhák — Zárlat üzlettelen. Magas kamatláb 2¾ százalék.

Berlin, nov. 28. (Tőzsdei tudósitás.) Párisi hirekre és a gabona zártörvény következtében tartózkodó volt az üzlet. Vasuti részvények és orosz értékek gyengék de a többi értékek igen szilárdak. A liquidáló előreláthatólag simán fog lefolyni.

Berlin, nov. 28. (Utótőzsde.) Magyar aranyjáradék 79.60, osztrák hitelrészvény 449½, osztrák-magyar államvasut 358½, osztrák déli vasut 137, Károly Lajos-vasut 83.50. Csendes.

Frankfurt, nov. 28. (Esti tőzsde.) Magyar aranyjáradék 80, osztrák hitelrészvény 223. osztrák-magyar

államvasut 177¼, Károly-Lajos vasut 167. — Igen szilárd.

Páris, nov. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Szilárd irány mellett *1 óra 3 perczkor jegyeznek:* 3%-os járadék 81.87, 4½%-os járadék 107.40, olasz járadék 97.52, magyar aranyjáradék 81.18, egyiptomi kölcsön 373, spanyol járadék 67.37, török vasuti kölcsön 14.25, ottomán bank 506, Rio Tinto bányatársaság 352, Szuez-részvény 2015, Panama-részvény 298, osztrák-magyar államvasut 465, osztrák déli vasut 181.25.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os járadék 81.80, 4½%-os járadék 107.32, törleszthető járadék 83.95, magyar aranyjáradék 81⅛, magyar vasuti kölcsön 308, osztrák-magyar államvasut 463.75, osztrák déli vasut 180, osztrák földhitel-részvény 790. ottomán bank 503.12. Tartva.

London, nov. 28. (Megnyitás.) Angol consolok 103.06.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Berlin, nov. 28. *Buza, rozs* és *zab* javult, *olaj* szilárd, *szesz* csendes.

Páris, nov. 28. *Buza* és *liszt* szilárd, *olaj* csendes, *szesz* tartva.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

(Számitási árfolyam német piaczokra 100 márka vizta 61.75 frt, 100 fk 49.70 frt.)

November 28.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	22.—	10.98	— 0.45
— deczemberre	22.60	11.28	—.—
— első 4 hóra	22.80	11.33	— 0.05
— márcz.-tól 4 hóra	23.40	11.63	—.—
Liszt folyó hóra	50.25	15.70	+ 0.20
— deczemberre	49.75	15.55	+ 0.05
— első 4 hóra	50.10	15.65	— 0.04
— márcz.-tól 4 hóra	50.80	15.87	— 0.03
Olaj folyó hóra	57.25	28.45	— 0.28
— deczemberre	58.—	28.83	— 0.12
— első 4 hóra	59.—	29.32	— 0.13
— máj.-tól 4 hóra	59.25	29.44	— 0.13
Szesz folyó hóra	45.—	24.37	+ 0.13
— deczemberre	45.25	24.50	—.—
— első 4 hóra	46.75	25.30	— 0.02
— máj.-tól 4 hóra	47.75	25.85	—.—
BERLIN.			
Buza nov.-deczemberre	162.—	10.—	+ 0.03
— ápr.-májusra	171.75	10.61	+ 0.08
Rozs nov.-deczemberre	121.—	7.47	+ 0.09
— ápr.-májusra	129.75	8.01	+ 0.10
Zab nov.-deczemberre	102.—	6.30	+ 0.12
— ápr.-májusra	109.75	6.78	+ 0.06
Olaj nov.-decz.-re	50.30	31.06	— 0.12
— ápr.-májusra	51.10	31.55	+ 0.06
Szesz nov.-deczemberre	97.60	60.27	—.—
— ápr.-májusra	100.75	62.21	—.—
STETTIN.			
Buza nov.-decz.-re	165.—	10.07	+ 0.04
— ápr.-májusra	17?.—	10.68	+ 0.06
Rozs nov.-decz.-re	117.50	7.26	+ 0.16
— ápr.-májusra	128.—	7.90	+ 0.18
Olaj nov.-decz.-re	49.50	30.57	+ 0.31
— ápr.-májusra	50.—	30.88	—.—
Szesz kész szállitásra hordó nélkül	95.80	59.16	— 0.12
— Kész szállitásra 50 márka fogyasztási adóval	47.50	29.33	+ 0.31
— Kész szállitásra 70 márka fogyasztási adóval	33.20	20.50	—.—
— nov.-deczemberre	96.—	59.28	+ 0.19
— ápr.-májusra	100.—	61.75	—.—
KÖLN.			
Buza novemberre	—.—	—.—	—.—
— márcziusra	18.10	11.18	+ 0.31
Rozs novemberre	12.70	7.84	+ 0.18
— márcziusra	13.30	8.21	+ 0.18
Olaj kész szállitásra	27.60	34.09	+ 0.75
— májusra	26.80	33.23	—.—
BOROSZLÓ.			
Buza	16.40	10.12	—.—
Zab	—.—	—.—	—.—
Szesz	46.70	28.84	+ 0.13
Rozs	11.90	7.35	+ 0.06
Repcze	21.40	13.21	—.—
Tengeri	11.80	7.29	—.—

ÜZLETI TUDOSITASOK.

A fapiaczról.

(B.) A főbb forgalmi pontokon a tél beállását rendesen megelőző élénkséggel történnek a helyi szükségletek fedezésére szolgáló eladások, az árak azonban csak olyan nyomottak, mint voltak s az eladások kevés üzleti jutalmat adnak. Egyedül a tölgyfaanyagok árai szilárdak és jók, s ma ugyszólván csak ezek eladásánál számithat az erdőbirtokos, ki fájának értékét ismeri, jó vásárra, bár tagadhatatlan, hogy még most is akad egy-egy olyan járatlan, ki az elsőrendü vastag anyag m³-ét két forintjával bocsátja áruba s ezzel a többi szomszédos anyag árát is lenyomja. Hogy mily élénk érdekeltség áll fenn a müszerfára és dongára alkalmas tölgyfák iránt, ezt igen meggyőzően igazolják a szlavonországi tölgyerdőkben közelebbről tett nagyobb fa eladások is, melyeknél a beruházási alap 1.600,000 frtra becsült 1500 holdnyi tölgyese 2.074,000 forinton kelt el, a vinkovczei emennél kevésbbé értékes 800 holdnyi tölgyes pedig 565.300 frt becsár helyett 795.000 frt mellett talált vevőkre. A németországi faüzletről már régóta nem volt alkalmunk megemlékezni s ezt ma sem azért teszszük, mintha az ott elveszitett piaczon ezuttal már közvetlenül valami nevezetesebb kilátás kinálkoznék részünkre, hanem csupán jelezni kivántuk, hogy az ottani készletek megapadtak s most már a közelebb érhető Ausztriából hajlandók vásárolni. Sokkal inkább érdekel minket most az olasz fapiacz megtarthatásának kérdése, vagy bátran mondhatva, inkább annak az eddiginél teljebb megnyerhetése. Az olasz vámtarifa ugyanis tárgyalás alatt áll s az olaszok a mi főbb kiviteli czikkeinkre, melyek között kiváló helyet foglal el a fa is, vámot akarnak vetni; a mi, ha megtörténnék, az ujabb időben arrafelé kedvezően megindult kereskedésünket veszitenők el s Európából csak a kényes hitellel biró Balkán tartományok maradnának, melyeken aztán az ausztriai faval még nehezebb versenyt kellene kiállanunk, a mellett, hogy az saját piaczunkon is nyom. Nincs kétségünk azonban az iránt, hogy az olasz vámtárgyalások részünkre kedvező megoldást nyernek, a mi annál valószinübb, mert az Olaszországba való fakivitelt illetőleg Ausztria még jobban van érdekelve, mint mi.

«Erd. Lapok.»

Marhavásár.

Pozsony, nov. 28. (Távirat.) A mai szarvasmarhavásárra 1297 db marhát hajtottak fel, nevezetesen 1098 ökör, 7 tehén, 8 bika és 17 bivaly magyar eredetü, 131 ökör, 20 tehén és 17 bika német eredetü. Élénk irányzat mellett a következő árak jegyeztettek: Magyar árak 52—60 frton, német marha 54—61.50 frton, jobb legelőmarha 47—50 frton, könnyebb 40—45 frton kelt el métermázsánkint.

Bécs (St.-Marx), nov. 28. (Távirat). Felhajtatott: 3355 db vágó marha, közte: 993 magyar, 781 galicziai és 1 német fajta. Az irány tanyha, az árak 1 forinttal estek. Fizettek: magyar ökrökért 50—58 frtot, galicziai ökrökért 49—56 frtot, kivételesen 62 frtot, német ökrökért 50—60 frtot 100 kilogrammonkint.

Juhvásár

Páris (La Villette), nov. 24. Felhajtatott 22727 birka. Igen lanyha irány mellett fizettek magyar juhokért 66—72 centimet ½ kilónként.

Páris (La Villetta), nov. 28. (Távirat.) Felhajtatott 21400 birka. Az üzlet változatlan.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **A Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyei gazdasági egyesület** ma délután tartotta közgyülését, *Földváry* Mihály alispán elnöklete alatt. Első sorban az igazgató választmány terjesztette elő javaslatát a jövő évben rendezendő *kiállitás* tárgyában. E szerint a legközelebbi ekeverseny az 1888-ik év május havában *Nagy-Körösön* tartatik meg s állatkiállitással lesz kapcsolatos. A közgyülés a kiállitás és versenyek rendezésével az igazgató választmányt bizta meg. E czélra a jövő évi költségvetés maradványa 1197 forint és az osztályok rendelkezésére bocsátott összeg fele lesz fölhasználandó. *A gazdasági egyesület költségvetését* a közgyülés 3227 frt bevételben s 2030 frt kiadásban állapitotta meg. *A jövőben tartandó szántás- és ekeversenyek* tárgyában ugy határozott a közgyülés, hogy ezentul is évről évre 5 izben rendez szántás- és ekeversenyt. Ezután az igazgató választmány inditványára a közgyülés elhatározta, hogy *a gazdakörök alakitása* végett fölkéri a megyei hitelszövetkezetet, hogy a a vele üzleti összeköttetésben álló községi hitelszövetkezeteket ezek megalakitására hivja fel és pedig olykép, hogy ezen szövetkezetek igazgatóságai a gazdakör tisztviselői is legyenek, továbbá a megyében létező más szövetkezetek is, az egyesület utján, gazdakörök alakitására felhivassanak. A számvizsgáló bizottságba beválasztattak az eddigiek: u. m.: Kovách Gábor, Behr Gusztáv, Darányi Kálmán, Karsai Vilmos és Zseny József. Végül Egan Ede orsz. tejgazdasági felügyelő tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást «a tenyészkerületek kérdéséről, tejgazdasági szempontból.»

NAPIREND : november 29-én.

Naptár: Kedd — Róm. kath.: Szaturnin vértanu. — Prot.: András. — Görög-orosz: (november 17.) Ner. Gergely. — Zsidó: (kiszlev 13.) — Nap kél 7 ó. 26 p., nyug. 4 ó. 11 p. — Hold kél 3 ó. 59 p. d. u., nyug. 5 ó. 46 p. regg.

Miniszterelnök mint pénzügyminiszter fogad d. u. 5—6.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter fogad d. u. 3—4.

Közmunka- és közlekedésügyi miniszter fogad d. u. 2—3-ig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10—d. u. 2.

Gyászmise Mária Terézia királynő emlékére d. e. 10 órakor az egyetemi templomban.

Az orsz. középiskolai tanáregylet szakosztályi ülése d. u. 5 órakor (Andrássy-ut 25.)

Felolvasás az iparoskörben este fél 8 órakor. Felolvasó Ráth Károly.

Pestmegye folytatólagos közgyülése d. e. 9 órakor a megyeház nagytermében.

Őszi kiállitás II. sorozata a műcsarnokban (Andrássy-ut 69. sz.) d. e. 9-től d. u. 4 és d. u. 5—9-ig villamvilágitás mellett. Belépti dij 50 kr.

Országos árpakiállitás a Köztelken d. e. 10— d. u. 5.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban d. e. 10—d. u. 5.

Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint d. e. 10—11½ óra között.

Nemzeti muzeum: régiségtár d. e. 9— d. u. 1.

Orsz. tanszermuzeum a budai állami tanitóképezde épületében d. e. 9—12 és d. u. 3 6.

Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert.) nyitva van d. e. 9-től d. u. 1-ig és d. u. 3—5-ig.

Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—6-ig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. e. 10—12 és d. u. 4—8.

Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Seemann központi kávéház villamos világitással az egyetem-utcza és Ferencziek-tere sarkán.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Kivonat a hiv. lap nov. 27-iki számából.

Árverések a fővárosban. Somogyi ferencz 475 frtra becs. ingós. (IV. ker. magyar-utcza 25. sz.) decz. 3. Schön J. 2113 frtra becs. ingós. (IV. ker. Szervita-tér 8. sz.) nov. 29. Homa Géza 624 frtra becs. ingós. (VIII. ker. főherczeg Sándor-utcza 32. sz.) nov. 28. Tisza László 668 frtra becs. ingós. (IV. ker. zöldfa-utcza 42. sz.) decz. 1. Pollak Ede 560 frtra becs. ingós. (IV. ker. Károly-utcza 9. sz.) decz. 1. Ifj. Ruscher György 11,463 frtra becs. ingós. (VI. ker. Andrássy-ut 25. sz.) nov. 30. Egressyné P. Ilka 854 frtra becs. ingós. (III. ker. Zsigmond-utcza 48. sz.) decz. 2.

Árverések a vidéken. Strelinger József 2347 frtra becs. ingatl. febr. 17. Orsován. (Zólyom.) Gärtner Antal 3800 frtra becsült ingatl. febr. 28. Kernyaján (Zombor.) Iván Sándor 3000 frtra becs. ingatl. decz. 24. Z.-Egerszegen. Steinitz E. 2603 frtra becs. ingtl. decz. 29. Aradon. Scheil Ferenczné 320 frtra becs. ingatl. decz. 31. Visegrádon. (A pestvidéki kir. törvényszék.) Spiegel Mihály 2166 frtra becs. ingatl. febr. 1. Zomborban. Pechó Antal 2963 frtra becsült ingatl. febr. 27. Nagy-Belicze (Nyitrai kir. törvényszék.) Hubinka Vilmos 4666 frtra becs. ingatl. decz. 24. Nagy-Kanizsa. Brankov Sziva 752 frtra becs. ingatl. decz. 29. Károlyfalva. Morar Tógyer 2490 frtra becs. ingatl. decz. 5. A.-Szopor.

Csődnyitás. B. Kövér Gyula kir. tanfelügyelő és Rényi Ida egri lakosok ellen. Csődbiztos Farkas Pál törvényszékibiró, tömeggondnok Gáhy Ferencz ügyvéd, bejelentési határidő 1888. febr. 11.

Csődmegszüntetés. Hell Leopold ellen. Müller Cözlesztin kassai lakos ellen.

Pályázat. A mármaros-szigeti törvényszéki fogháznál fogházfelügyelői, — fogarasi kir. járásbiróságnál albirói, — a sz.-fehérvári kir. ügyészségnél ügyészi, — vasvármegyei adófelügyelőségnél III. o. számtiszti, — a nagyszebeni kir. járásbiróságnál irnoki állomásra.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

IDEGENEK NEVSORA

Nemzeti szálloda.
Haller J. N.-Várad
Sembery I. Berényke
Kritsfalusy V. Mármaros
Lehóczky E. B.-Bánya
Ádám L. N.-Kőrös
Dr. Feltner V. Budweis
Dr Kanitzer S. Vásárhely
Ballay Gy. Adony
Kostic P. Szurdok
Fischer K. Frankfurt

Aranysas szálloda.
Br. Vécsey Gy. Recsk
Tahy S. Recsk
Báthor G. Szolnok
Kovásznay Zs Püspöki
Ibrányi Zs.-né Kótaj
Rákóczy A. T.-Szele
Szilassy J. Pánd
Ujhelyi N. Csongrád
Teszári L. N.-Abony
Szilassy E. N-Abon.
Gulkovszky L. Komárom
Maierffy J. Debreczen
Velits II. Désna
Velits Cz. Dézna
Szücs A.-né T-Szt-Miklós

Tigris szálloda.
Törley Gy. Szabadka
Szuv J. Bécs
Singer J. Bécs
Herz J. N.-Várad

London szálloda.
Nottny J. Anina
Raimond J. Sz.-Pölten
Ceroniar B. Fiume
Féthy J. Lugos
Margarits Gy. Braila

M. Államvasut-szálloda.
Holl Gy. Beregszász
Bocsáry M. Miskolcz
Neuman J. Bécs
Kohn Gy. Budapest
Schreiber L. Ugh
Kostaliczer L. Brünn

Két korona szálloda.
Söhegyi J. Dömsöd
Csifári K. Löb
Morgó L. Esztergom
Juhász P. Miskolcz
Pápai J. Kolozsvár
Halmy B. Torda
Szoradi L. Losoncz
Batla M. Fehérvár
Gönczi J. Jászberény

Magyar király szálloda.
Hornyánszky L. Tab
Kozits L. Győr
Tóth J. N.-Bánya
Szij J. N.-Várad
Dr. Beliczay E. Győr
Say F. Sz. Fehérvár
Fabini Brod
Weis A. Győr
Krausz E. Biszovácz
Blau Gy. Eszék
Mayer N. Bécs
Weil D. Bécs
Polatsek A. Bécs
Treulich Gy. Prága

Fehérhattyu szálloda.
Dobozy J. M.-Berény
Szabó I. Szeged
Neogrády B. N.-Bánya
Propper F. Homonna
Szentpétery D. N.-Kőrös
Dusbaba J. Moór
Friedmann M. N.-Kanizsa
Bedekovits J. Szolád
Horváth Gy. Czegléd
Kreitz J. Pásztó
Klein J. Árokszállás

Vadászkürt szálloda.
Gr. Eszterházy F. Devecser
Gr. Eszterházy P. London
Máriássy B. Berzéte
Szentiványi Gy. Bikszárd
Stenzel E. Kadarkut
Ambrózy L. S.-A.-Ujhely
Blechner D. Bécs
Mezner K. Bécs
Michalup J. Bécs
Peschika D. Pancsova
Schendl M. Pancsova
Krosadináth Pancsova
Csolanovits H. Pancsova
Hets J. Győr

Schmidt Orient szálloda.
Br. Kemény Gy. Erdély
Novák A. Szatmár
Szondy D. T.-Szt-Miklós

Galambos K. Szabadszállás
Fekete K. Eger
Fried G. Debreczen
Popovits J. Otlaka
Pozsgay M. Keczel
Ribánszky E. Buják
Horváth J. Miskolcz
Kozák L. Simontornya
Radits J. Simontornya
Brabelzky A. Hidegkut
Kohn J. Eger
Blazek A. Nis
Löwy M. Szerajevo
Friedländer C. Bécs

Holzwarth-Frohner száll.
Stadler G. Beszterczebánya
Landau E. Bécz
Wildbrandt A. Bécs
Kuffler R. Sillein
Deutsch M. K-Láng
Dr. Szivessy L. Szeged
Gerő L. Déva
Czopp L. Bécs
Kranez H. Bécs
Sichermann M. Lemberg
Gál F. Szeged
Gabriel A. Berlin
Jacoby H. Berlin
Epstein A. Bécs
Frossuitz M. Szeged
Bandl H. Moór
Holzmann M. Komárom

Walter Fehérló szálloda.
Stupa A. Bécs
Göngler M. Grácz
Pliszner B. Berlin
Jaworski W. Lemberg
Lázár Gy. Nádudvar
Ilovsky E. Vacs
Sojka M. Bécs
Merkl J. Kopenhága
Spitzer S. Komárom
Ledergerber P. Ny.-Ujfalu
Károly M. Pécs
Hoffmann M. Bécs
Hercz A. Ipolyság
Löbel J. Vácz
Fuchs J. Kecskemét
Stauber A. D.-Földvár
Rrsütz E. Kolomea
Fehér J. Arad
Pacs J. Selmecz

Marchall-szálloda. az Angol királynéhoz
Főhg Salvator F. Bécs
Hg Bourbon F. Páris
Gr. Porta E. Páris
Gr. Bubna E. Bécs
Gr. Eszterházy P. Devecser
Gr. Eszterházy J. Pozsony
Gr. Gastel Fr. Szabadka
Br. Kemény J. Kolozsvár
Br. Kemény K. Erdély
Br. Jeszenszky F. Baranya
Br. Radvánszky Ji Radvány
Br. Lederer Bécs
Nemeshegyi B. Pilis
Maurer M. Erdély
Armand J. Páris
Zeme F. Lipcse
Passavali P. Csoma
Horn R. Bécs
Nicolajevits M. Belgrád
Klein M. Berlin
Dr. Glatz L. Somorja
Bohatsch U. Bécs

Pannonia szálloda.
Gr. Leutrum Vidrány
Hertelendy J. Mesteri
Oláh J.-né E.-Tarcsa
Bruckner R. Baja
Dr. Sárfy G. Ujvidék
Dr. Keszler F. Szatmár
Dr. Kádár A. Szatmár
Sessovits J. Tamási
Chudovszky J. Igló
Pap G. Szatmár
Herman M. Szatmár
Wolff L. R.-Pardics
Bubics J. Mosony
Bihary Gy. Párkány
Vátor J. Győr
Schwarz M. N.-Mihály
Csungay B. Mohács
Glaser M. T.-Szt-Miklós
Klein A. Sály
Mandel F. Miokolcz
Sandner P. Lemberg
Deutsch F. N.-Várad
Döntő A. Szabadka
Pazsit S. Halas
Würth J. Kőbánya
Lestovics L. Léka
Civin J. Kolin
Csanády G. Keszthely
Perczián S. Zólyom
Csák K.-né Félegyháza

Elhaltak névsora 1887. nov. 25.

Büttl F. 32 é. magánzó IV k. lövész-u. 16. agyhártyaloh.
Schoblocher I. 50 é. vasuti őr IV k. molnár-u. 42. rák.
Wagner B. 5 é. keresk. fia VII. k. kerepesi-ut 52. agykérlob.
Skomál F. 40 é. pék Rebrovics-ház tüdőbaj.
Hatsek S. 25 é. szabó neje VI. k. uj-u. 45. szivbaj.
Freund I. 12 é. hiv. I. VII. k. király-u. 9. hagymáz.
Hoffmann M. 22 é. cseléd I. k. görög-u. 1. mérgezés.
Bergazer K. 28 é. özv. I. k. szikla-u. 10. tüdőlob.
Váczi A. 59 é. bérkocsis neje IX. k. viola-u 4?. veselob.
Strohberger R. 58 é. özv. III. k. bécsi-u. 76. szivbaj.
Vujanits K. 4 é. kézmüves fia I. k. naphegy-u. 21. roncs. toroklob.
Horváth L. 28 é. honvédtiszt I. k. kőkgolyó-u. 11. agyhüdés.
Bak K. 24 é. gépész neje V. k. felső rakpart 12. tüdőbaj.
Moldoványi A. 25 é. magánzó VI. k. Teréz-körut 54. mellhártyalob.
Markvart P. 41 é. nyerges VI. k. Szabolcs-u. 29. gümőkór.
Tersztoklavecz M. 43 é. czipész IX. k. Ferencz-u. 10. szivbaj.
Löwi A. 4 é. földbirtokos I. IX. k. soroksári-u. 11. roncs. toroklob.
Wachtl F. 69 é. magánzó VII. k. hársfa-u. 34. agyguta.
Flesch B. 20 é. ügynök neje VII k. amjanich-u. 56. tüdőbaj.
Girch J. 62 é. czipész szegényház tüdőlob.
Pets T. 75 é. napsz. szegényház agyguta.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Érdekeink megóvása czéljából van szerencsénk a t. közönséget felkérni, hogy a mai lapokban leleplezett **szövetkezet** czégét a mienkkel **összetéveszteni ne méltóztassék**; kijelentjük egyuttal, hogy **könyveinket**, melyek az egész ügyvitel menetét feltüntetik és melyek szerint ezen év folyamán eddig **437 tag között 32,120 frt 75 kr. kölcsönt adtunk ki** s október hó végéig **4098 frt 11 kr tiszta feleslegot takaritottunk meg**, a szövetkezet bármely érdekelt tagjának szivesen felmutatjuk.

Budapest, 1887. év november 28-án. 4039

„Budapesti általános hitelszövetkezet".
(VI., Váczi-körut 1.)

A **Broglie József** czég **csődtömege a teljesen berendezett**

gép- és rostalemezgyár

Budapest, külső váczi-ut 46. sz. **szabadkézből eladatik**. Irásbeli ajánlatok **1888. január 5-éig** elfogadtatnak. Közelebbi felvilágositás a gyárban nyerhető. 4038

Süketek- és nagyothallók számára.

Egy egyén, ki egy egyszerü szerrel tett 23 évig tartó siketségétől meggyógyittatott, kész annak német nyelvü leirását minden kérdezősködőnek **ingyen** megküldeni. Czim: **Dr. NICHOLSON,** rue Drouot **Paris.** 4040

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KUT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest. 439

SZINHAZAK ES MULATSAGOK.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi b. 251. Havi b. 27.

Budapest, november 29-én.

Uj betanulással:

Másodszor:

I D A.

Vigj. 4 felv. Irta Rákosi J.

Személyek:

Gr. Gogánfayné Sz. Prielle C.
Gr. Szalapay Benedek
Gr Öreglaky Náday
Mimike G. Csillag T.
Br. Vinczellérdy Hetényi
Gr. Sövényesdy Egressy
A grófné Lendvayné
Kukovicsényi Tolnai
Handeck grófné Lubinszkyné
Hermin Tolnainé
Vindornyalaky Békéssy I.
Kerecsényi Nagy Ibolya
Gr. Szádaházy Földényi
Lánczospatakyné Szacsvayné
Györöky I. Rákosi Sz.
Dudovai K. Szathmáryné
Rigácsi E. Györgyné
Egy apácza J. Gaál I.
Gold I. Szigeti I.
Kulcsár Abonyi
Komorna Rajnai G.
Komornyik Dezső
Ferencz Sántha

Kezdete 7 órakor.

Holnap november 30-án. Bérletfolyamban:

Egy csepp méreg.

M.KIR. OPERAHÁZ.

I. bérlet 12. sz.

Budapest, november 29-én.

Bianchi B. k. a. cs. kir. kamaraénekesnő bucsu felléptett, Bellincioni G. k. a. valamint Perotti Gy. m. v. felléptével:

A hugonották.

Nagy opera 5 felv. Irta Scribe. Forditotta Nádaskay L. Zenéjét szerzette Meyerbeer.

Személyek:

Valois Margit Bianchi B.
Valentine Bellincioni G.
Urbain Komáromi M.
Királyné udv. hölgye Hensler
Egy hölgy Rozenzweig L.
De Nangis Perotti Gy.
Marcel Ney
Saint Bris Odry
De Nevers Bignio
Maurevert Szegedi
Tavannes Dalnoki
De Cossé Kiss D.
Thoné Takács
Meru Szekeres
De Rez Szalai
De Thou Szendrői
Bois Rosé Fekete
Éji őr Váradi

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 30-án.

Az operaház zárva.

NEP-SZINHAZ.

Budapest, november 29-én.

Blaha Lujza asszony mint vendég.

Niniche.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irták A. Hennequin és A. Millaud. Ford. Csepreghy F. Zenéjét Marius Boullard.

Személyek:

Korniszki Makó
Grófné Blaha L.
Beaupersil Gyöngyi
Desablettes Horváth V.
Grégoire Szirmai
Dupiton Szathmáry
Sillery Párténwritten
Egy ur Pusztai
Narcisse Ujvári
Gimblon Fodor
Baptiste Egri
Kulcsár Halász
Futár Izsó
Fürdőlegény Marton
Komornyik Kósa
Annette Munkácsi M.
Georgine Vidorné
Amanda Gyöngyösi I.
Castagnette Béni I.
Cona Vasváriné
Juliette Galambos B.
Halászlegény Szőcs K.
Végrehajtó V. Kovács

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 30-án.

Nebántsvirág.

NÉMET SZINHÁZ.

Budapest, november 29 én.

Wien bleibt Wien.

Énekes bohózat 4 képben.

Kezdete 7 órakor.

Első fővárosi orpheum

Nagymező-utcza 17. sz. 3880

Herrmann tanár feltünést keltő mutatványával! **Egy selyemhernyó átváltozása.**

Továbbá **Nathanson Jenny** Bécsből, **The Aubrey** nyujtó némajajátékosok és **Burk őrnagy** visszavonhatlanul utolsó fellépése, **Schmiedt** Teréz k. a. énekesnő, **Roger Margot** k. a. gyönyörü énekesnő, ujólagi fellépése a **Moser család** tornaművészeknek, valamint **Schenk Márton** dalkomikus fellépése.

Előleges jelentés: Csütörtök, deczember 1-én **Signor Walenda** először lép fel 24 idomitott kutyáival, köztük 6 dogge, a legritkább szépségüek, a **Franklin család** (4 hölgy) mutatványaikkal mint tornásznők, továbbá fellép **Völker** k. a. hegedü-müvésznő a drótkötélen és az **«Alpesi viola»** nevü női-terzett.

IDOJARAS, nov. 28. reggel 7 órakor

Az időjelző-intézet táviratí jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700	Szél iránya és erejo (1—12)	A hőmérséklet Celsius fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	65.1	K 1	— 0.3	—	○
Beszterce	66.9	NY 1	— 4.3	—	○
Beszterczebánya	64.8	E 1	— 2.5	—	◔
Budapest	66.2	◎	— 1.0	—	∞
Csáktornya	64.6	E 1	+ 0.0	—	◑
Debreczen	—	NY 1	+ 1.1	—	●
Eger	—	ENY 1	+ 0.0	—	●
Eszék	—	—	—		
Fiume	63.2	K 2	+ 5.7	—	●
Késmárk	64.2	◎	— 2.5	—	≡
Keszthely	66.5	E 2	+ 2.9	—	◕
Kolozsvár	68.0	NY 1	— 4.8	—	◕
Magyar-Óvár	65.8	E 3	— 1.5	—	◕
Mármaros-Sziget	66.3	K 1	— 1.0	—	◔
Nagy-Enyed	—	—	—	—	—
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—
Nagyvárad	66.1	◎	+ 2.1	—	≡
Orsova	66.0	NY 1	— 2.5	—	○
Pancsova	67.3	D 1	— 0.4	—	○
Selmeczbánya	67.5	DNY 1	— 1.0	—	◔
Sopron	67.2	◎	— 1.6	—	◔
Szatmár-Németi	67.1	K 2	+ 2.2	—	○
Szeged	65.8	◎	+ 0.7	—	○
Sepsi-Szt.-György	68.5	◎	— 1.5	—	○
Szolnok	67.4	◎	— 0.9	—	≡
Temesvár	66.6	ENY 3	+ 0.0	—	≡
Trencsén	66.3	D 2	+ 2.7	—	●
Ungvár	64.9	◎	+ 5.0	—	◕
Zágráb	66.4	◎	+ 2.6	—	○
Bécs	66.9	NY 1	+ 1.4	—	◕
Bregenz	68.3	D 1	— 1.4	—	●
Lesina	63.1	K 4	+ 11.1	—	●
Pola	63.3	ENY 1	+ 11.9	—	●
Prága	64.5	DNY 3	+ 4.8	—	●

Jelek magyarázata: ◎ = szélcsend, ○ = tiszta, derült, ◔ = ¼ felhős, ◑ = ½ felhős, ◕ = ¾ felhős, ● = borult, ● = eső, ✱ = hó, ▲ = jégeső, ≡ = köd, ∞ = gőz, ⚡ = zivatar, villám, (n) = csapadék mm.-ben.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (767—768) az Álpesek és Fekete tenger között, a depressziók (758—759) egyike délen másika északon van. Az idő részint változó, részint derüs csapadéktalan.

Hazánkban: Különböző irányu gyenge szelek mellett, a hőmérséklet többnyire kisebb lett, a légnyomás délnyugoton alább szállt. Az idő részint derüs, részint változó felhőzetü száraz, éjjel többnyire fagygyal.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Északnyugaton változó felhőzetü, délkeleten derüs, éjjel részben fagyos időt várhatni, kevés vagy semmi csapadékkal.

VIZALLÁS, 1887. november 28.

Névszerint	0 fölött (Méter)	0 alatt (Méter)	Változik	Névszerint	0 fölött (Méterben)	0 alatt (Méterben)	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.43	—	árad	M.-Sziget	1.05	—	apadó
Komárom	1.31	—	apadó	V.-Namény	5.73	—	áradó
Budapest	1.48	—	áradó	Tokaj	3.[illegible]2	—	áradó
Mohács	2.69	—	áradó	Szolnok	2.30	—	áradó
Vukovár	—	—	—	Szeged	2.59	—	apadó
Ujvidék	3.12	—	apadó	**Bodrog**			
Pancsova	3.00	—	apadó	Sárospatak	20.1	—	áradó
Orsova	3.27	—	apadó	**Szamos**			
Vág				Szatmár	2.40	—	áradó
Komárom	1.80	—	apadó	**Kőrös**			
Dráva				B.-Gyula	0.92	—	áradó
Barcs	1.86	—	áradó	Gyoma	1.62	—	áradó
Eszék	1.91	—	apadó	**Maros**			
Száva				Arad	—	0.20	apadó
Sziszek	6.90	—	áradó	**Béga**			
Mitrovicza	5.47	—	apadó	Temesvár	0.62	—	áradó

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés november 16-iki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései november 28.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
bánsági uj	lanyha	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
»	»	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
tiszavidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.75	6.80	79	6.85	6.90
»	»	80	6.90	6.95	81	6.95	7.—
pestvidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
»	»	80	6.85	6.90	81	6.90	6.95
fehérmegyei	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.75	6.80	79	6.85	6.90
»	»	80	6.90	6.95	81	6.95	7.—
bácskai	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.85	6.90	79	6.95	7.—
»	»	80	7.—	7.05	81	7.05	7.10
magyar északvidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.55	6.60	79	6.60	6.65
»	»	80	6.65	6.75	81	6.80	6.85

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
rozs uj	szilárd	—	70—72	5.40	5.65
árpa	lanyha	takarmány	60—62	5.25	5.50
»	»	égetni való	62—64	5.60	5.60
»	»	sörfőzdei	64—66	7.—	7.75
zab	szilárd	—	39—41	5.15	5.40
tengeri	szilárd	bánsági	75	6.40	6.45
»	»	másnemü	73	6.35	6.40
köles	—	—	—	6.10	6.75
káposzta-repcze uj	szilárd	—	nélkül	10.5/8	11.3/8
bánsági repcze	—	—	»	10.5/8	10.7/8

Szokvány gabona határidőre	Irányzat		100 kg ára pénz	100 kg ára áru
buza	lanyha	tavaszra	7.22	7.24
»		őszre	—.—	—.—
tengeri	csendes	máj.—jun.-ra	5.76	5.78
»		jul.—aug.-ra	—.—	—.—
zab	»	tavaszra	5.51	5.53
»		őszre		
káp. repcze		aug.-szept.		

Különféle termények	Irányzat	Faj	100 kilogramm ára Pénz frt	Áru frt
Heremag	csendes	luczerna magyar	44.—	48.—
»	»	franczia	—.—	—.—
»	»	olasz	—.—	—.—
»	»	vörös	42.—	50.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali szállit.	30.—	31.—
»	»	finomitott	—.—	—.—
»	»	őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj	csendes		—.—	—.—
Olajpogácsa	szilárd	repcze	4.95	5.—
Disznózsir	lanyha	pesti	55.—	56.—
»	»	vidéki	—.—	—.—
Szalonna	kelem.	m. Ia. lfgensz. áru m. sz.	—.—	—.—
»	»	városi legensz.	47.50	48.—
»	»	füstölt	53.50	54.50
Faggyu	szilárd	olvasztott	31.—	31.50
Szilva	csendes	bosznia hordóban 1886.	—.—	—.—
»	»	zsákokban	12.—	12.50
»	»	szerbiai, hordóban	—.—	—.—
»	»	szerbiai, zsákokban	11.25	11.75
» határidő	kelem.	bosznia, h. okt.-nov.	—.—	—.—
»	»	zsákokban	12.—	12.50
»	»	szerbiai hordó	—.—	—.—
»	»	» zsákb.	11.25	11.75
Szilva-iz	szilárd	szlavoniai uj	13.25	13.75
»	»	bánsági uj	12.—	12.50
» határidő	szilárd	szlavoniai szept.—okt.	—.—	—.—
»	»	bánsági	—.—	—.—
Dió	—	magyar min. szerint	—.—	—.—
»		szlavoniai	—.—	—.—
Gubacs	—	magyar Ia.	—.—	—.—
»		szerbiai	—.—	—.—
»		bosznia	—.—	—.—
Borkő term.	szilárd	fehér Ia.	75.—	82.—
»	»	fehér IIa.	55.—	65.—
»	»	vörös	55.—	65.—
Méz	csendes	nyers	—.—	—.—
»	»	sárga, csurgatott	35.—	36.—
»	»	világos szinü	37.—	38.—
Viaszk	szilárd	rozanyói	118.—	120.—
»	»	szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyha	szesz	24.50	24.75
»	»	szesz-élesztő	27.50	28.—

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.			
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000	4%	99.—	99.30
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 10,000	4%	—.—	—.—
Magyar papirjáradék adómentes	5%	85.60	85.50
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. é. (300 frank)	5%	149.—	150.—
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	149.—	150.—
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut államköt. (elsőbb.) adóm.	5%	95.75	96.50
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbb.) adóm.	5%	—.—	—.—
Magyar 1876. keleti vasut államkötvény aranyban	5%	112.50	113.50
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		123.50	124.50
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 50 frt		122.50	124.50
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	123.—	124.—
1871-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	6%	—.—	—.—
1873-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradék	5%	104.25	105.25
		104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	104.—	105.—
Magyar orsz. jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt)	5%	98.—	99.—
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt)	5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	99.—	99.50
Magy. kir. kamatozó kincst. utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.—nov.	4 2/10%	81.10	81.60
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	4 2/10%	81.10	81.60
Egyes. államad. ez. kam. jan.—jul.	4 2/10%	82.25	82.75
Egyes. államad. ez. kam. apr.—okt.	4 2/10%	[illegible]	83.—
Osztrák aranyjáradék adómentes	4%	111.75	112.85
Osztrák papirjáradék adómentes	5%	95.—	96.50
Osztr. államad., kisors. 1854. 250 frt p. p.	4%	131.—	132.—

Osztalék 1886-ra	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	Osztr. államad., kisors. 1860 500 frt o. é.	5%	134.50	135.50
	Osztr. államad., kisors. 1860. 100 frt o. é.	5%	138.50	139.50
	Osztr. államad., kisors. 1864. 100 frt o. é.		170.—	171.—
	Osztr. államad., kisors. 1864. 50 frt o. é.		170.—	171.—
	A temes-bégavölgyi vizszab. társulat	5%	95.50	96.50
	Pest város kölcsöne 1870-ből adómts.	6%	106.50	107.50
	Pest város kölcsöne 1871-ből adómts.	6%	107.50	108.50
	Budapest főváros 1880-iki kölcs. adóm	5%	101.25	102.—
	Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	30.50	31.—
	Bécs város nyeremény-kölcs. 1874-ből		131.50	132.50
	RÉSZVÉNYEK.			
	a) Bankok.			
6.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
7.50	Budapesti bankegyes. r. társ.	100	104.50	105.—
	Fiumei hitelbank	100	—.—	—.—
18.—	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
30 frank	Magyar általános hitelbank	200	282.50	283.—
15 frank	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
6.50	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e.	100	132.75	133.25
25 frank	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	92.50	92.75
13.—	Magyar országos bank r. társ.	200	—	—.—
13.60	Osztrák hitelintézet	160	276.60	276.80
10.—	Osztrák-magyar bank	600	885.—	890.—
45.—	I. Magyar iparbank	150	157.—	158.—
8.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	693.—	695.—
14.—	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
12.—	Bécsi biztositó társaság	200	204.—	207.—
10.—	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság	200	210.—	212.—
200.—	Első magyar általános bizt. társ.	1000	2910.—	2950.—
3.—	Foncière pesti biztositó intézet	100	69.—	69.50
30 frank	Magyar-franczia biztositó társaság	200 ar.	212.—	214.—
65.—	Pannonia viszontbiztositó társaság	30	770.—	790.—
	c) Gőzmalmok.			
—.—	Concordia gőzmalom	500	445.—	450.—
50.—	Első budapesti	500	980.—	990.—
10.—	Erzsébet-malom	200	231.50	232.50
—.—	Hengermalom	500	500.—	505.—
10.—	Lujza-malom	160	251.—	253.—
20.—	Molnárok és sütők	200	353.—	355.—
—.—	Pannonia	1000	765.—	775.—
—.—	Viktória	150	113.—	116.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
—.—	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	100	—.—	—.—
	Alföld-fiumei	200	179.50	180.50
	Aradi és csanádi egyesült vasut	100	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ.	200	—.—	—.—
	Báttaszék-dombovári	200	172.—	173.—
9.—	Budapest-pécsi vasut r. t.	200	174.—	175.—
	Bpest-Szt.-Lőrincz helyi érdekü v.-r.-t.	100	—.—	—.—
	Bpest-Szt.-Lőrincz helyi érdekü els. r.	100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r.	100	—.—	—.—
1 frank	Déli vasut	200	—.—	—.—
	Északkeleti vasut	200	160.50	161.50
	Erdélyi vasut	200	174.50	175.50
1.—	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200	142.—	143.—
	Magyar-galicziai vasut	200	164.—	165.—
5.—	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi)	200	160.—	161.—
17½ frk.	Mármarosi sóvasut r.-t. el. r.	100	92.50	93.50
	Osztrák-magyar államvasut	200	221.50	222.—
	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
6.—	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	500	—.—	—.—
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	100	—.—	—.—
—.—	Tiszavidéki vasut	200	—.—	—.—
	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	342.—	347½
26.—	Pesti közuti vaspálya	200	407.—	408.—
16.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy		210.—	215.—
	e) Takarékpénztárak.			
7.—	Budapest III. kerületi	50	107.—	—.—
8.—	Országos központi	300	475.—	478.—
400.—	Pesti első hazai	1000	7800.—	7850.—
25.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	471.—	475.—
4.50	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	96.50	97.—
	f) Különféle vállalatok.			
9.—	Alagut	105	151.—	153.—
4.80	Általános waggon-kölcsönző társaság	80	68.—	70.—
	Északmagyarorsz. e. kőszénb. r.-t.	100	—.—	—.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	213.—	215.—
35.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	523.—	528.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1120.—	1150.—
—.—	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t.	200	—.—	153.—
45.—	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskeményitő	500	610.—	620.—
55.—	Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár	400	790	800.—
23.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	339.—	340.—
20.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	265.—	270.—
34.—	Kereskedelmi testület épülete	210	680.—	690.—
18.—	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	200	235.—	237.—
9.—	Salgótarjáni kőszénbánya	100	173.—	177.—
20.—	Gőztéglagyár, kőbányai	150	241.—	243
15.—	Tégla és mészégető, ujlaki	200	164.—	166.
4.—	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	58.—	60.—
5.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű	100	97.75	98.25
6.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	160.—	162.—
50.—	Serfőzde első magyar	350	885.—	890.—
24.—	Sertéshizlaló	200	290.—	293.—
—.—	Spodium és csontlisztgyár	200	115.—	118.—
5.—	Szálloda részvény-társaság	80	102.—	103.—
—.—	Szegedi szeszgyár és finom. r.-társ.	100	—.—	—.—
	Török bir. dohány-egyedárus	250 frk	63.—	64.—
20.—	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	490.—	500.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték	5%	101.50	102.25
	Magyar földhitelint. papirérték	4½%	99.50	100.50
	Magyar földhitelint. papirérték	4%	94.50	95.—
	Magyar földhitelint. ar. v. ez.	5%	130.—	131.
	Magyar jelzálogbank	5½%	102.75	103.50
	Magyar jelzálogbank	5%	101.—	101.50
	Magyar jelzálogbank	4½%	98.—	98.50
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5½%	102.—	102.25
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5%	100.75	101.25
	Osztrák-magyar bank o. é.	4½%	101.25	101.90
	Osztrák-magyar bank o. é. 40½ évre	4%	99.20	99.75
	Osztrák-magyar bank o. é. 50 évre	4%	99.20	99.75
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	102.—	102.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.—	101.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	101.—	101.50
	Pesti magy. kereskedelmi bank	4½%	98.—	98.50
	Pesti magy. ker. bank községi kötv.	4½%	99.50	100.—
	«Albina» takarék- s hitelintézet	6%	101.—	102.—
	Nagyszebeni földhitel intézet	5%	100.—	100.50
	Nagyszebeni földhitelintézet	5½%	101.75	102.25
	Nagyszebeni földhitelintézet	6%	103.50	—.—
	Budapesti közuti vasp. társ. részlet	5½%	102.25	102.50
	Bpesti közuti vasp. társ. részlet A	5%	99.—	99.50
	Magyar jelzálog-hitelbank ny. köl.	4%	104.50	105.—
	Magyar jelzálogbank nyeremény-jegy		14.—	16.—
	Osztr. földh. int. dij kölcsön kötv.	8%	102.25	103.—
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	5%	100.50	101.50
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	4½%	99.—	99.50

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
ELSŐBBSÉGEK.			
Alföld-fiumei v. u. (v.-császi v.)	200 5%	100.25	100.75
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	5%	—.—	—.—
Budapest-pécsi vasut	200 5%	101.75	102.25
Budapesti lánczhid	200 6%	104.—	105.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	100 5%	98.—	99.
Déli vasut	400/2000 márka 4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társ	100/200 5%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	100 6%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya	300 5%	97.50	98.—
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	200 5%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	1000 6%	—.—	—.—
Lloyd és tőzsde-épület	100 5%	99.	99.75
Magyar-galicziai vaspálya	200 5%	99.50	100.—
Magyar-galicziai vasp. II. kib.	200 5%	98.25	98.75
M.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi)	200 5%	99.50	100.50
Magyar nyug. v. 1874. kib	200 5%	—.—	—.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	200 5%	125.—	125.50
I. erdélyi vaspálya	200 5%	98.50	99.—
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany	200 3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200 5%	101.—	101.50
Kassa-oderbergi v. (eperjes-tarn.)	300 5%	100.50	101.—
Kassa-oderbergi v. (osztr. vonal)	200 5%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi v. (m. v.) arany	200 5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut arany	200 5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka	4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 fr.	3%	—.—	—.—
Tiszavidéki vasut	100 5%	102.—	103.—
Victoria gőzmalom elsőbbs. kötv.	150 5%	150.—	151.—
MAGÁNSORSJEGYEK.			
Budavárosi sorsjegy		51.—	53.—
Keglevich sorsjegy		27.—	29.—
M. sz. korona orsz. vörös kereszt egylet		12.—	12.50
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.		9.—	9.50
Az olasz vörös kereszt egylet		13.75	14.25
Osztrák hitelintézet		180.—	181.—
Osztrák vörös kereszt egylet		17.50	18.—
Osztr. földhitel intéz. kötv. nyerem. jegy		—.—	—.—
Pálffy sorsjegy		46.50	47.50
PÉNZNEMEK.			
Császári királyi arany (vert)		5.92	5.96
Császári királyi arany (kör.)		5.86	5.90
Osztrák-magyar 8 forintos arany		9.94	9.98
20 frankos arany		9.94	9.98
20 márka		12.31	12.33
Török arany lira		—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst		—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi		61.70	61.85
Váltók árfolyama (látra)	bank k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka	3%	61.75	61.95
Amsterdam 100 hollandi forintért	2½%	104.—	104.50
Brüsszel 100 frankért	3½%	—.—	—.—
Páris 100 frankért	3%	49.70	49.80
Marseille 100 frankért	3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	2½%	49.65	49.75
Zürich 100 frankért	2½%	49.65	49.75
London 10 font sterlingért	4%	125.80	126.20
Szentpétervár 100 rubelért	5%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira névé ital.	5½%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok	
Magyar 4% aranyjáradék	—.—
» 5% papirjáradék	—.—
» általános hitelbank	283.—
» pénzv. és leszám. bank	—.—
Tisza és szegedi kölcsön	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	277.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murány	—.—
Jelzálog nyerem.	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott «szállitásra»	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előfordult kötés árkelet legmag.	legalacs.
4% magyar aranyjáradék	decz. 15	98.95	99.—	99.05	98.92
5% » papirjáradék	decz. 5.	85.55	85.60	85.62^{5}	85.57^{5}
Magyar hitelbank	decz. 4	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák »	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Déli vasut-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog-hitelbank-részv.	—	—.—	—.—	—.—	—.—

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krajczárral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden egyes közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

Nyilt levél

a magyar háziasszonyokhoz!

Vagyunk bátrak lelkes magyar hölgyeink becses figyelmébe ajánlani, hogy a legjobb kávé az, mely az általános elterjedésnek és kedveltségnek örvendő

LENCK-KÁVÉ

hozzáadásával készül. A Lenck-kávé aránylag rövid idő alatt oly bámulatos mértékben terjedt el, mint iparczik, eddig még nem, s a bámulatos elterjedés oka abban rejlik, hogy a Lenck-kávé illat, íz és festőképesség tekintetében fölülmulja az összes, eddig ismert pótkávékat. Figyelemreméltó körülmény még az is, hogy a Lenck-kávé **magyar gyártmány**, s igy használatával t. hölgyeink a hazai ipart is támogatják. Hazafias üdvözlettel: Sopron, 1887. november hó.

3388 *Lenck S. pótkávégyára.*

Eladás.

Helyiség-változás miatt **használt** és **uj**

pénz-szekrények

rendkivüli olcsó áron eladatnak. Bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest**, V., nagykorona-utcza 3. Deczember 10-től V. Bálvány-utcza 6. 3480

Eladó ház!

Az Andrássy-ut mellék utczában egy csinos és jó, ujonnan épült urilakkal ellátott 3 emeletes ház eladó. Közelebbi értesités a kiadóhivatalban. 3126

Bükkfa

3000 hold, szép és egészséges Élesd vasuti állomásig, ugy a legjobb **mész** nagyban igen olcsón kapható. Levelek Dőry Mihály nagybirtokoshoz Francsikra u. p. Élesd, Nagyvárad mellett, intézendők. 3090

!!KÁVÉ!!

Takarékos gazdaasszonyok, kávések és vendéglősöknek, kik kitünő kávét inni akarnak, forduljanak a **kávészétküldési irodához** Budapesten, Lipótvárosi templombazár 11. sz. alatt, hol a legfinomabb minőségü **Cuba-, Jáva-, Mocca-** vagy **Ceylon**-kávévegyülék kilonkint 1 frt 30 krért kapható. Vidékre 3, 5 és 10 kilós csomagok utánvét mellett megrendelés szerint azonnal megküldetnek. 4024

Győrmegyében

egy 1200 holdas birtok egy darabban egy élénk város közelében, a vasut mellett jó feltételek mellett eladó. Van hozzá egy szép urilakás 13 hold belsőséggel, 600 frt regále jövedelem, az egész élő és holt instrukczió, jó és szép gazdasági épületek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4089

Egy pompás

szerkezetü kitünő karban levő Ehrbahr-féle **konzert rövid zongora** ebenfa kereszthurozatu ércz stimstokkal 600 frtért eladó. Gyári ár 1100 frt. Bőv. a kiadóhiv. 4091

Egri vörösbor.

Saját termésü, tisztán kezelt több éves ó és tavalyi vörös, valamint ó sillerbor, akójától kezdve felfelé eladó **Babocsay Sándor** ügyvédnél **Egerben.** 3084

Mint alkalmas ajándék!

Egy kis, mechanikailag berendezett

SZINHÁZ,

a nagy szinházak hü utánzata (98/56 %m nagyságu), alapzattal, sülyesztőkkel, szinpaddal, zsinórpadlással, igazi tetszés szerint állitható kivilágitással, zenekarral, szinészekkel s minden hozzátartozóval együtt 100 frtért eladó. — Nagyobb családnak kitünő szórakozást nyujt a hosszu téli estékre. — Czime megtudható a kiadóhiv. 5013

Budapesti butorgyár

REISZ H. JÓZSEF

mü-asztalos

VII., külső dob-utcza 31. sz. (a hársfa-utcza sarkán).

Sajátkészitményü elegáns **háló-, ebédlő-, szalon-, előszoba** és **konyhaberendezések** dus választékban **gyári árakon**. 3968

Üzlet nagyobbitás

miatt azonnal eladó egy órás üzlet a soroksári-utczában. Olcsó évi bér. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4093

Butor.

Andrássy-ut **105. számu villában** igen elegáns butorok, **olajfestmények, bronz diszek, függönyök, szőnyegek, előszoba butorok** és **háztartási czikkek** eladatnak. Ugyanott a lakás is kiadó. Megtekinthető naponkint 9—12-ig és 3—5 óráig. 4001

Alkalmazást keres

Gazdaasszonyi

állást keres valamely vidéki papi háznál egy 40 éves róm. kath. asszony, a ki ugy a belső, mint a külső gazdasághoz jól ért. Egy 16 éves leánya van, a kit hasonlókép beoktatna a háztartásra. Bővebbet a kiadóhivatal. 4071

10,000 frt kauczióval

bizalmi állást keres egy középkoru jogvégzett, volt biztositó és pénzintézeti hivatalnok. Czime a kiadóhivatalban. 2953

4062 **Kitünő**

irásu fiatal ember délutáni foglalkozást keres szerény igények mellett. Szives ajánlatokat «Segitség» czim alatt a kiadóhivatalba kér intézni.

Egy tökéletes

gépész éves állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3128

III.éves joghallgató

praxis szerzése végett irodát keres. Fizetés másodrendü. Czim a kiadóhivatalban. 3129

Végzett technikus

helyben vagy vidéken alkalmazást keres. Ajánlatok «y. 1.» alatt a kiadóhivatalba küldendők. 3607

Bizalmi állást

keres egy intelligens nős fiatal ember. Szives megkeresések «Bizalom 3695» czim alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Alkalmazást nyer

Egy tanoncz

felvétetik egy órás üzletbe. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4097

Könnyü és **dus mellékkereset**

mindenkinek, a ki állandó lakhelyén a törvényesen engedélyezett sorsjegyek elárusitával foglalkozni akar. Tudakozódásokra azonnal válaszol

FUCHS H.

váltóüzlete Budapesten. 3535

Jó kereset.

Bizalmas személyeket keresünk sorsjegyek eladására részletfizetés mellett a 1883. évi XXXI. t.-cz. értelmében. **Magas jutalékot, esetleg havi fizetést is adunk. Fővárosi váltó-üzlet-társ. ADLER és Társa** Budapesten. 3445

Ügyes

gazdaasszony kerestetik. Egy derék becsületes fiatal ember, vendéglő-tulajdonos keres egy ügyes, szép, csinos, takarékos gazdaasszonyt, 30 éven alulit, ki az apró gyermekek gondozását is szereti. Czim a kiadóhivatalban. 3127

Oktatás.

Nevelőnek

vagy házitanitónak ajánlkozik egy e szakmában gyakorlatilag jártas szerény igényü keresztény, vidékre mérsékelt fizetés mellett. Czime a kiadóhivatalban. 3113

An intelligent

young man wishes to make aquaintance with an English lady in order of practicing the English language. Proposals under «English» to the office. 5009

Ügyes rajzoló

kezdőknek oktatást óhajt adni. Czime a kiadóhivatalban. 3999

Lakás és bérlet

Egy csinosan

butorozott szoba Károly-körut 24. szám, első emelet 6. ajtó azonnal kiadó. 3122

Egy szép

hónapos szoba külön bejárattal olcsón kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4095

Különféle.

Pénzkölcsön

első, esetleg **második helyre fővárosi házakra kapható.** Bővebb értesités e lap kiadóhivatalában. 5015

Pénzt

sorsjegyekre, értékpapirokra, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre s arany és ezüst pénznemüekre (tetszés szerinti kisebb részletekben is visszafizethető) bármely összegig olcsón ad 4032

Lőry J.

bankűzlete,

BUDAPEST,

hatvani-utcza 15. I. em.

Kölcsön

közvetitetik személyhitelre 100 frttól 2000 frtig 6%-ra 3 év alatti visszafizetésre, ugyszinte

5%-os bank-kölcsön

földbirtokra vagy nagyobb bérházakra, 1000 frttól kezdve egy millióig 20, 32 vagy 40½ évi töketörlesztéssel.

Értekezhetni 12-től 4 óráig. — Kölcsönügyben **válasz 30 kr.** levélbélyeg beküldése mellett adatik.

POLLÁK JÁNOS

bizományi és ügynöki irodája **Budapest, kerepesi-ut 65.** A kerepesi-ut 12. sz. a. lélezett «**Magyar hitel- és takarékszövetkezettel**» soha semmiféle összeköttetésben nem voltam. 4031

Orvosi tanács

hölgyeknek!! 3963

Az arczbőr ápolására, bőratkák, szeplő s májfolt eltávolitásra kizárólagosan a „Stáhly"-féle arczkenőcs használtassék. Kapható a „városi gyógyszertárban" Budapesten, városháztér.

3045 **3000 frt**

hat % kamatra bekebelezés biztositás mellett kerestetik. Tudósitás a kiadóhivatalban.

Levelező, önügyvéd és házi titkár. Kassay Adolftól. A 338 lapnyi münek az ára füzve **80 kr**, kötve **1 frt.**

Az üdvözletek és bókok könyve. Kátay A.-tól. A 156 lapnyi münek ára **80 kr.**

Magyarország a nevető. Graca-Folliunstól A közel 1000 kitünő adomát tartalmazó münek füzve **1 frt 80 kr**, kötve **2 forint.**

Pesti művelt társalgó. Szerzé egy pesti arszlán. Ötödik bőv. kiadás. Az 510 lapnyi münek az ára **1 frt 20 kr.**

Ezermester a fölülmulhatatlan. Biztos mód tiz pere alatt büvészszé lenni. — A 112 lapnyi münek az ára **30 kr.**

Legujabb budapesti szakácskönyv. Sz. Airetó. Az 516 lapnyi kötetnek az ára füzve **1 frt 40**, kötve **1 frt 80.**

Rejtey Regina Izabella királynő legyező nyelve. E könyvecskének az ára **20 kr.**

A fenti müvek megjelentek és kaphatók

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésében Budapest, Váci-utca 12. sz.

Spárga-gyökerek.

(Spargel-Pflanzen.)

Elültetésre alkalmas, igen szép, erőteljes spárga-gyökerek, két legjelesebb válfajban: u. m.: argenteuili jobbitott, késői és argenteuili jobbitott korai, (Griffes d'Asperges hâtives ameliorées d'Argenteuil et tardives ameliorées d'Argenteuil) kaphatók a **balatonhenyei faiskolában,** még pedig:

100 darab 1 éves 1 frt 50 kr.
100 darab 2 éves 2 frt — kr.
100 darab 3 éves 3 frt — kr.

A spárga-gyökerek legczélszerübb ültetési s szétküldési idénye október hó elejével kezdődik s tart november hó végéig. Szakszerü mivelési utasitás a küldeményhez díjmentesen mellékeltetik.

Gyümölcsfák.

Alma 89 fajban, viaszalma 6 fajban, körte 97 fajban, birs 6 fajban, berkenye 1 fajban, mandula 2 fajban, őszi-baraczk 33 fajban, kajszi-baraczk 16 fajban, szilva 26 fajban, cseresznye 14 fajban és meggyfa 15 fajban dbja 50 kr. fügefa 4 fajban dbja 25 kr. málnatő 25 fajban 100 db 5 frt, szamóczatő 19 fajban 100 db 3 frt, ribizke 12 fajban dbja 15 kr, köszméte 16 fajban dbja 20 kr, mogyoróbokor 15 fajban dbja 30 kr. gesztenyefa 1 fajban dbja 50 kr, magonczok 22 fajban 100 drb 2—5 frtig.

A megrendelések **Teleki János** főkertészhez **Balaton-Henyébe,** u. p. **Köves-Kálla** intézendők.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. 2976

Szabad. normál iskolapadok.

8 különböző nemben, az iskolai egészségi és pedagogia legujabb köve elményeinek megfelelők. — Minden tanintézetnek, községnek és családnak háziszükségletre is legmelegebben ajánlva. Olcsó árak. Számtalan iskolák eredménynyel rendeztettek be. — **FEIWEL LIPÓT** I. magy. vas-butor és kir. szab. iskolapad-gyára által, Budapest, Aradi-utcza 60. szám saját ház, legközelebbi ut a 4 szökökutnál balra. 3060

Van szerencsénk ezennel ismételten a t. gazdaközönséget saját gyártmányu **tiszta gyapjuból készitett**

LÓPOKRÓCZAINKRA

figyelmeztetni, melyeket 136 cmt. széles és 6 lóra való sima szürke és koczkás szinben, valamint 155 cmt. széles 5 lóra való sima és szürke-vörös-csikos szinü végekben gyártunk és melyek ára végenként 26 frt minden vasuti állomásra bérmentve szállitva, ugyszintén finom drapp szinü (ugynevezett angol lovagló takarók) 9 frt darabonkint, kék vagy vörös posztóval szegélyezve 10 frt.

Egyszersmind szives tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy csilláritott és csilláritatlan posztó nemüeket kelendő szinben készletben tartunk.

Gácsi posztógyár

3486 **Budapest, fürdő-utcza 10.**

Feltünést keltő hirdetmény!

Utolérhetetlen szépségüek, jók és olcsók az I. bécsi lópokróczgyár által előállitott elsőrendü

ló-takaróim

190 cm. hosszuak, 130 cm. szélesek, legjobb, elpusztithatlan minőségüek, sötét alapon élénk szinü sávokkal, sürük és melegek, 3 kiló nehezek, darabját csak **1 frt 50 krért**

a magyar nemzeti szinekkel vörös, fehér, zöld, legjobb minőségü csak **1 frt 80 kr.** darabja.

Elegáns kénsárga **elsőrendü fiaker-takarókat**, hatszoros kék vagy fekete-vörös sávokkal, körülbelül 2 m. hosszuak és ½ m. szélesek, kitünő minőségben, drbonkint **2 frt 50** krjával. Ezen pompás, igen finom takarók ágytakaróul vagy szőnyegeknek is használhatók.

Az osztr. magy. monarchia minden helye felé küldünk postautánvéttel vagy az összeg előre beküldése mellett. Czim: 3614

«**WIENER KAUFHAUS**» A. Gans, Wien, Kolonitzgasse Nr. 6/M.

Czim: Kölniviz főraktára, Budapesten «Magyar király» szálloda Dorottya-utcza 2.

Egyedül valódi kölniviz.

Joh. Maria Farina alap. 1709-ben legrégibb desztillator.

Arak: 1 eredeti kis láda 3 kis üveggel 1 frt,
1 « « « 3 nagy « 2 frt,
1 « « « 6 « « 4 frt.

Kölniviz-szappan. A kölniviz-kivonat-szappan minden szappan közt a legjobb, mert a kölni viznek kellemes illata a legválogatottabb anyagokat és leggondosabb vegyitést követeli meg és igy az értékét garantirozza. Tökéletesen tiszta és teljesen semleges. A bőrre, főkép az idegekre legjobb hatással bir. Használatban felette kellemes. Egy dobozzal (3 darab) 1 frt. Szétküldés azonnal — utánvéttel. 2934

UJ ARATÁS!

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás:

legfinomabb messina narancsok à 1 frt 90 kr.
legfinomabb messina czitromok à 1 frt 90 kr.

Öt kilós kosarakban, portomentesen, csomagolással és vámmal küld 4009

SALVARI N. TRIESZTBEN.

1860 **A LEGJOBB SZIVARKA-PAPIR A VALÓDI LE HOUBLON** Franczia gyártmány CAWLEY és HENRY-tól PÁRISBAN. *Utánzásoktól óvakodjunk!*

Ezen papir dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann bécsi egyetemi vegytanárai által ajánltatik, és pedig kitünő jó tulajdonsága s teljes tisztasága miatt, mert az nem tartalmaz az egészségre semminemü ártalmas anyagot.

Az „EGYETÉRTÉS" előfizetési ára: egész évre 20 frt, félévre 10 frt. negyed évre 5 frt.

Bécs „Hôtel Mètropole"

Ringstrasse. Franz Josefs-Quai.

Első rangu nagy szálloda.

300 szoba és terem (1 frttól feljebb) **személy-felhuzó**, olvasóterem minden országbeli ujsággal, „**Egyetértés**", **pompás üveg-terem**, dunai fürdők és távirdai hivatal a szállodában. Szállodai omnibusz minden vaspályaudvarban. Hosszabb idei tartózkodás mellett **mérsékelt árak.**

3407 SPEISER L., igazgató.

Kőszénbánya árverés.

Barsmegyei Fenyő-Kosztolány községben (Aranyos-Maróth mellett) fekvő «**Victória**» barnaszénbánya minden hozzátartozóval, különösen épületek, gépek, **önkéntes**, tényleges kinálás jogerejével biró árverésen 1887. deczember 9-én d. e. 10 órakor eladatik. A forgalom igen kedvező. A munkabérek alacsonyak. Kikiáltási ár **25,000 frt. Biztositék 2500** frt. A bánya a körülményekhez képes a becsáron alul is eladatik. 4011

Az árverés feltételei és bővebb felvilágositás nyerhető **Dr. Burián Miksa** ügyvédnél, Bécs, Hohenmarkt 11. sz., vagy **Dr. Sulyovszky Ignácz** ügyvédnél, **Nyitrán.**

Csőd miatt végeladás.

Első magyar uri-ruha-versenycsarnok

kész árui és szövet-készlete

Kristóf-tér 3. sz. a.

leszállitott árak mellett eladó. 4041

Nyujtsatok kezet a szerencsének!

Az általunk részletekre eladott sorsjegyek állandóan pénztárainkban vannak és kivánatra mindenkor előmutattatnak.

BAZILIKA-sorsjegyek

Huzás deczember hó 1-én.

Főnyerem. **100,000** forint o. ért.

napi árfolyam szerint vagy

részletekre:

Különböző sorozatuak.	1 drb	19 havi részletben	à	— frt	60 kr.
	2 «	24 «	«	à 1 «	— «
	3 «	24 «	«	à 1 «	50 «
	5 «	32 «	«	à 2 «	— «
	10 «	32 «	«	à 4 «	— «

A játékban való részvétel mindjárt az első részlet lefizetése után kezdődik.

A vevő egy törvényesen kiállitott **sorozat és számmal** ellátott részletivet kap és az esetleges nyeremények **kizárólagos tulajdonát** képezik. — Vidéki megbizások (utánvét nélkül) pontosan eszközöltetnek. Visszaportó fejében 20 krral több utalványozandó. 3991

DIRNFELD Testvérek,

banküzlet,

Budapest, Fürdő-utcza 4. sz.

Munkácsy Mihály

világhirü müvész

kedvelt bajuszpedrője

felülmul minden eddig létező gyártmányt, a bajuszt puhitja, a törékenységtől és kihullástól megóvja, doboza 25 és 40 kr.

Kapható az egyedüli készitőnél

MÜLLER J. L.

illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál

BUDAPESTEN. 2436

Gyár: Rottenbiller-utcza 36. sz. Raktár: Koronaherczeg-utcza 2.

Továbbá helyben és vidéken minden előkelő kereskedésben, gyógytárban és fodrásznál.

VANHOUTEN-féle CACAO

LEGJOBBNAK van elismerve és LEGOLCSÓBB a használatban.

Kapható a jobb gyógyszertárakban, gyógyfükereskedésekben, csemege- és füszerkereskedésekben s czukrázdákban bádogszelenczékben ½, ¼ és ⅛ kiló tiszta sulytartalommal. 2353

Elárusitó helyek: BUDAPESTEN Brázay Kálmán, muzeum-körut 23. **Czokkel Ferencz**, soroksári-utcza; **Detsinyi Frigyes**, droguista, váczi-körut, Marokkói ház; **Fanta Károly**, fürdő-utcza 5. sz; **Halbauer testvérek**, király-utcza 9.; **Hoff Károly J. utóda**, kishid-utcza 7.; **Hall F. és fia**, sebestyéntér; **Henz Zoltán**, Andrássy-ut; **Kálmán László**, király-utcza; **Kasaniczky Gyula**, váczi-körut; **Kovács József**, váczi-körut; **Kollerits Sándor**, Andrássy-ut; **Krausz József**, Deák-tér; **Kunz J.** hamburgi kávé raktára, fürdő-utcza 9. és ujvilág-utcza 1. **Neruda Nándor**, hatvani-utcza 7.; **Ottó Gusztáv**, fehér hajó-utcza; **Pintér Gyula**, kecskeméti-utcza; **Seidl J.**, koronaherczeg-utcza; **Szirányi János**, Lipót-utcza; **Schuszter Gyula**, Andrássy-ut; **Steiner és Gitzy**, Nádor-utcza; **Szenes Ede**, Dorottya-utcza 5. Fióküzlet: Andrássy-ut 29. sz.; **Takáts Lajos**, hatvani-utcza; **Thalmayer és Seitz**, nádor-utcza; **Victor István**, Andrássy-ut. **Weninger M.** főüzlete Budán, fő-ut 28., fióküzlet vár, tárnok-utcza 8. **Zorkóczy Béla** VIII., Stáczió-utcza 5.

Bazilika sorsjegyek

Huzás deczember 1-én

Főnyerem. **100,000** forint o. é.

Készfizetés mellett a napi árfolyamon. 3959

Részletfizetésre:

3 sorsjegy 38 havi részletre 1 frt 10 krjával
5 « 39 « « 1 « 80 «
10 « 39 « « 3 « 60 «

Az első részlet lefizetése után a vevő egyedül vesz részt a sorsolásban.

Igérvények 1 frtjával bélyeggel együtt.

Az egész összegnek utánvétele melletti megrendelés nem teljesittetik.

FUCHS H. pénzváltóháza

Budapest, Dorottya-utcza 9.

MAGYAR LEXIKON

AZ EGYETEMES ISMERETEK ENCYKLOPAEDIÁJA.

16 kötet szöveg, és 1 kötet (160) képmelléklet.

Ára füzve 48 frt, kötve 64 frt.

Kötetenként füzve 3 frt. Kötetenként kötve 4 frt.

Evtizedekig várta közönségünk egy **Magyar Lexikon** megjelenését, mely pótolta volna a régen elfogyott ismeretek tárát, s a magyar viszonyokkal nem törődő német Conversations-Lexikonokat. A fenti munka e hézagot akarja pótolni. Elég bő, hogy akár Brockhaus, akár Mayer Lexikonjait nélkülözhetővé tegye, másrészt hazai viszonyainkra oly nagy mérvben van tekintettel, hogy semmiféle más idegen nyelvü Lexikon nem pótolhatja e tekintetben a **Magyar Lexikon**-t.

Ezen a maga nemében egyetlen és különösen a magyar viszonyokat fölkaroló minden tudományágat, történelmi, földrajzi s életrajzi adatokat tömören magában foglaló mü, egymaga ugyszólván egész könyvtárt pótolni képes.

Kapható a **PALLAS könyvkiadóhivatalában** Budapesten, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Szálloda-eladás.

Egy Budapest főváros legkiesebb helyén fekvő, mintegy 39 év óta fennálló két emeletes, **teljesen ujonnan** berendezett

SZÁLLODA

közbejött sulyos megbetegedés folytán jutányos áron és kedvező feltételek mellett szabad készből eladó. Bővebbi feltételek megtudhatók alulirott meghatalmazottnál

Dr. Virág

3989 **ügyvéd, Budapesten, tőzsdeépület.**

TAUSZKY MIKSA

BUDAPEST, iroda: IX., üllői-ut 31. szám, a Kinizsi-utcza sarkán.

TELEFON.

Igen fin. porosz szalonszén (Luisenglückgrube) ólmozott zsákokban	50 kilónkint	à frt	—.75
Igen finom porosz szalonszén (Luisenglückgrube) egész fuvarban	100 kilónkint	« «	1.40
Legjobb minőségü belföldi szén	50 «	« «	—.50
Legjobb minőségü belföldi szén egész fuvarokban	100 «	« «	—.95
I. rendü coaks a budapesti légszesz-gyárból fuvarokban	100 «	« «	1.64
I. rendü bükk hasábfa a primási erdőségekből aprítva	50 «	« «	—.65
I. « « « « « « egész fuvarban ölenkint		«	20.50

Tetemes szállitások, többek közt a m. kir. állami rendőrség, melynek irodái laktanyái, őrszobái és toloncházai, több helybeli intézet részére stb. jelentékeny vásárlásokra késztettek, mi azon körülmény által támogatva, hogy a házhoz szállitás saját kocsijaimon történik, azon kellemes helyzetbe juttat, hogy a szén, coaks és fát a fent jelzett mélyen leszállitott árak mellett szállithatom. — Tisztelettel

TAUSZKY MIKSA Budapest, IX., üllői-ut 31. a Kinizsi-utcza sarkán.

TELEFON. 3834

Tourista-szesz

a test ápolására és a hajkihullás ellen.

Összetett

tourista-szesz

specificum

köszvény, rheuma, mell- és oldalszurás, taghasogatás és hátfájdalmak ellen.

E kitünő gyógyszer hatásáért kezesség vállaltatik.

3750 Kapható:

BUDAPESTEN

a «Városi gyógytárban», **Városháztér.**

Deczember 1-vel uj előfizetést nyitunk a

„MERCUR"

hiteles sorsolási tudósitóra. 4015

18. évfolyam. 18. évfolyam.

A nagyszámu sorsolási lap közül a „*Mercur*" az elismert *megbizhatóságával* és *legtökéletesebben, hasznavehetőleg* és *világosan* szerkesztett huzási jegyzékeinél fogva kitünik, miáltal olvasó körének elismerését már kezdetétől fogva megnyerte. — A huzási lajstromokon kivül a „*Mercur*" minden tudnivalót közöl, mely a *közgazdaság, kereskedelem, pénzügy* és *forgalom* terén előfordul, mely oknál fogva minden értékpapir tulajdonos különösen pedig tőkés számára egy szaklapot képez, melyből hasznos tudnivalókat huzhat.

A „*Mercur*" *magyar-német* szövegben *hónaponkint 2—3-szor* jelen meg, szükség esetén többször is, azonban *nyomban minden* nagyobb és fontosabb *huzás után.*

Minden előfizető **ingyen** kapja a „*Mercur*"

sorsolási évkönyvét

1888-ik évre

mely *teljes hátralék-kimutatást az összes 1887. deczember végéig kisorsolt és még be nem váltott magyar, osztrák és külföldi sorsjegyekről tartalmaz.* — Felemlitjük még az

általános sorsolási naptárt

1888-ik évre

mely az összes magyar, osztrák és külföldi sorsjegyek és kisorsolandó magyar értékpapirokat tartalmazza.

Mindamellett, hogy a „Mercur" anyaga napról-napra szaporodik, a lap előfizetési ára változatlan marad és pedig

egész évre 2 frt

bérmentes postai szétküldéssel együtt. — Mutatványszámokat kivánatra egy egész hónapig ingyen és bérmentve küldünk.

Előfizetéseket elfogad

A „MERCUR" kiadóhivatala Budapest, V., Dorottya-utcza 12. sz.

Legczélszerübb karácsonyi és ujévi ajándékok!

A karlsbadi porczellángyári raktár BUDAPEST, Harisbazár 14. sz. bolt.

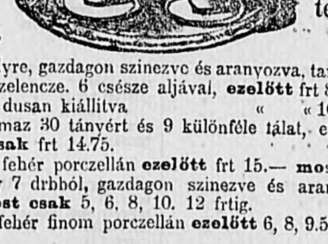

Ajánlja dusan felszerelt **raktárát** tetemesen leszállitott *árak mellett.*

Kávé-készlet 6 személyre, gazdagon szinezve és aranyozva, tartalmaz 1 kávés, 1 tejeskannát, 1 czukorszelencze. 6 csésze aljával, **ezelőtt** frt 8.75 **most csak** frt 4.80.
Tea-készlet ugyanoly dusan kiállitva « « 10.50 « « « 5.25.
Asztali-készlet, tartalmaz 30 tányért és 9 különféle tálat, elegáns rajzzal, **ezelőtt** frt 28.50, **most csak** frt 14.75.
Asztali-készlet tiszta fehér porczellán **ezelőtt** frt 15.— **most csak** frt 9.50.
Mosdó-készlet 5 vagy 7 drbból, gazdagon szinezve és aranyozva, **ezelőtt** 9, 12, 15, 18, 22 frt, **most csak** 5, 6, 8, 10, 12 frtig.
Mosdó-készlet tiszta fehér finom porczellán **ezelőtt** 6, 8, 9.50 frt, **most csak** 3.25, 4.50, 5.80 frtig.
Mocca-készlet gazdagon szinezve és aranyozva, nagy porczellán tálczával, **ezelőtt** 9.50, 11.—, 14 frt, **most csak** 5, 7.25, 9.50 frtig.
Kávés- és teás-csésze gyönyörüen szinezve és aranyozva **ezelőtt** 40, 50, 65 kr, **most csak** 25, 30, 40, 50 krig.
Mosdó-asztal vasból, legfinomabban fehérre lakozva, leszállitott áron frt 2.50, 4.—, 5.50, 7.80 frtig.
Gyermek-készlet dobozban, igen csinosan kiállitva 15, 20, 40, 60, 80 kr. frt 1.—, 1.20 egész 3 frtig.
Üveg-áruk fele áron kaphatók, poharak, palaczkok, állványok, compot-tányérok.
Majolika- és terracotta virágtartók, állványok, csemege-tányérok, haltartók, gráczi aranyhalakkal.
Sör, bor és liquer készletek, gyufa- és hamu-tartók, rendkivül olcsó áron.
Függő- és asztali lámpák egy csődtömegtől 60, 80 kr, frt 1.—, 1.50 egész 30 frtig a legelegánsabbak.
Szerviztálczák fából, nickl fogóval, finom kiállitásban 1 frttól 5 frtig.
Ingyen 20 frtnyi bevásárlás után 1 szép üveg-állványt 6 darab csemege-tányérral.
Vidéki megrendelések **legkésőbb deczember hó 18-ig kéretnek**, hogy azok a nagy forgalom miatt utánvét mellett **lelkiismeretesen** és **pontosan** eszközöltethessenek.
Ládák beszerzési áron számittatnak. 3762

Czim: **Karlsbadi porczellángyári raktár.**

SVARCZ R. Budapest, Harisbazár 14. sz. bolt. Városház-tér 9.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönetirat folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, **az elgyengült férfierőt, magömlésseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** bármennyire is idültek, valamint mindazon **női betegségeket**, melyeknek a **magtalanság** egyik főokozója, és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**

Dr. GARAY ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász. kir. osz.-főorvos

Lakás: BUDAPEST,

IV. ker., kigyó-utcza 1. sz.

Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — **Nőknek külön váróterem.** 3706

Ugyanott megjelent és szerzőnél Dr. GARAY ANTAL-nál megrendelhető:

Népszerü utmutató

a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, máris a második kiadás. — **Ára 2 frt 50 kr.**

AZ ÖNSEGÉLY

czimü, dr. L. ERNST hasonszenvi orvostól irt, hirneves mü

valódi kincs

azokra nézve, kik az önfertőzésnek és titkos kicsapongásnak áldozataiul estek. Különösen azok a szerencsétlenek számithatnak **biztos segélyre**, kik kora ifjuságukban **ama titkos bünnek hódolván**, előrehaladottabb korukban kóros gyengeségben vagy idöelőtti impotencziában szenvednek.

Olvassa e könyvet mindenki, ki eme bün, vagy a megrögzött bujasenyv irtózatos következményeiben szenved. E könyv őszinte tanitása **évenkint ezreket ment meg** a biztos romlástól. — Kapható **WEISZMANN M. és Társa** könyvkereskedő **Budapest, Kerepesi-ut 13. sz. Ára 1 frt. A könyv boritékban jól becsomagolva és lepecsételve küldetik meg.** 3705

Magyar királyi államvasutak.

75641 szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszszük, hogy az üzletszabályzat 57-dik §-ának 3-dik és 4-dik bekezdésében, továbbá 60-dik §-ának utolsó bekezdéseiben foglalt határozmányok alapján, a nagyméltóságu közmunka- és közlekedési m. kir. ministerium jóváhagyásának fentartása mellett, kocsijainknak dijszabásunk által 12 órában megállapitott rakodási határidejét, **f. évi deczember hó 1-ső napjától** kezdve további intézkedésig 6 nappali órára szállitjuk le.

Ennélfogva mindazon áruk, melyek be vagy kirakása a felek által teljesitendő, ezen határidő alatt lesznek be, illetve kirakandók.

Budapesten, 1887. november hó 28-án.

Az igazgatóság.

KOZHASZNU ZSEBNAPTÁR

mindenki számára.

Az 1888-ik évre.

Ára diszes vászonkötésben 1 frt 20 kr.

Kapható a PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál valamint minden hazai könyvkereskedésben

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.